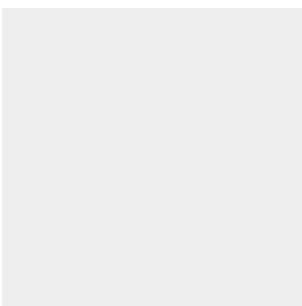

Årsredovisning 2023

Utgivare: Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Diarienummer: 6359-2024

Bilder: Jens Lindström, Martin Fransson, Andres Siimon och Scandinav

Innehållsförteckning

Landshövdingen har ordet	4
Om årsredovisningen	6
Årsredovisningens kapitelindelning	6
Resultatredovisningen.....	6
Om Länsstyrelsen	9
Våra uppgifter, uppdrag och mål	9
Strategisk styrning och planering	10
Organisation.....	10
Resultatredovisning	13
Myndighetsövergripande redovisning	13
Redovisning av verksamhetsområden.....	34
Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	41
Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor.....	47
Regional tillväxt och infrastrukturplanering	52
Hållbar samhällsplanering och boende.....	57
Energi och klimat.....	57
Kulturmiljö	57
Samhällsskydd och beredskap	78
Naturvård och miljöskydd.....	86
Areella näringar.....	86
Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.....	108
Övrig redovisning	121
Året i siffror	127
Finansiell redovisning	147
Resultaträkning	147
Balansräkning	149
Anslagsredovisning	151
Tilläggsupplysningar och noter.....	153
Landshövdingens underskrift av årsredovisningen	174
Bilagor	176

Landshövdingen har ordet

En viktig del av mitt och Länsstyrelsens uppdrag är att främja länets utveckling och visa den handlingskraft och initiativrikedom som finns här. Länsstyrelsens regionala närvaro är en styrka. Vi lever och verkar i samma vardag som länets invånare, och vårt arbete ska bygga på en god kännedom om länets förhållanden. Under året har jag besökt länets 49 kommuner, lärosäten och kommunalförbund. Länets utmaningar kan vi bara möta tillsammans. Gemensamhet och läns känsla gör länet mer robust.

Det säkerhetspolitiska läget är det allvarligaste sedan andra världskrigets slut. Som Länsstyrelsens omvärldsanalys 2023 visar så skapar klimatförändringar, energibehov, geopolitik och AI nya sammanlänkade kluster av risker och möjligheter. Dessa aktualiserar samhällets sårbarhet, målkonflikter och beroenden men också behov av strategisk samordning. På Länsstyrelsen behöver vi ställa oss frågan: hur kan vi anpassa oss för att möta dessa sammanlänkade skeenden? Vi är en myndighet byggd för förvaltning, men vi måste rusta för att hantera och leda förändring. Det arbetet har fortsatt.

Länsstyrelsens tre prioriteringar - regional utveckling och grön omställning, civilt försvar samt demokrati reflekterar också vår tids stora samhällsutmaningar. Hur bidrar vi till och möjliggör den gröna omställningen? Hur stärker vi det civila försvaret, och därigenom totalförsvaret? Hur underbygger vi en robust demokrati och demokratiska processer? Inom alla dessa områden spelar Länsstyrelsen en central roll, och alla kompetenser på myndigheten bidrar utifrån sina sakområden. Det blir tydligt i årsredovisningen för 2023.

Den gröna omställningen innebär en stor samhällsomvandling. Vi går mot en ny ekonomisk struktur. Historiskt sett har sådan omvandling kunnat innebära kris- och stödpaket, men inte nu. Idag ser vi en näringslivsdriven grön omställning som ger konkurrensfördelar. I Västra Götaland ser vi nyetableringar som till exempel av batterifabriker, samtidigt som det sker en betydande omställning av existerande industrier och underleverantörer. Det finns i detta en unik möjlighet för vårt län. I årsredovisningen framgår hur Länsstyrelsen arbetar för att fungera som möjliggörare i denna gröna brytningstid. Under året har vi lyft flera viktiga utvecklingsområden i skrivelser till regeringen, avseende grön omställning, elförsörjning och vattenkraft.

Sverige och Västra Götaland är värda att försvara. Vårt sätt att leva är värt att försvara. Situationen kräver att vi är medvetna om de hot vi står inför, men också att vi bygger ett robust civilt försvar och ökad motståndskraft.

Sammanhållning och tillit mellan medborgare är en grund för såväl demokrati som det civila försvaret. Tillit kommer genom dialog och samråd, samverkan och erfarenhetsutbyte. Länsstyrelsen hanterar målkonflikter och svåra avvägningar. Vi ska ha respekt för, och lyssna på, den enskilde medborgaren i vårt län. Vi ska ha förmåga att förklara de beslut som sedan ska fattas.

Ytterst handlar vårt arbete om vilket samhälle vi vill leva i och som vi vill att våra barn ska växa upp i, grön omställning för att möta klimatförändringar och

skapa möjligheter för ett välmående län i framtiden samt civilt försvar och demokrati för en tryggare framtid.

Jag vill tacka Länsstyrelsens samtliga medarbetare för värdefulla insatser under det gångna året. Alla bidrar, och bredden av våra kompetenser är en styrka i en tid som kräver breda svar på samhällsutmaningarna. Omvärldsutvecklingen kommer kräva mer av oss än tidigare, men vår uppgift har aldrig varit mer angelägen.

Sten Tolgfors

Landshövding i Västra Götalands län

Om årsredovisningen

Syftet med det här avsnittet är att informera om årsredovisningens upplägg och disposition samt att beskriva de huvudsakliga begrepp samt mät- och värderingsmetoder som vi använder. Redovisningsprinciper för finansiella delar, tabeller och ärendestatistik redovisas under rubriken *Tilläggsupplysningar och noter* i avsnittet *Finansiell redovisning*.

Årsredovisningens kapitelindelning

Länsstyrelsens årsredovisning är uppbyggd för att motsvara kraven i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Den består av följande delar:

- Landshövdingen har ordet
- Om årsredovisningen
- Om Länsstyrelsen
- Resultatredovisning
- Finansiell redovisning
- Landshövdingens underskrift av årsredovisningen
- Bilagor

Avsnittet **Om Länsstyrelsen** beskriver länsstyrelsens övergripande uppgift, hur vi arbetar med den strategiska styrningen, verksamhets- och organisationsutveckling samt de länsstyrelsegemensamma stödverksamheterna. **Resultatredovisningen** innehåller bland annat en myndighetsövergripande redovisning och en redovisning per verksamhetsområde, som utgår från den länsstyrelsegemensamma verksamhets- och ärendestrukturen (VÅS). Den **finansiella redovisningen** innehåller resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisningen samt tilläggsupplysningar och noter.

Bilaga A-C beskriver vilka paragrafer i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, regleringsbrevsuppdrag och övriga uppdrag som ingår i resultatredovisningen samt var i årsredovisningen de redovisas. **Bilaga D** tydliggör vilka regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning. **Bilaga E** innehåller en länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som samordnas och av länsstyrelsegemensamma funktioner.

Resultatredovisningen

Redovisningen per verksamhetsområde inleds med en tabell med instruktionsuppgifter, regleringsbrevsuppdrag och andra återrapporteringsgrunder som redovisas i avsnittet. Efter det redogör vi för verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål samt beskriver hur vi

genomför verksamheten. Sedan kommer resultatredovisningen med en resultatbedömning.

Förklaring av begrepp

Här förklarar vi några av de begrepp som vi använder oss av i resultatredovisningen.

Uppgifter utgår i regel från förordningar, till största delen från det som står i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion.

Uppdrag utgår till största delen från tidsatta uppdrag som regeringen angett i regleringsbrevet eller i något annat beslut.

Länsstyrelsens verksamhet styrs av att vi i utförandet av våra uppgifter och uppdrag ska bidra till att nationella och mer övergripande **mål** får genomslag i länet och där Länsstyrelsens insatser i olika grad påverkar måluppfyllelsen.

I enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) använder Länsstyrelsen **resultatindikatorer** som stöd för bedömningar av måluppfyllelsen och resultaten.

Det finns flera områden i resultatredovisningen som Länsstyrelsen inte redovisar indikatorer för. Skälen till det är bland annat svårigheter inom vissa områden att definiera relevanta indikatorer som påvisar eller indikerar en resultatutveckling utifrån uppdraget.

Resultat vi redovisar kan bestå av både **prestationer** och **effekter**.

Resultatbedömningen är den samlade bedömningen av resultatet av Länsstyrelsens insatser inom verksamheten. Resultatet bedöms och motiveras i förhållande till de prioriteringar och planer som har tagits fram för att genomföra och bidra till verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål.

Bedömningsgrunder

I årsredovisningen används bedömningsgrunder i form av nyckeltal, indikatorer, statistik (exempelvis året i siffror) och övriga resultatbeskrivningar.

För varje verksamhetsområde bedöms resultatet i förhållande till de prioriteringar och planer som har tagits fram för att genomföra och bidra till verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål.

Resultatet bedöms också i förhållande till redovisade förändringar, skillnader och tillstånd.

En sammanvägd bedömning av resultatet görs av de verksamheter som ingår i respektive avsnitt i årsredovisningen, och motiveras samlat samt vid behov per delverksamhet.

De nivåer och omdömen som vi använder för resultatbedömningen är:

- **Otillfredsställande:** Resultaten når inte upp till målen eller når endast i begränsad omfattning de uppsatta målen.

- **Utvecklingsbehov:** Resultaten når delvis upp till de uppsatta målen, men inte i tillräcklig omfattning.
- **Gott:** Resultaten når i all väsentlighet de uppsatta målen.
- **Utmärkt:** Resultaten når i alla delar de uppsatta målen med god marginal.

Om Länsstyrelsen

I förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) anges att i varje län finns en länsstyrelse som ansvarar för den statliga förvaltningen i länet, om det inte finns någon annan myndighet som ansvarar för särskilda förvaltningsuppgifter.

Länsstyrelsen är regeringens ombud i länet och ska både förverkliga den nationella politiken och samtidigt ta hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar. Vi ska rapportera situationen i länet och lämna lägesbilder. Länsstyrelsen är alltså en viktig länk mellan länets kommuner och dess invånare å ena sidan och regeringen, riksdagen och de centrala myndigheterna å den andra sidan.

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
1§ Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Länsstyrelseinstruktion

Våra uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelseinstruktionen anger övergripande inom vilka områden Länsstyrelsen har uppgifter och hur länsstyrelsen ska styras och organiseras. Länsstyrelsernas uppdrag ges via lag av riksdagen och via förordningar eller beslut av regeringen, främst i vårt regleringsbrev. Även EU:s direktiv och förordningar styr länsstyrelsernas verksamhet.

Länsstyrelsen arbetar för det hållbara samhället. Utifrån de tre dimensionerna social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet arbetar vi för en hållbar utveckling i länet. Länsstyrelsen ansvarar för att beslut från riksdagen och regeringen får regionalt genomslag och vi samordnar den statliga verksamheten. Vi ska ta tillvara både individens och samhällets intressen i utvecklingen av länet. Vi bedriver verksamhet inom flera olika samhällsområden och vi ska vara en kunskapsorganisation som har förmågan att arbeta sektorsövergripande i många frågor.

Det saknas ett övergripande riksdagsbundet mål för länsstyrelserna som helhet. Övergripande ska dock länsstyrelserna verka för att nationella mål ska få genomslag i länen, samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Detta omfattar samtliga län, oavsett ansvars- och uppgiftsfördelning mellan staten, kommunerna och regionerna. I redovisningen av respektive verksamhetsområde knyter vi an till relevanta nationella och regionala mål som uppgifterna och uppdragen ska bidra till att uppnå.

Länsstyrelsen finansieras från flera olika källor. Finansieringen sker till största delen av anslag på statens budget. Till stor del består dessa anslag av det så kallade förvaltningsanslaget. Förvaltningsanslaget utgör i genomsnitt ungefär

50 procent av länsstyrelsernas totala intäkter. Utöver förvaltningsanslaget har länsstyrelsen riktade medel i form av så kallade sakanslag. En annan finansieringskälla är bidragsfinansiering som kommer från andra myndigheter och organisationer. Utöver det bedriver länsstyrelsen avgiftsfinansierad verksamhet och tar in avgifter från organisationer och individer.

Strategisk styrning och planering

Vår verksamhet styrs till största del genom lagar och förordningar, men också genom uppdrag och mål som regeringen anger. Internt behöver vi omhänderta och omsätta denna styrning. Länsledningen leder och styr verksamheten genom att sätta ramar och ange riktning. Till stöd i arbetet med att strategiskt och långsiktigt planera, leda, följa upp och utveckla verksamheten på Länsstyrelsen har vi styrdokumentet "Vår ledning och styrning". I dokumentet beskrivs de övergripande strukturerna och systematiken för styrningen.

Länsstyrelsen behöver driva arbetet för hållbar utveckling samordnat och med helhetssyn. Därför utgår vår verksamhetsplanering ifrån fem strategiska mål. Målen är formulerade för att spegla ett regionalt och nationellt såväl som globalt perspektiv på Länsstyrelsens verksamhet och uppdrag. De strategiska målen är viktiga i vår omsättning av den externa styrningen och de beskriver ett önskat framtida tillstånd i Västra Götalands län. Inom ramen för de strategiska målen omhändertas länsledningens prioriteringar inom regional utveckling och grön omställning, civilt försvar samt demokrati. De strategiska målen är:

- ett jämlikt och jämställt Västra Götaland
- ett hållbart samhällsbyggande
- ett robust och motståndskraftigt län
- hela länet har kraft att verka och utvecklas
- ett samhälle med begränsad klimatpåverkan och god miljö kvalitet

Målen ger styrning och stöd när vi planerar och utvecklar vår verksamhet. Till varje mål finns gemensamma delmål och utifrån dessa verksamhetsplanerar myndighetens avdelningar. Förutom mål, prioriteringar och uppdrag innehåller myndighetens verksamhetsplan även riskhantering och ekonomiska förutsättningar.

Omvärldsbevakning

Omvärldsanalysen, tillsammans med den löpande omvärldsbevakningen och tematiska analyser, följer läget i vår omvärld och i vårt län. Förändringar i vår omvärld påverkar kontinuerligt myndigheten och vår förmåga att hantera dem. Genom att följa händelser som är betydelsefulla för länet kan vi skaffa oss en bättre kunskap, beredskap och förståelse för hur vi ska lyckas med våra uppdrag. I omvärldsanalysen undersöks trender, analyser och bedömningar av tillståndet i Västra Götalands län. Omvärldsanalysen har identifierat ett antal

strategiska skeenden som utgör ett underlag för att precisera, pröva och revidera våra mål.

Intern styrning och kontroll

Intern styrning och kontroll är en integrerad del av myndighetens styrning. Vi har fastställt tio myndighetsgemensamma risker inom åtta riskområden. Riskerna är gemensamma och riktar sig till alla våra avdelningar. Syftet med riskarbetet är att stärka vår interna miljö. Vi har sett över vår process för riskanalys i syfte att utveckla och förbättra underlaget för framtagande och fastställande av riskerna. Riskerna finns i vår verksamhetsplan och kontrollplanen för riskerna finns som en bilaga till verksamhetsplanen med utpekade ansvar för både risker och kontrollmoment/åtgärder. Risker och kontrollplan följs upp i våra tertialrapporteringar.

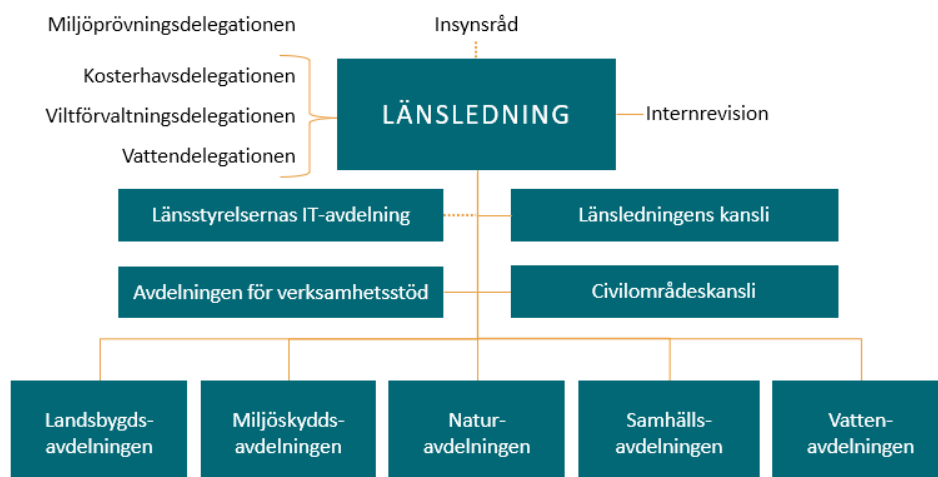
Vi har uppdaterat våra Etiska riktlinjer och ändrat relevanta rutiner så att de inbegriper arbete mot samt förebyggande av korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter. Framtagandet av de uppdaterade etiska riktlinjerna har skett tillsammans med övriga 20 länsstyrelser i vårt samverkansforum Chefsjuristnätverket.

Korruption är identifierat som en myndighetsövergripande risk och hanteras i vår årliga plan för interkontroll med tillhörande åtgärder och kontrollmoment.

Cirka 60 medarbetare har gått vår interna utbildning på sju timmar angående otillbörlig påverkan. Utbildningen ska bidra till att i första hand förebygga, i andra hand effektivt hantera och i tredje hand minimera konsekvenserna av otillbörlig påverkan.

Vår Riktlinje för intern styrning och kontroll och de processer den beskriver syftar till att förebygga att verksamheten utsätts för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter.

Organisation

Länsstyrelsens organisation 2023-12-31

Länsstyrelsegemensamma stödverksamheter

Ett antal av länsstyrelsens stödverksamheter har inordnats i nationella funktioner med hemvist vid en länstyrelse. Redovisning av länsstyrelsegemensamma stödverksamheter finns samlat i bilaga E.

Dessa är:

- IT-avdelningen (värmland Västra Götaland)
- Telefonistorganisation (värmland Kronoberg)
- Samordnad löneservice (värmland Kronoberg)
- Ekonomiadministration LstEA (värmland Örebro)
- Dataskydd och informationssäkerhet (värmland Stockholm)
- Gemensamma kansliet (värmland Västmanland)

Resultatredovisning

Länsstyrelsens resultatredovisning är indelad i fyra avsnitt: myndighetsövergripande redovisning, redovisning per verksamhetsområde, övrig redovisning och året i siffror.

Myndighetsövergripande redovisning

I det här avsnittet redovisar vi resultat av verksamhet som berör flera verksamhetsområden eller som inte kan placeras i ett enskilt verksamhetsområde.

Verksamhetsöversikt

Nyckeltal: Verksamhetsöversikt	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	924,7	928,4	915,6
Antal årsarbetskrafter kvinnor	545,7	547,9	541,6
Antal årsarbetskrafter män	379,0	380,4	374,0
Antal ärenden, inkomna och upprättade	88 630	91 996	96 518
Antal beslutade ärenden	73 690	100 095	99 695
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	819	879	4 409
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	1 306 822	1 270 358	1 176 821
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	486 642	387 134	356 858

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Antalet beslutade ärenden har minskat, en av huvudanledningarna till detta är att i och med införandet av strategisk plan 2023 – 2027 förändras utbetalningsplanen för jordbrukarstöden. Slututbetalning av kompensationsstödet och miljöersättningarna till betesmarker och slätterängar, skyddszoner och anlagda skyddszoner samt vallstöd sker i januari året efter ansökan. För de ettåriga miljö- och klimatstöden ekologisk produktion, kolinlagring och minskat kväveläckage samt precisionsjordbruk-planering sker utbetalningarna i april 2024.

Dessa tre stöd kommer från och med 2024 års ansökan betalas ut enligt utbetalningsplanen i december innevarande stödår. Det gör att även utgående balans är högre än tidigare år

Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
2§ p1 Verka för att nationella mål får genomslag	Länsstyrelseinstruktion
2§ p2 Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Länsstyrelseinstruktion
2§ p3 Främja länets utveckling och följa tillståndet	Länsstyrelseinstruktion
2§ p4 Främja samverkan	Länsstyrelseinstruktion
2§ p5 Ansvara för ålagda tillsynsuppgifter	Länsstyrelseinstruktion
2§ p6 Vid behov bistå regeringen och Regeringskansliet inom länet	Länsstyrelseinstruktion
6§ Generationsmål för miljöarbetet och riksdagens miljö kvalitetsmål (övergripande)	Länsstyrelseinstruktion
1A1 Främja arbetet med Agenda 2030	Regleringsbrev
1D6 Tillsyn och prövning effektivitet, enhetlighet och handläggningstider	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Nationella mål

Tre prioriteringar ska styra

Länsstyrelsens arbete

Vår verksamhetsplan tar sin utgångspunkt i fem strategiska mål med tillhörande delmål. Syftet med målen är att stimulera till helhetsperspektiv samt ett strategiskt och tvärsektorieellt arbete på hela myndigheten. Länsstyrelsens övergripande verksamhet har alltmer präglats av våra tre utpekade prioriteringar.

Arbetet har främjat tvärsektorieellt arbete och gemensamma förhållningssätt utifrån tydliga prioriteringar. Inom ramen för prioriteringarna omsätts det nationella målarbetet.

Regional utveckling/grön omställning

Vi möjliggör en trygg energiomställning som påskyndar en konkurrenskraftig elektrifiering av industri- och transportsektorn samt främjar en effektiv användning och distribution. Vi verkar för hållbar utveckling som bidrar till begränsad klimatpåverkan, robust klimatanpassning och trygg livsmedelsförsörjning.

Civilt försvar

Vi skapar förutsättningar för robusta och hållbara samhällsfunktioner i hela länet. Vi planerar för att tillsammans med länets aktörer kunna samordna och leda arbetet, vilket leder till en förmåga att möta såväl fredstida kriser som höjd beredskap och krig. Genom ett gemensamt och samordnat arbete inom Länsstyrelsen skapar vi förmågan att upprätthålla vår verksamhet under samhällsstörningar och höjd beredskap.

Demokrati

Vi skapar förutsättningar för tillit till myndigheten hos länets invånare genom att våra processer, beslut och kommunikation präglas av transparens och tillgänglighet. Vi möjliggör delaktighet och samverkan genom att utveckla och förvalta former för dialog och inflytande för länets invånare och aktörer. Vi vårdar och fördjupar demokratins värden i samhället.

Organisering och arbetssätt

Sedan flera år finns "tvärgrupper" som bemannas av medarbetare från olika avdelningar och enheter på Länsstyrelsen. Tvärgrupp för hållbar utveckling samordnar vårt interna arbete i miljömålsuppgifterna samt externt arbete med Agenda 2030. Tvärgruppen för civilt försvar syftar till att bygga upp Länsstyrelsens förmåga som högsta civila totalförsvarsmyndighet. Klimatanpassningsgruppen samlar kompetenser från berörda verksamheter.

Vi har även ett antal beredningsorgan för tvärsektoriella beredningar. I "Länsstyrelseberedningen" hanteras länsövergripande ärenden av strategisk karaktär. För att säkerställa tvärsektoriell utveckling av processer och rutiner på chefsnivå finns det informella forumet Chefer på tvären.

Gruppen för regional utveckling omhändertar strategiska frågor som rör regional tillväxt/utveckling. Länsstyrelsen har också säkerställt en särskild kompetens inom tillväxtfrågor. Nya tvärgrupper har även bildats för hantering av havsbaserad vindkraft, vindkraft på land samt solkraft.

Vi har fortsatt vårt utvecklingsarbete att stärka berednings- och beslutsarbete genom att verka för helhetsbedömningar med avvägningar mellan olika aspekter av hållbarhet. Under december månad lanserades ett nytt beslutsstöd.

Samordna samhällsintressen och främja samverkan

Länsstyrelsen arbetar på flera olika sätt, inom i stort sett alla verksamhetsområden, med att samordna samhällsintressen och främja samverkan och det beskriver vi således på flera ställen i årsredovisningen. Här följer några exempel på mer tvärgående samordningsarbete.

Fyrtionio kommunbesök

Landshövdingen har besökt samtliga länets 49 kommuner. Det finns en stark dynamik och drivkraft i våra kommuner och bland övriga samhällsaktörer runt om i länet. Landshövdingens tre prioriteringar för länet – grön omställning/regional utveckling, civilt försvar och demokrati har visat sig väl reflektera det kommunerna lyft med Länsstyrelsen. Det är tydligt att brist på effekt och ledningsnät hindrar investeringar. Plan- och expansionsbehov behöver matchas med passande infrastruktur och effektiv markanvändning. Det civila försvaret kräver adekvata resurser och tydlig planeringsinriktning för hela länet. Kompetensförsörjningsfrågan är central i många kommuner.

Kommunerna vill att Länsstyrelsen ska vara en möjliggörare, att vi talar med en röst samt att betydelsen av vår samordnande roll ökar i den gröna omställningens många projekt och planer.

Västra Götalands bästa – vårt gemensamma uppdrag

Länsstyrelsen har sedan flera år en särskilt inrättad struktur för samverkan med Västra Götalandsregionen, med återkommande möten både på lednings- och chefsnivå. Det undertecknades ett nytt samverkansavtal med fokus på hållbar regional utveckling och stärkt civilt försvar och beredskap.

Länsstyrelsen och Västra Götalandsregionen samverkar inom en rad olika forum som bland annat ACCEL (ACCEL - Accelererad elnätskapacitet i Västra Götaland), Västsvensk samling (tillsammans med näringslivet) och Rådet för industriomställning. Vi konstaterar att en omställning i flera dimensioner kräver ett nära samarbete och lösningsfokus.

Den gröna omställningen, som i stort är näringslivsdriven, handlar om en hel samhällsomvandling och byte av ekonomisk struktur. Vi behöver arbeta tillsammans – Länsstyrelsen, Västra Götalandsregionen och kommunerna för att främja länets utveckling.

Statlig samverkan med framtidfokus

Landshövdingen bjuder in till samordningsmöten fyra gånger per år med de högsta representanterna för de omkring 50 statliga myndigheterna i länet och företrädare för Västra Götalandsregionen (VGR).

Vi har bland annat fokuserat på gemensamma framtidsfrågor som artificiell intelligens (AI), infrastrukturfrågor och samhällsutveckling i Dalsland och Västsverige.

Främja länets utveckling och följa tillståndet i länet

Berättelsen om Västra Götaland är berättelsen om grön omställning

Landshövdingen har besökt samtliga av länets kommuner, lärosäten och kommunalförbund för att informera och diskutera behoven kopplade till den gröna omställningen. Presentationen "Berättelsen om den gröna omställningen i Västra Götaland" har på olika sätt kommunicerats vid samtliga besök, och därutöver även vid bland annat besök av statsministern, statsråd och riksdagsledamöter.

Ett viktigt budskap i kommunikationen är att omställningen är flerdimensionell – utöver det basala elbehovet – så krävs att stora infrastrukturprojekt realiserar. Det gäller bland annat ny järnväg på sträckan Göteborg-Borås, och Göteborg-Oslo. Även kompetens- och bostadsförsörjningen är avgörande. Besöken har varit värdefulla för att direkt kunna följa tillståndet i länet.

Vi bedömer att detta arbete inom strategisk kommunikation har bidragit till en ökad insikt och ett starkare fokus på vad som krävs för att klara den gröna omställningen, och därmed möjliggöra såväl regional som nationell tillväxt. Alla kommuner får inte en batterifabrik men även närliggande kommuner påverkas av en sådan. Genom att sätta den gröna omställningen i ett systemperspektiv och i en berättelse om länets utveckling kan vi bidra till en ökad investeringsgrad och läns känsla.

Tillgång till el avgör konkurrenskraften

Landshövdingen har bland annat skrivit till statsråden Busch och Pourmokhtari för att belysa vilka förutsättningar som krävs för att förverkliga de stora möjligheter som finns i den gröna omställningen. En grundläggande del i detta arbete handlar om initiativ till olika typer av lösningar kopplade till elförsörjningen, på vilken den regionala tillväxten vilar. En skrivelse har även skickats till statssekreterarna Liljeberg och Westlén, vid Klimat- och näringslivsdepartementet, kring lösningar för att öka vattenkraftens möjlighet att bidra till energiförsörjningen.

Entreprenörskap bygger länet

Länsstyrelsen har tagit initiativ till flera arrangemang för att lyfta betydelsen av och kraften i entreprenörskapet i länet. Entreprenörskapets utveckling i Västra Götaland, Ung företagsamhet och Årets nybyggare har satt näringslivets villkor i fokus och identifierade framtida utmaningar och möjligheter. Bland

utmaningarna noterades bland annat svårigheten att rekrytera rätt kompetens som vill driva förändring i en organisation samt alltför homogena arbetsgrupper.

Grön omställning med teambaserat arbetssätt

Den gröna omställningen har präglat arbetet. För stora prövningsprocesser med stor samhällspåverkan arbetar vi teambaserat, vilket mötts med uppskattning bland kommunerna. Syftet är att arbeta med mer rådgivning och samråd i ett tidigt skede för att på så sätt skapa effektiva prövningsprocesser. I enlighet med detta har vi arbetat med etableringen av Novo batterifabrik i Göteborg samt med havsbaserad vindkraft och inleder nu arbetet med AB Volvos batterifabrik enligt samma modell.

Klimatlöften för företag

I vår klimatstrategi som är ett samarbete med Västra Götalandsregionen, Klimat 2030 antar kommuner klimatlöften. Under året har Klimatlöftet företag lanserats. Det är ett nytt initiativ för företag som vill stärka sin gröna konkurrenskraft och drivs tillsammans med Västsvenska Handelskammaren och Företagarna Västra Götaland. Utifrån liknande koncept som vår tidigare satsning Kommunernas klimatlöften bjuds små- och medelstora företag i Västra Götaland in att välja bland ett 30-tal klimatlöften. Fokus ligger på typiska utsläppsområden som företag har och kan påverka. Det handlar om hållbara transporter, förnybara och resurseffektiva tjänster och produkter, klimatsmart mat samt ökad klimat- och energiprestanda i fastigheter och lokaler.

Tillsyn

I detta avsnitt redovisar vi uppdrag 1D6 Tillsyn och prövning effektivitet, enhetlighet och handläggningstider. Vi har utfört olika aktiviteter för att uppfylla uppdraget.

Fokus på grundläggande säkerhetsskydd

Tillsynen visar att det finns en del brister och ett eftersatt säkerhetsskyddsarbete på flera håll. Det handlar framför allt om bristfälliga säkerhetsskyddsanalyser. Länsstyrelserna har haft en fördjupad samverkan gällande samsyn av ingripanden enligt säkerhetsskyddslagstiftningen i syfte att säkerställa likvärdiga bedömningar och fatta likvärdiga beslut. En effekt av de vägledande insatser som Länsstyrelsens genomfört är att verksamhetsutövare i större utsträckning än tidigare tar kontakt med Länsstyrelsen för att få stöd med vägledning.

Tydligare prioriteringar underlättar grön omställning

Vi har arbetat strategiskt med solcellsanläggningsärenden genom att samverka tvärsektoriellt vid beredning av dessa, kontinuerligt följt upp resultatet av besluten och arbetat med vägledning och dialog med branschen. En uttalad strategi att underlätta för solex i vårt län har lett till tydligare riktning och arbetssätt.

Vi har infört en ny metod för att hantera samråd utifrån 12:6 miljöbalken mer effektivt. Bland annat lämnar vi numera endast korta svar på de ärenden som i ett tidigt skede kan bedömas ha ingen eller marginell miljöpåverkan. Vi har också infört tydligare prioriteringar för vilka ärenden som ska drivas med koppling till miljöpåverkan och möjlighet att åstadkomma rättelse. Vi har särskilt arbetat med effektivitetshöjande åtgärder inom tillsynsområdet gällande solceller, då detta är viktigt för att underlätta för den gröna omställningen.

Ökad kunskap om klimatförändringarnas effekter

Inom miljöskydd har vi analyserat sårbarhetsrisker för våra tillsynsobjekt kopplat till ett förändrat klimat, tillämpat planeringsunderlag och tillsynsstöd med inriktning på klimatanpassning. Vi har aktivt tagit upp frågor kopplade till klimatförändringar under tillsyn vid några av våra miljöfarliga verksamheter som bedöms vara utsatta för flera sådana risker.

En effekt av arbetet är att ett tillsynsobjekt kommer att göra en kvalitativ analys kopplat till risker vid förändrat klimat samt en översvämningsanalys. Ett annat tillsynsobjekt har identifierat flera risker med koppling till klimatpåverkan.

Effektivisering genom nya arbetssätt

Vi har genomfört en omfattande förändring i vår hantering av klagomål och tillsyn av vattenverksamheter. Ett ökat tillsynsbehov kombinerat med minskade resurser krävde nya arbetssätt som samtidigt säkerställer att syftet med tillsynen som ett instrument för miljönytta upprätthålls. Vi har bland annat erbjudit vägledning och råd till självhjälp, samtidigt som vi har utvecklat metodstöd, mallar och rutiner för en effektivare och mer enhetlig hantering. Vi har också ensat våra arbetssätt vid bedömning och beslut.

Förändringen har resulterat i en minskning av arbetad tid inom händelsestyrd klagomålstillsyn med ca 53 procent jämfört med 2022. Det har inkommit samma mängd av denna ärendetyp under 2023. Vi har beslutat i ca 30 procent fler ärenden och därmed minskat produktionstiden med 64 procent utan att antalet pågående ärenden som är äldre än 1 år ökat signifikant (6 procent).

Tydlighet och kvalitet inom stiftelsetillsynen

Vi har bland annat granskat stiftelser som inte är bokföringsskyldiga och som inte anmält någon ändring på tio år, vilket resulterade i flera ändringar och därmed ökad kvalitet i registret. Vi ser en koppling mellan att inte behöva lämna in årsredovisning och benägenheten att anmäla ändringar. Resultat av tidigare tillsyn visar på en ökad tydlighet gentemot stiftelserna.

En effektiv tillsyn säkerställer rättigheter

Samtliga överförmyndarnämnder i Västra Götaland och Hallands län har granskats. I en majoritet av fallen har vi riktat någon form av kritik, i ett fall allvarlig kritik. Flertalet kommuner har vid tillsynssamtalen meddelat att de vidtar åtgärder med anledning av den kritik som vi riktar. Detta, följer vi upp vid nästkommande tillsyn. Vi har även arbetat med att förenkla och förtydliga tillsynsprotokoll.

Tidig dialog har gett resultat

168 beslut om att godkänna detaljplaner har tagits av länets 49 kommuner. Vi har upphävt ett beslut av dessa. Under de senaste tre åren har vi utökat vår rådgivning i tidig dialog kopplad till prövningsgrunderna. En effekt av detta bedömer vi vara att antalet upphävda ärenden har minskat.

Data ger effektivare tillsyn

Utsläppsdata från länets avloppsreningsverk har analyserats och påvisat var minskade utsläpp skulle ge störst effekt avseende övergödning och näringsämneskvalitet. Detta visar på vikten av data för att kunna sätta in tillsynsresurser där de behövs bäst. Vi har prioriterat ärenden kopplat till grön omställning, vilket i vissa fall lett till längre handläggningstider inom andra områden.

Vi har samlat Stenungsundsindustrierna för att identifiera gemensamma insatser som förbättrar statusen i Askeröfjorden, vilket ökar möjligheten att genomföra de av industrin efterfrågade förändringarna inom ramen för den gröna omställningen. Måluppfyllelsen har ökat inom anmälningsärenden.

Länsstyrelsen har tillsammans med andra myndigheter ett uppdrag från regeringen att arbeta sektorsövergripande mot avfallsbrottslighet. Vi har fokuserat på att stötta kommunerna samt informera och kommunicera med politiker, beslutsfattare och inspektörer inom länet. Vi har även etablerat former för tillsynsvägledning och genomfört en utbildningsdag med deltagare från kommuner samt regionala och nationella myndigheter.

Vid behov bistå regeringen och Regeringskansliet

Länsstyrelsen har tagit emot besök av flera av regeringens ministrar, inklusive statsministern. I november bistod vi med att arrangera ett rundabordssamtal mellan statsministern och företrädare för energiintensiv industri i länet. Samtalet fokuserade på grön omställning och regional utveckling.

Under mars månad bistod Länsstyrelsen med att arrangera ett tvådagarsbesök av miljö- och klimatminister Pourmokhtari i syfte att informera om och diskutera den gröna omställningen i länet. Under samma månad tog Länsstyrelsen emot besök av civilminister Slottner och informerade om Länsstyrelsens arbete och läget i länet.

Länsstyrelsen har kommit med en ny omvärldsanalys – ”I polykrisernas tidevarv” som pekar på ett antal strategiskt viktiga skeenden, och hur dessa påverkar länet respektive Länsstyrelsen. Dessa rör grön omställning, klimatpåverkan och hotet mot biologisk mångfald, nytt säkerhetspolitiskt läge, lågkonjunktur och artificiell intelligens. Omvärldsanalysen har också lämnat tre rekommendationer för att stärka Länsstyrelsens förmåga att möta utvecklingen. Rekommendationerna lyfter vikten av intern samordning för strategisk överblick, fokus på analys, prioritering och effektivisering samt Länsstyrelsens roll som länets samordnare.

Generationsmålet, miljökvalitetsmål och 1A1 Främja arbetet med Agenda 2030

Främjande och samverkan

Länsstyrelsen har främjat samverkan och drivit på arbetet för att nå generationsmålet, riksdagens miljökvalitetsmål samt Agenda 2030. Vi har stöttat kommuner i länet i deras övergripande hållbarhets- och Agenda 2030-arbete genom bland annat dialoger och remissyttranden. Vi har prioriterat kommunikationsinsatser för att öka kännedomen om och skapa engagemang i arbetet med Agenda 2030 samt generations- och miljökvalitetsmålen. Inom miljömålsuppdraget har vi arbetat vidare med det regionala åtgärdsprogrammet för miljömålen. Vi har utvecklat nya arbetssätt såsom digitala dialogforum och främjande av erfarenhetsutbyte mellan aktörer i länet.

Länsstyrelsen medfinansierar ”Agenda 2030 Väst”, ett regionalt nätverk för samverkan i länet som samlar näringsliv, akademi, offentlig och idéburen sektor. Länsstyrelsen har medverkat i nätverkets finansiärsråd och strategigrupp vilket har resulterat i utformningen och genomförandet av regionala forumträffar. Forumträffarna har bidragit till att skapa en gemensam arena för Agenda 2030-arbetet i länet.

Vi har bistått Utrikesdepartementet med underlag om länets arbete med samverkan i hållbarhetsfrågor inför FN:s politiska högnivåforum för Agenda 2030 (HLPF). Vi har även genomfört kommunikationsinsatser inför FN:s halvtidsutvärdering av Agenda 2030 (SDG summit).

Utvecklingen i länet

Samordningen av det regionala mål- och uppföljningsarbetet av miljömållståndet i länet visar att läget för miljö kvalitetsmålen är kritiskt. Att hejda förlusten av biologisk mångfald och kraftigt minska vår klimatpåverkan kräver kraftfulla åtgärder. Det regionala åtgärdsprogrammet för miljömålen syftar till att förbättra förutsättningarna, men mycket arbete kvarstår. Det har gjorts betydande satsningar i länet som främjar elektrifiering av transportsektorn. En kartläggning om läget för mänskliga rättigheter och demokrati i länet har genomförts och med utgångspunkt i den har länets kommuner fått utbyta erfarenheter och fördjupa bilden av arbetet med mänskliga rättigheter och demokrati. Arbetet har bland annat resulterat i att Länsstyrelsen har fått en bättre bild av kommunernas arbete och vilket stöd Länsstyrelsen kan bistå med, dels länsövergripande, dels specifikt till enskilda kommuner

Integrering av tvärsektoriella frågor
Förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) 5 § tar upp ett antal tvärsektoriella frågor som ska hanteras i vårt myndighetsarbete. Bland annat ingår jämställdhet, könsuppdelad statistik, barnperspektiv, tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mänskliga rättigheter, folkhälsa samt att förenkla för företag.]

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
5§ p1 Integrering av jämställdhetsperspektiv	Länsstyrelseinstruktion
5§ p2 Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Länsstyrelseinstruktion
5§ p3 Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Länsstyrelseinstruktion
5§ p4 Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Länsstyrelseinstruktion
5§ p5 Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Länsstyrelseinstruktion
5§ p6 Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl. a regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Länsstyrelseinstruktion
5§ p7 Verka för att förenkla för företag	Länsstyrelseinstruktion
1C1 Förenkla för företag, åtgärder	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Utveckling av tvärsektoriella frågor med social hållbarhet 5§ p.1–6

Ny struktur för det sektorsövergripande arbetet med social hållbarhet

För att öka genomslaget i det sektorsövergripande arbetet med social hållbarhet har Länsstyrelsen beslutat om en ny struktur för arbetet med 5§ p.1–6. Strukturen förbättrar möjligheten att systematiskt få in social hållbarhet i Länsstyrelsens ordinarie processer för verksamhetsplanering och årsredovisning. I den nya strukturen har varje avdelning, och i vissa fall enheter, utsett en kontaktperson i arbetet. Syftet är att få bättre kunskap om det arbete som bedrivs och vilket stöd som efterfrågas internt, samt att sprida ansvaret i organisationen. I planerings- och uppföljningssystemet LISA finns nu så kallad taggning av aktiviteter mot 5§. Detta kommer öka myndighetens förmåga att följa upp och analysera arbetet med 5§.

Helhetsbedömningar

Länsstyrelsen har ett pågående arbete för att stärka förmågan att göra sammanvägda bedömningar där olika aspekter av hållbarhet beaktas. Ett resultat av arbetet är en ny beredningspromemoria med stödmaterial för bedömningsgrunder utifrån ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet. Det nya arbetssättet och materialet ska implementeras och utvärderas under 2024.

Stärkt samverkan

Strukturen för samverkan mellan uppdragen mänskliga rättigheter, jämställdhet och mäns våld mot kvinnor har stärkts. Gemensamma samverkansinsatser har bidragit till kunskapsöverföring mellan uppdragen. Arbetet har resulterat i en tätare samverkan i processer där uppdrag och målgrupper överlappar, exempelvis 5§, ny jämställdhetsstrategi och civil beredskap. Ett konkret resultat är att Länsstyrelsen har genomfört en övning i syfte att öka Länsstyrelsens förmåga att integrera mänskliga rättigheter och jämställdhet i ledningen av länet i fredstida kriser och under höjd beredskap.

Sakkunnig inom jämställdhet har bidragit med personella resurser till uppdraget att i ledning av länet i fredstida kriser och under höjd beredskap utveckla metoder för att tillgodose ett jämställdhetsperspektiv och frågor om mänskliga rättigheter beaktas i alla relevanta delar av krisledningen. Ett resultat är ett nytt funktionsstöd för att integrera jämställdhet och mänskliga rättigheter i krisledningsarbete och krigsstabsorganisation med ett tillhörande övningsmaterial.

Jämställdhet och könsuppdelad statistik

Länsstyrelsens interna arbete med jämställdhet bedrivs dels genom ovanstående utvecklingsarbete med social hållbarhet, dels utifrån den interna strategin för jämställdhetsintegrering. Länsstyrelsen redovisar även 5§ p.1-2 integrerat i verksamhetsområdet Samhällsskydd och beredskap.

Intern strategi för jämställdhetsintegrering

Länsstyrelsens jämställdhetsarbete har förstärkts genom att fokusera resurser på de prioriterade områdena i den interna strategin.

Inköp och upphandling

Arbetet med Länsstyrelsens inköpsstrategi har resulterat i att en hållbarhetsmatris har tagits fram. Matrisen är ett verktyg för att tillgodose att krav på hållbarhet beaktas i upphandling och inköp. Verktöget innebär ett konkret stöd för Länsstyrelsens medarbetare i att identifiera vilka hållbarhetsaspekter som kan vara aktuella för olika avtalsområden. Matrisen inkluderar bland annat jämställdhet, arbetsrättsliga villkor och icke-diskriminering.

Länsstyrelsen har i samverkan med Upphandlingsmyndigheten genomfört en kunskaphöjande insats om jämställdhet i inköp och upphandling för Länsstyrelsens medarbetare. Insatsen följdes av en workshop då nyckelpersoner fick testa den nya hållbarhetsmatrisen. Det myndighetsövergripande utvecklingsarbetet bedöms kunna bidra till att myndigheten i högre grad arbetar strukturerat med att beakta aspekter inom social hållbarhet framöver.

Civil beredskap

Länsstyrelsen fortsätter att utveckla metoder och arbetssätt för att tillgodose att jämställdhetsperspektivet beaktas i alla relevanta delar i arbetet med att förbereda för ledning av länet i fredstida kriser och under höjd beredskap. Det finns väl utarbetade strukturer och forum vilket ger förutsättningar för ett långsiktigt hållbart utvecklingsarbete.

Vi fortsätter även att bidra till det interna utvecklingsarbetet med civilt försvar. Arbetet handlar om att i planverk integrera jämställdhet och genomföra kompetenshöjande insatser.

Klimatanpassning

I arbetet med klimatanpassning har den sociala dimensionen förstärkts. Ett antal workshops har genomförts för att ta fram ett internt utbildningsmaterial.

Arbetet resulterade i att utbildningsmaterialet innehåller case och kartberättelser som beskriver klimatanpassning utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Våld som arbetsgivarfråga

Arbetet med våld som arbetsgivarfråga har i år vidareutvecklats med stödmaterial och information på intranätet, både till personer utsatta för våld och till våldsutövare. Utifrån skyddsombudens viktiga roll i arbetet har Länsstyrelsen spridit information om våld som arbetsgivarfråga både till Länsstyrelsens skyddsombud och till länsstyrelsernas nationella nätverk för skyddsombud.

Ekonomiska stöd

Länsstyrelsen har tillsammans med Vinnova erbjudit en föreläsning om att beakta ett jämställdhetsperspektiv i fördelningen av ekonomiska stöd. Föreläsningen bedöms ha bidragit till att medarbetarna har fått ny kunskap och att intern samverkan mellan avdelningar har stärkts.

Ytterligare steg har tagits för att förstärka arbetet med jämställdhet.

- IT-avdelning har förbättrat sitt rekryteringsmaterial för att kunna få en jämnare könsfördelning. För att attrahera en bredare målgrupp av sökande har språk, tilltal och struktur utvecklats i annonser.
- Länsstyrelsen arbetar strategiskt vad gäller en jämn könsfördelning vid Landshövdingens arrangemang och vid rundabordssamtal i samband med ministerbesök. Det bedömts ha resulterat i en mer jämställd representation och ökad delaktighet.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med könsuppdelad statistik

På Länsstyrelsen redovisas inte individbaserad statistik genomgående uppdelat på kön. Ett beslut har tidigare fattats om att länsstyrelserna gemensamt ska driva ett nationellt utvecklingsprojekt för att vidareutveckla statistiken och vårt system.

Resultat

En framgång i integreringen av 5§ är den nya strukturen som införts, i kombination med att samverkan har utvecklats internt mellan jämställdhet och mänskliga rättigheter. En tydligare organisering, ansvarsfördelning och systematik väntas ge god effekt på arbetet att integrera jämställdhet i Länsstyrelsens kärnverksamheter.

Länsstyrelsen fokuserar resurser på flera av de prioriterade områdena i den interna strategin för jämställdhetsintegrering och det väntas ge effekt på arbetet med att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. Inom områdena inköp och upphandling, civil beredskap och klimatanpassning har arbetet resulterat i att ett jämställdhetsperspektiv är integrerat. På sikt kommer Länsstyrelsen inom dessa områden bidra till ett mer jämställt län.

Barnrätt

Länsstyrelsen ska enligt Länsstyrelseinstruktionen 5§ p 3 analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn. Länsstyrelsen har utöver det ett regleringsbrevsuppdrag att bland annat samordna och utveckla länsstyrelsernas tillämpning av barnets rättigheter med särskilt fokus på barn och ungas rätt till delaktighet och inflytande och barns lika tillgång till rättigheter oavsett var de bor.

Länsstyrelsen har sedan 2020 erbjudit alla anställda att gå en obligatorisk grundläggande utbildning i barnrätt. Ungefär 65 anställda har tagit del av utbildningen under detta år.

I år har även länsstyrelsens barnrättsuppdrag varit delaktig i framtagandet av den regionala bostadsmarknadsanalysen samt gjort provningar av barnets bästa av länets kommuners inskickade översiktsplaner och riktlinjer för bostadsförsörjning, vilket i år resulterade i totalt 13 svar.

Länsstyrelsen har prioriterat att stärka tillämpningen av barnrätt i rättsenhetens arbete, klimatanpassning och civil beredskap.

Exempel på stärkta insatser

- Rättsenheten har inlett en intern dialog för att tydligare lyfta barnrättsperspektivet i sin verksamhet. Barnperspektivet har aktualiserats i flera ärenden. Exempelvis är barnperspektivet med i vissa begravningsvister när den avlidne efterlämnar minderåriga barn, för att de också ska vara delaktiga i frågan om gravsättningen. I enhetens konsulterande roll gentemot enheten för veterinär och djurskydd finns ärenden som rör barn där juristerna beaktar konsekvenserna för barn och tar hänsyn till barns bästa.
- Barn och unga utgör en av de mest prioriterade målgrupperna på länets båda naturum. Detta visar vi både genom att ha aktiviteter och generösa öppettider särskilt under lov och helger mellan februari och november. Vi arbetar även aktivt för att få fler skolbesök. Till Kosterhavets naturum kom alla elever i årskurs fyra, åtta samt tvåor i gymnasiet i Strömstads kommun och även alla fyror i Tanums kommun, totalt 1 388 elever. Vid Hornborgasjön har vi satsat särskilt på att nå fler elever och har ökat antalet elever som besökt oss med 139 procent i förhållande till fjolåret. Barnperspektivet ses även ofta i vår utformning av skyltar till exempel genom text, tilltal, höjd och placering.
- I flertalet av landshövdingens aktiviteter har det funnits ett fokus på barn och unga. Det handlar till exempel om arrangemang som Världens Barn och Ung företagsamhet, som både resulterat i ökad kännedom om barns utsatthet såväl som ökad delaktighet för unga genom att kunna delge och belysa sina företagsidéer.
- Länsstyrelsens omvärldsanalys har bland annat lyft fram vikten av att stärka barnperspektivet i beredskapsarbetet.

Mänskliga rättigheter och folkhälsa

Länsstyrelsen ska enligt länsstyrelseinstruktionen §5 punkt 4–6 beakta mänskliga rättigheter, folkhälsa och funktionshinderperspektivet. Uppdraget syftar till att integrera mänskliga rättigheter, särskilt skyddet mot diskriminering, i Länsstyrelsens verksamhet. Det nationella målet för mänskliga rättigheter är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter och metoden för detta är ett rättighetsbaserat arbetssätt. Målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.

Rättighetsfrågor och folkhälsa

Länsstyrelsens interna arbete med mänskliga rättigheter har prioriterat utbildningsinsatser samt fokus på icke-diskriminering. I början av året genomfördes en kompetenshöjande insats tillsammans med HR-enheten med fokus på att motverka rasism. Workshopen resulterade i att HR idag utvecklat arbetet med att stödja och stötta verksamheterna samt utvecklat rekryteringsarbetet.

Det finns en strategisk samverkan på chefsnivå som ger legitimitet till frågan och skapar goda förutsättningar för ett tvärsektoriellt genomslag i arbetet. Detta har bland annat resulterat i ett samarbete inom länsstyrelsens uppdrag med den nationella hemlöshetsstrategin, stadigvarande boende för våldsutsatta och uppdrag att stötta kommunerna i det vräkningsförebyggande arbetet.

Länsstyrelsen har utvecklat det interna stödet till sakverksamheten och har bland annat varit involverade i arbete som handlar om demokratiperspektivet och att belysa vilka grupper i samhället som kommer till tals i våra samrådsprocesser, med syfte att vid behov förändra Länsstyrelsens arbetssätt för att vara mer inkluderande.

Exempel på insatser

- Den 18 maj invigdes Entré Rossö. Det är ett tillgänglighetsanpassat utställningsrum om Kosterhavets nationalpark i Resö hamn som bland annat berättar om hållbart fiske, lokala vandringsleder och innefattar en ny pedagogisk leklärplats för barn. Även vid Hornborgasjön har utomhusmiljön berikats med fem klätterbara lek-ägg, naturligt målade till avbild av skrattnås- och tranägg.
- För att tillgängliggöra natur även för nya svenskar så har länsstyrelsen vid naturum Kosterhavet särskilt jobbat tillsammans med kommunernas SFI-elever och i år utbildat totalt 132 personer om svensk natur och allemansrätt.
- Inom arbetet med regional utveckling har vi lyft frågor kring kartor som visar på levnadsförhållanden på olika sätt i länet och tanken är att dessa kartor ska vara underlag för att se var vi kan behöva göra olika typer av insatser eller fokusera våra verksamheters resurser.
- Utöver det har vårt arbete med metodutveckling av tidiga samråd i kombination med den kunskapsutvecklingsinsats som gjorts inom MKN-

vatten(miljökvalitetsnormer) lett till att vi är bättre rustade för hantering av målkonflikter. Vi har också fått ökad precision i vägledning till sökande.

- IT-avdelningen arbetar för alla 21 länsstyrelser. Avdelningen har utvecklat applikationerna för att kunna uppnå enhetlighet, tillgänglighet och effektivitet.
- Landshövdingen har lyft fram hbtqi-personers rättigheter. Bland annat genom att arrangerat en temakväll med fokus på hbtqi-frågor där kunskaper och erfarenhet från olika organisationer diskuterades. Resultatet är att dessa frågor kommer följas upp, och planeras även utgöra ett mötestema i andra statliga sammanhang framöver. Samverkan med Västra Götalandsregionen stärktes och diskussioner om att ingå i samrådet har tagits.
- Vår omvärldsanalys har bland annat pekat på konsekvenserna av hur lågkonjunkturen påverkar folkhälsa, jämställdhet, och ekonomisk utsatthet i olika grupper. Omvärldsanalysen har föredragits och diskuterats i flertal olika regionala och nationella sammanhang.
- En av Länsstyrelsens tre prioriteringar handlar om demokrati. Ett nytt initiativ som landshövdingen tagit handlar om att lyfta kulturens betydelse för demokrati och mänskliga rättigheter (artikel 27, rätt att delta i samhällets kulturella liv). Det resulterade i ett internationellt seminarium tillsammans med Hasselbladsstiftelsen, med fokus på kopplingen mellan demokrati, sanning och kultur, och hur konsten och vetenskapen utgör demokratins grund. Arrangemanget planeras bli årligen återkommande.
- Vi samverkar med Hushållningssällskapet Västra och de har satsat på barn och unga. För att främja de nationella kulturmiljömålen och integrera ett barnrättsperspektiv har Hushållningssällskapet Västra haft skoldagar för elever i årskurs fyra där temat varit både natur och kultur. Aktiviteterna genomfördes i det statliga kulturreseptatet Åsnebyn i Melleruds kommun. Insatsen görs inom ramen för att stärka människors delaktighet i kulturmiljöarbetet. Där ges en möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön genom ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser.

Kompetenshöjande insatser

- Länsstyrelsen ska som myndighet omsätta de nationella målen i praktiken utifrån regionala förutsättningar. Medarbetare på myndigheten erbjuds därför fortsatt introduktionsutbildning och stöd i arbetet med ett rättighetsbaserat arbetssätt. Utbildningen genomfördes vid fyra tillfällen och för cirka 93 personer med fokus på det rättighetsbaserade arbetssättet.
- Länsstyrelsen har fokuserat på klarspråk genom en stor nationell satsning. Det har erbjudits elva olika utbildningstillfällen under oktober-november. Vi har nått cirka 200 - 300 medarbetare med utbildningar i klarspråk och digital tillgänglighet.

Förenkla för företag

Regleringsbrevsuppdrag 1C1 Förenkla för företag

Vid två tillfällen träffade Länsstyrelsen, tillsammans med andra myndigheter, vattenbruksbranschen för information och dialog om dess verksamhet. Länsstyrelsen hade även digitala träffar med dem vid fyra tillfällen.

Länsstyrelsen deltog också i ett utvecklingsprojekt, OneStopMyndighetsshop, initierat av Tillväxtverket med syfte att stärka innovationskraften inom livsmedelsproduktionen, bland annat avseende mat från havet. Utöver länsstyrelserna i Västra Götaland och Stockholm deltar även Livsmedelsverket och Jordbruksverket, tillsammans med representanter från näringarna som bidrar med aktuella frågeställningar och projekt som fallstudier. Syftet är att utveckla nya och bättre arbetssätt för myndigheterna när det gäller att behandla ansökningar kring nya innovativa satsningar. Ett av resultaten är att skapa en mekanism för att lyfta behov av regelförändring/-förenkling från myndigheterna till departementsnivå.

Länsstyrelsen har samlat Stenungsundsindustrierna för att diskutera statusen i vattenförekomsten i Askeröfjorden. Genom att identifiera gemensamma insatser som förbättrar statusen, ökar möjligheten att genomföra de förändringar som industrierna planerar inom den gröna omställningen.

Det anordnades tre välbesökta provningsträffar för verksamhetsutövare, konsulter och ombud, med tema MKN (Miljökvalitetsnorm)-vatten, artskydd och avfallshantering i täkter. Syftet var att sprida information om provningsprocessen och att öka kompetensen för att höja kvaliteten på ansökningarna. För samma målgrupp och med likartat syfte ordnade Länsstyrelsen även en träff tillsammans med Västsvenska handelskammaren.

För komplex samhällsviktig verksamhet och i den gröna omställningen har Länsstyrelsen infört ett teambaserat arbetssätt där alla berörda sakområden ingår. På så sätt blir ett ärende gediget genomlyst från början och en del steg kan förkortas eller undvikas. I arbetssättet ingår även att ha församråd vilket främjar dialog i ett tidigt skede och leder till en ökad förståelse för processen och de utredningar som krävs för att ansökan ska kunna behandlas utan omfattande kompletteringar.

Inom uppdraget mot penningtvätt och finansiering av terrorism har vi utvecklat samarbetet med branschorganisationer i syfte att fånga upp områden eller utmaningar som företagen upplever. Dialogerna ger oss en ökad förståelse för företagens behov av information och vägledning. Vi har genomfört flera informationsinsatser som syftar till att ge företagen en större förståelse för regelverken och de krav som ställs på den som driver verksamhet enligt penningtvättslagen. Vi har även arbetat med att uppdatera våra föreskrifter och också sett över den information som vi lämnar via vår hemsida. Målet är att underlätta för företag att göra rätt i sitt arbete för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism och att tydliggöra vanligt

förekommande frågor. Det har gjorts i samverkan med länsstyrelserna Stockholm och Skåne.

Arbetsmiljö och medarbetare

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Vi arbetar systematiskt med att utveckla och behålla en god arbetsmiljö som omfattar såväl sociala, organisatoriska som fysiska förhållanden. Det systematiska arbetsmiljöarbetet är integrerat i den dagliga verksamheten med fokus på både främjande, förebyggande och rehabiliterande åtgärder.

Medarbetarnas arbetsmiljö har framför allt följts upp i dialog mellan medarbetare och chef på grupp- och individnivå och i våra samverkansgrupper.

Vi har följt upp hur det fungerar för cheferna att följa och använda riktlinjerna för distansarbete. Medarbetarna har möjlighet att arbeta på distans upp till 50 procent när verksamheten tillåter. Uppföljningen har visat att det fungerar bra även om det också förekommer utmaningar. Exempel på utmaningar är att få till gruppsammanhållning, att motivera medarbetare att vara mer på kontoret och att få till en bra helhet då individuella perspektiv ibland prioriteras före de gemensamma.

Vi har fortsatt vår resa att utveckla vår förmåga att leda och arbeta i förändring. I ledningsgruppen och på årets chefs- och skyddsombudsdag har vi lärt oss mer om resiliens, att skapa uthållighet och återhämtningsförmåga när man genomgår påfrestningar som till exempel många förändringar.

Vi har arbetat vidare med att stärka vår förmåga att skapa förutsättningar för att använda vårt självledarskap och integrerar det arbetssättet i vår verksamhet. Det här är en viktig förutsättning för en god arbetsmiljö som vi tror bidrar till att minska upplevelsen av negativ stress i arbetet.

Vi har också förberett oss för att införa en ny samverkansform som tar ett helhetsgrepp kring gemensamma arbetsmiljöfrågor i våra lokaler på våra orter. Syftet är att utveckla och utöka den lokala delaktigheten för att säkerställa en god arbetsmiljö.

Kompetensförsörjning

Målbilderna i den statliga arbetsgivarstrategin är:

- vi attraherar den kompetens vi behöver

- våra organisationer möter framtida utmaningar och förändrade förutsättningar
- våra ledare tar ansvar för och driver verksamhetens utveckling.

Kompetensförsörjningen tar sin utgångspunkt i verksamhetens uppdrag, utmaningar och mål. Processen ska säkerställa vi har rätt kompetens, på rätt plats och i rätt tid så att våra chefer och medarbetare utvecklas och arbetar på ett sätt som gör att vi löser våra uppdrag och når våra mål. Sammantaget bedömer vi att vår process och de insatser vi gör har gett oss goda och förbättrade förutsättningar att klara våra uppdrag. Exempel på insatser framgår nedan.

Vi attraherar den kompetens som vi behöver

Länsstyrelsen jobbar på flera olika sätt med att attrahera den kompetens vi behöver. Arbetet tar sin utgångspunkt i vår framtagna strategi för att vara och uppfattas som en attraktiv arbetsgivare.

Vi kan se att arbetet med strategin för sociala medier med fokus på LinkedIn ger effekt. Vi har fortsatt ökat antalet följare och kan även se att vårt innehåll på LinkedIn uppskattas. Vi har breddat våra annonseringskanaler och våra jobbannonser får bra spridning och ger effekt i form av ett bredare och bättre urval av kandidater.

Vi möter framtida utmaningar och förändrade förutsättningar

I samband med myndighetens verksamhetsplanering gör vi en intern analys och en omvärldsanalys där vi identifierar utmaningar och risker kopplat till kompetensförsörjning och arbetsmiljö på kort och lång sikt.

Vi har genomfört en rad myndighetsgemensamma utvecklingsaktiviteter de senaste åren och genom det utvecklat vår förmåga att arbeta och leda i förändring.

I år hade vi en gemensam dag 18 oktober för alla anställda som kom förberedda genom att först ha tagit del av ett antal interna digitala utbildningar. Vi fokuserade på vårt demokratiska uppdrag som statstjänstepersoner, grön omställning och regional utveckling samt civil beredskap.

Vi har utmaningar med kompetensförsörjningen inom framför allt IT där kompetensbehovet växer och där konkurrensen på arbetsmarknaden är hård. IT-avdelningen har fortsatt att utveckla sin organisation och har genomfört insatser i syfte att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla medarbetare med kompetens inom området.

Säkerhetsläget i vår närhet och i omvärlden är förändrat. Vi som högsta civila försvarsmyndighet i länet behöver höja vår kompetens och utveckla vår förmåga att hantera händelser vid höjd beredskap. Vi har bland annat:

- Genomfört en utbildning för krigsstaben och en seminarieövning för alla linjechefer i syfte att utveckla vår krigsorganisation.
- Genomfört en utbildningsdag för de förstärkningsresurser vi har frivilligavtal med från Försvarets frivilligorganisationer.
- Fortsatt med kontinuitetsplanera genom workshops i ledningsgrupper.
- Haft tema höjd beredskap och civilt försvar på en av årets chefsdagar och på myndighetsdagen den 18 oktober var temat säkerhet ett inslag.

Våra ledare tar ansvar för och driver verksamhetens utveckling

Vi jobbar med ledarskapsutveckling både internt och i samverkan med andra länsstyrelser och offentliga verksamheter. Det har bidragit till en gemensam plattform för ledarskapet i vår organisation. Flertalet av cheferna ingår i någon form av "lärgroup" där de utbyter erfarenheter och lyfter dilemman. Det sammantaget har resulterat i att cheferna uttrycker att de är tryggare i sin roll som chef och att de har fått ett större nätverk internt och externt.

I den senaste medarbetarundersökningen som genomfördes 2022 ser vi att frågor kopplat till ledarskap får ett högt betyg (3,4 av 4).

Personalomsättning

År	Nyanställda tillsvidare	Avgångna tillsvidare
2023	10,7%	7,4%
2022	16,8%	8,8%
2021	13,4%	7,9%

Metoden för beräkning av personalomsättning har ändrats 2023 vilket gör att siffrorna mellan åren i tidigare årsredovisningar inte går att jämföra. Förändringen innebär att även medarbetare som återanställs efter mer än 28 dagar samt de som har anställts av annan länsstyrelse räknas som nyanställda och därmed ingår i statistiken.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

De senaste åren har antalet nyanställda varit fler än antalet avgångna. Vi har alltså ökat i antal och det beror till stor del på att vi har fått nya uppdrag, exempelvis inom IT med koppling till säkerhet med anledning av det skärpta säkerhetspolitiska läget. Den låga personalomsättningen avgångna kan vara ett resultat av att vi är en attraktiv arbetsgivare och att våra medarbetare trivs och vill vara kvar på Länsstyrelsen.

Sjukfrånvaro

Kön och ålder	År 2023: Antal anställda*	År 2023: Total sjukfrånva ro i förhålland e till sammanla gd ordinarie arbetstid (%)	År 2023: Sjukfrånva ro 60 dagar och längre i förhålland e till total sjuk- frånvaro (%)	År 2022: Antal anställda*	År 2022: Total sjukfrånvar o i förhållande till sammanla gd ordinarie arbetstid (%)	År 2022: Sjukfrånva ro 60 dagar och längre i förhålland e till total sjuk- frånvaro (%)	År 2021: Antal anställda*	År 2021: Total sjukfrånva ro i förhålland e till sammanla gd ordinarie arbetstid (%)	År 2021: Sjukfrånva ro 60 dagar och längre i förhålland e till total sjuk- frånvaro (%)
Män ≤ 29 år	21,6	4,8%	-	18,7	2,4%	-	14,8	1,0%	-
Män 30–49 år	198,7	2,6%	57,8%	204,5	3,0%	52,6%	208,9	1,8%	31,2%
Män ≥50 år	182,3	3,6%	56,4%	171,4	3,0%	50,3%	165,1	2,1%	50,0%
Män totalt	402,6	3,1%	56,8%	394,6	2,9%	50,1%	388,7	1,9%	40,6%
Kvinnor ≤ 29 år	33,7	5,7%	81,0%	42,2	3,3%	29,5%	46,8	3,5%	44,4%
Kvinnor 30–49 år	350,5	4,9%	69,6%	346,1	5,1%	66,4%	343,5	5,4%	69,5%
Kvinnor ≥ 50 år	231,8	7,5%	81,3%	212,2	6,8%	75,9%	214,3	5,8%	80,9%
Kvinnor totalt	615,9	5,9%	75,6%	600,4	5,6%	69,6%	604,6	5,4%	73,2%
Samtliga ≤ 29 år	55,3	5,3%	74,0%	60,9	3,0%	22,2%	61,6	2,9%	41,9%
Samtliga 30–49 år	549,2	4,0%	67,5%	550,5	4,3%	63,6%	552,4	4,0%	64,1%
Samtliga ≥ 50 år	414,1	5,8%	75,3%	383,6	5,1%	69,8%	379,3	4,2%	74,8%
Samtliga totalt	1018,5	4,8%	71,6%	995,0	4,5%	65,3%	993,3	4,0%	67,9%

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

*) Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Kommentar till tabellen

Den totala sjukfrånvaron har ökat jämfört med föregående år. Det är främst långtidssjukfrånvaron på 60 dagar eller längre som har ökat. Det är ett trendbrott jämfört med året innan då det var korttidssjukfrånvaron som ökade och långtidssjukfrånvaron som minskade.

Korttidssjukfrånvaron bedöms vara tillbaka på mer normala nivåer och påverkas inte längre av den smittsamma omikronvarianten av Covid-19 som ledde till en ökad korttidssjukfrånvaro året innan.

Procentuellt är det fler kvinnor än män som har varit sjukskrivna och det gäller även långtidssjukfrånvaron. Sjukfrånvaron har dock ökat både hos kvinnor och män.

Sjukfrånvaron är högst bland kvinnor som är 50 år eller mer och har ökat i alla ålderskategorier förutom 30–49 år, där den har minskat.

Långtidssjukfrånvaron har ökat i alla ålderskategorier, den är dock högst bland kvinnor som är 50 år eller mer.

Att sjukfrånvaron är högst bland kvinnor som är 50 år eller mer är ett mönster som har sett likadant ut under många år och som ligger i linje med hur sjukfrånvaron fördelar sig på samhällsnivå.

I år har vi gjort en fördjupad analys om vad sjukfrånvaron har handlat om de senaste åren och vilka ytterligare åtgärder vi skulle kunna genomföra för att minska den. Beslut om eventuella åtgärder har inte fattats ännu.

Länsstyrelsens arbete med nationella stödverksamheter och resurssamverkan

Förvaltningsobjekt och utvecklingsprojekt

Länsstyrelsen har deltagit i arbetet (redovisat tid) på verksamhetssidan med:

- 28 (20, 2022) årsarbetare inom förvaltningsobjekten
- 6 (5, 2022) årsarbetare inom utvecklingsprojekten

Som värddän för länsstyrelsernas gemensamma IT-avdelning har vi bidragit med objektägare, förvaltningsledare och objektspecialister IT inom samtliga förvaltningsobjekt och utvecklingsprojekt. IT-avdelningen har bidragit med utvecklingen av och arbetet med den gemensamma portföljstyrningen som innebär att länsstyrelserna får ökad helhetssyn, transparens och tydliga prioriteringar av vad som ska göras för att öka verksamhetsnyttan.

Förvaltningsobjektet Samhällsplanering

Länsstyrelsen har objektspecialister inom havsplanering, översiktlig planering, detaljplanering och bostadsförsörjning. Vi har bidragit i arbetet att uppfylla målen i vår förvaltningsplan och att strukturera arbetet utifrån befintliga processer. Länsstyrelsen har varit särskilt drivande i att utveckla frågor om bland annat gestaltad livsmiljö, energiförsörjning, strategisk fysisk planering och inom bostadsförsörjning. Vidare har Länsstyrelsen anordnat en nationell Plan- och bostadsdag där områden som hållbara transporter, digitalisering, regional utveckling och bostadsförsörjning avhandlades.

Förvaltningsobjektet Samhällsskydd och beredskap

Som objektägarlän för förvaltningsobjektet samhällsskydd och beredskap har vi bidragit med objektägare, förvaltningsledare och objektspecialister verksamhet och IT inom ett antal av objektets förvaltningsprodukter. Förutom arbete med att nå målen i den årliga förvaltningsplanen har förvaltningsobjektet bidragit i arbetet med det gemensamma projektet för larm- och passersystem samt i beredningsgrupp säkerhet och samband inom försvarsdirektörsnätverket. Vidare har objektet haft ett nära samarbete med det länsstyrelsegemensamma programmet för stärkt digital motståndskraft.

Nationellt forum för inriktning och samordning av utbildning och övning (NAFS)

Länsstyrelsen har ingått i NAFS vars syfte är att skapa en sammanhållen och systematisk övningsverksamhet inom civil beredskap. Vi har bidragit genom erfarenhetsutbyte från genomförda övningar och dialoger om metodutveckling med utgångspunkt i den nationella övningsstrategin.

Förvaltningsobjekt Social Hållbarhet

Under hösten har Länsstyrelsen etablerat ett nytt förvaltningsobjekt för området Social Hållbarhet och bemannar rollerna objektägare, förvaltningsledare, samt två objektspecialister inom objektets förvaltningsprodukter.

Förvaltningsobjektet innehåller förvaltningsprodukterna Informationsverige.se – Guiden till det svenska samhället, Hej svenska språkverktyg, E-tjänster statsbidrag integration samt E-tjänst ”Tillsyn alkohol, tobak och tobaksfria nikotinprodukter”. Vi har inom ramen för etableringen tagit fram ett förslag till förvaltningsplan samt budget för förvaltningsobjektet.

Förvaltningsobjektet Förvaltning och Juridik

Vi har bemannat flera roller och deltar med flera resurser till objektets uppgifter och mål. Vi har bland annat bidragit med utveckling av en funktion för automatisk inlämning av intyg om askspridning till Skatteverket. Det kommer förhoppningsvis frigöra tid för snabbare handläggning även inom andra ärendetyper. Inom samma område har vi dessutom bidragit i utvecklingen av befintlig e-tjänst samt att vi i slutet av året testat automatisering av vissa beslut. En utveckling som förhoppningsvis kan effektivisera ärendehandläggningen betydligt.

I penningtvättsuppdraget har vi tillsammans med de andra länsstyrelserna kalibrerat urvalet inom vandelsprövningen. Ändringen innebär att vi har fått ett mer relevant utfall i våra körningar och minskat den manuella handpåläggningen. Vi har arbetat för att förenkla vandelsprövningen av utlandsbosatta verksamhetsutövare.

Inom arbetet med deponering har e-tjänsterna uppdaterats och vi har förtydligat information för att höja kvalitén i ansökningarna. Vi har lagt in fler möjligheter till rapporter för att underlätta ekonomiska avstämningar.

Förvaltningsobjektet Landsbygd och djur

Arbete med den nya programperioden fortsätter. Länsstyrelsen har bidragit med flera resurser i arbetet, både i rollen som reformledare och med deltagare till de grupper som jobbar ihop med Jordbruksverket och övriga länsstyrelser. Den gemensamma samarbetsorganisationen bidrar i arbetet i både regionala och nationella forum inom samarbetsstrukturen.

Förvaltningsobjektet Natur

Länsstyrelsen har inom ramen för förvaltningsobjektet deltagit i FILL-gruppens arbete (Förvaltningsgrupp Informationssamverkan Länsstyrelserna Lantmäteriet) samt med att referera och sammanställa vägledande strandskyddsdomar.

Förvaltningsobjektet Miljöskydd

Länsstyrelsen har bemannat rollerna förvaltningsledare, förvaltningsproduktledare, systemledare och objektspecialister. Geografisk information om solcellsparkar finns nu i Vindbrukskollen och en ny visualisering av havsbaserad vindkraft pågår. Förvaltningsobjektet har etablerat flera nya e-tjänster och nationella mallar. Dessa skapar både ensade rutiner, effektivisering och mervärden både internt och externt. Förberedande arbete med syfte att etablera FMR (Företagens miljöinformation och rapportering) har genomförts. FMR kommer leda till regelförenkling för företagen, effektivisering för myndigheterna och ökad myndighetssamverkan.

Förvaltningsobjektet Vatten och Miljömål

Länsstyrelsen har bemannat rollen som objektsspecialist med ansvar för vattenarkivet.

Inom VISS (Vatteninformationssystem Sverige) har vi bidragit i till utvecklingen av VISS 2.0 enligt nuvarande kommunikationsplan. Aktiviteter innefattar kommunikation kring delleranser, produktion av nyhetsbrev och fortsatt arbete med klarspråk i termlistor som ska integreras i den nya applikationen. Länsstyrelsen har även en specialist på VISS och vattenförvaltning i arbetsgruppen med rollen att överbygga mellan krav och teknik. Målet är ett

modern och tillgänglighetsanpassat verktyg i arbetet med svensk vattenförvaltning.

Förvaltningsobjektet Generellt kartstöd

Länsstyrelsen har bemannat rollen som objektägare och förvaltningsledare samt tre objektspecialister. Objektet har uppgraderat GIS-portalerna och desktopprogramvaran ArcGIS Pro till nya versioner. Risk- och informationssäkerhetsanalyser har gjorts för portalerna samt geodatadatabaserna, detta är ett viktigt steg då dessa ligger till grund för tillhandahållande av geodata. Objektet har också fortsatt det omfattande arbetet med de tre stora livscykelhanteringarna som alla kommer gå i mål under 2024, webbGIS-mallen, Geodatakatalogen samt tillhandahållande av geodata via karttjänster.

Förvaltningsobjektet Gemensamt Handläggningsstöd

Länsstyrelsen har bemannat rollerna objektägare, förvaltningsledare, objektspecialister och utöver det flera andra roller i objektet.

Objektet har genomfört vidareutveckling av Mina sidor på lansstyrelsen.se där användare kan logga in med sin e-legitimation och skicka in ärenden till Länsstyrelsen samt följa sina ärenden. Utveckling har genomförts för att kunna hantera fler filformat i Platina samt utfört en omfattande livscykelhantering av Diabas webb (länsstyrelsernas äldre diarium). Inom arkivområdet har flera förslagor för gallringsbeslut tagits fram som stöd för länen i sin arkivvård.

Förvaltningsobjektet Gemensam webbförvaltning

Länsstyrelsen har bemannat rollen som objektspecialist med ansvar för webbutveckling på lansstyrelsen.se. Vi har arbetat med att uppfylla målen i den nationella beslutade webbstrategin för lansstyrelsen.se. Det har skett genom insatser inom befintlig förvaltning samt arbete med strategisk- och operativ implementering av ny funktionalitet och teknik på webbplatsens nationella nivå. Vi har även bidragit med arkivkompetens.

Förvaltningsobjektet IT-arbetsplats och intern service

Länsstyrelsen har bidragit med resurssamverkan inom området AV teknik och digital studio för att till skapa kostnadseffektiva lösningar och verktyg för länsstyrelserna. Länsstyrelsen har medverkat vid förvaltningsetableringen av verksamhetsbenet inom objektet. Länsstyrelsen har medverkat med flera resurser i projektet Digital samverkan. Digital samverkan har testat, utvärderat och implementerat en ny plattform för digitala möten och digitala samarbetsverktyg för att effektivisera samarbete internt och externt.

Länsstyrelsen har bidragit med resurssamverkan och utveckling inom området AV teknik och digital studio för att tillskapa kostnads- och verksamhetseffektiva lösningar.

Servicechefsnätverk

Länsstyrelsen har under pilotåret för servicechefsnätverket haft i uppdrag att ta ordförandeskapet. Uppdraget innebar bland annat att etablera nätverket och dess uppdrag samt relationerna mellan berörda nätverk och FO. Under pilotåret har nätverket bidragit till kravfångsarbetet i FO IT arbetsplats, projekt nytt lås/larm och passagesystem samt testpilot för projekt digital samverkan. Vid länsrådsmötet i november beslutades om en permanent lösning för nätverket. Ordförande deltar i förvaltningsetablering av ett nytt FO IT arbetsplats och intern service.

Förvaltningsobjektet ekonomi och personal

Länsstyrelsen har bidragit med arkivkompetens.

Utvecklingsprojekt

Länsstyrelsen har bidragit genom deltagande i flera roller och projekt samt ansvarar för utvecklingsprojekt, se ett urval i listade nedan:

- Digital samarbetsplattform
- PBL handläggarstöd - PROZESSO
- Process- och information hund och katt
- Kompetenshöjning om digital tillgänglighet
- InformationSverige.se
- Single Digital Gateway IT (SDG).

Nationella stödverksamheter

Ekonomiadministration LstEA

Vi har bidragit med stöd och support för att öka kunskap och förståelse kring e-handelsprocessen och tar hand om gemensamma frågor mot Statens Servicecenter. Vi har deltagit genom förbättringsarbete kring e-handelsprocessen samt erfarenhetsutbyten.

Dataskydd och informationssäkerhet

Länsstyrelsen har bemannat med resurs som arbetar med frågor relaterat till arkiv och ansvar för information.

Gemensamma kansliet

Länsstyrelsen har bemannat med resurser i roller inom enterprisearkitektur med fokus på information- och verksamhetsarkitektur. Arbetet har fokuserat

på att utveckla strukturer, processer och modeller för det länsstyrelsegemensamma utvecklings- och arkitekturarbetet.

Länsstyrelsegemensamt arbete till följd av kriget i Ukraina

Det genom länsstyrelsen Stockholm sammanhållna kansliet MATS har inte varit verksamt. Länsstyrelsen har fortsatt att följa händelseutvecklingen kopplat till kriget i Ukraina. Händelseutvecklingen har påverkat Sveriges säkerhetsläge. Ansökan om medlemskap i NATO och oroligheter kopplat till bland annat Koran-bränningar och desinformation har satt allt större press på svenska myndigheter och kommuner. Den av Säkerhetspolisen bedömda terrorhotnivån i Sverige höjdes till nivå 4 av 5 i augusti. Länsstyrelsen har fortsatt att producera lägesbilder om påverkan på samhällets skyddsvärden.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med Agenda 2030

Länsstyrelsen har deltagit i det nationella nätverket för kontaktpersoner och där bidragit med kunskap och erfarenhetsutbyte vid nätverksträffar och möten. Under det första halvåret av 2023 lånade Länsstyrelsen ut en medarbetare till den nationell samordningen av Agenda 2030 på Klimat- och Näringslivsdepartementet för att förstärka arbetet under det svenska ordförandeskapet i EU.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med energi och klimat (LEKS)

Länsstyrelsen har bland annat deltagit genom dialog kring regeringsremisser, medverkan i LEKS nätverksträffar samt arbetet med Klimatklivet. Vidare har vi två medarbetare som är samverkansledare inom LEKS arbetsgrupp. Dessa ansvarar för samverkan kring Klimatklivet respektive energieffektiviseringsfrågor.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med miljömålen

Länsstyrelsen har deltagit genom medverkan i Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemets arbetsgrupp (RUS). Arbetet har inneburit bidrag till det nationella arbetet med årlig uppföljning samt samverkan kring åtgärdsarbete, främst inom transporter. Det länsstyrelsegemensamma arbetet med miljömålen har underlättat uppfyllandet av länsstyrelseinstruktionen 6§ genom erfarenhetsutbyte, fördjupad kunskap, omvärldsbevakning samt ökade samverkansmöjligheter.

Redovisning av verksamhetsområden

Länsstyrelsen i Västra Götalands län bedriver följande verksamheter.

Verksamhet (VÄS)	Benämning	Resultatbedömning
20–21, 25	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Gott
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Gott med ett undantag
30, 34	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Gott
40–41	Hållbar samhällsplanering och boende	Gott
42	Energi och klimat	Gott
43	Kulturmiljö	Gott
45–46	Samhällsskydd och beredskap	Gott
50–58	Naturvård och miljöskydd	Gott
60–62	Areella näringar	Gott
70, 80–85	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.	Gott

Övrig förvaltning och trafikföreskrifter

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p1 De allmänna valen	Länsstyrelseinstruktion
17§ Kampsportsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
18§ Viltförvaltningsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
1C8 Regional förvaltningsplan skarv	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar många olika uppgifter och uppdrag. Som regionala valmyndigheter ansvarar länsstyrelserna för att planera och genomföra allmänna val, val till Europaparlamentet och nationella folkomröstningar. Mellan valen utses efterträdare för ledamöter och ersättare i region- och kommunfullmäktige som avgår under mandatperioden. Vidare fattar länsstyrelserna beslut om diverse förordnanden som borgerliga vigsselförrättare. Inom trafikområdet har länsstyrelserna bland annat ansvar för att besluta om lokala vägtrafikföreskrifter i vissa fall. Även tillstånd till tävling på vägar, skyltar och andra anordningar längs vägar samt beslut om sjötrafikföreskrifter ingår i länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag.

När det gäller jakt- och viltvård beslutar länsstyrelserna om licensjakt och skyddsjakt på stora rovdjur, klövdjur och vildsvin, bedriver tillsyn, bildar och upplöser viltvårdsområden, arbetar för att öka den frivilliga jaktsamverkan inom älgförvaltningen, granskar förvaltningsplaner och skötselplaner, beslutar om bidrag ur älgvårdsfonden, informerar om skadeförebyggande åtgärder och beslutar om ersättning för viltskador. Detta sker i samverkan med regionala intressen genom länets viltförvaltningsdelegation, som också fastställer övergripande riktlinjer för verksamhetsområdet.

Det övergripande nationella målet för *viltförvaltningen* är att alla djur som naturligt lever i Sverige ska finnas kvar på lång sikt i livskraftiga bestånd. Samtidigt ska tamdjurshållningen inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn ska tas. Det nationella målet kompletteras i vissa fall med nationella och regionala mål för specifika arter.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Länsstyrelsen har även uppdrag för vissa verksamhetsområden som är koncentrerade till ett färre antal länsstyrelser. Detta innebär att vi utöver länet ansvarar för verksamheter i Hallands län när det gäller följande

- tillsyn av överförmyndarverksamheten i kommunerna
- pröva auktorisation för bevakningsföretag och utöva tillsyn av företagen
- registrerings- och tillsynsmyndighet för stiftelser
- lönegarantiärenden
- handläggning av anmälan för den som är nordisk medborgare och som vill bli svensk medborgare
- ärenden om att strö aska efter avliden och andra begravningsfrågor samt tillsyn
- ansökan om tillstånd till pantbank och tillsynen över dessa.

Inom vårt uppdrag med auktorisation och tillsyn av delgivningsföretag omfattar vårt tillsynsområde utöver länet även Hallands, Jönköpings och Östergötlands län. När det gäller tillsyn över verksamhetsutövare som omfattas av lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism sträcker sig vårt tillsynsområde över Hallands, Örebro, Värmlands, Dalarnas och Gävleborgs län.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Övrig förvaltning och trafikföreskrifter (20–21, 25)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	37,9	63,2	60,0
Antal årsarbetskrafter kvinnor	30,5	44,9	43,8
Antal årsarbetskrafter män	7,4	18,3	16,2
Antal ärenden, inkomna och upprättade	18 175	18 509	18 740
Antal beslutade ärenden	18 138	17 967	18 851
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	406	342	287
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	45 175	77 907	60 790
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	344 551	223 705	211 247

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2023	År 2022	År 2021
Andel av länets totala jaktareal som ingår i något älgskötselområde (%)	Ökad samverkan i älgförvaltningen	Jakt och viltvård (218)	JaktAdm ¹⁾	Finns inte något	84	84	85

1) Administrationssystem, Länsstyrelsen

Minskningen i antalet årsarbetskrafter och då också verksamhetskostnader mellan åren beror på att vi anställde personal tillfälligt för arbetet med genomförandet av de allmänna valen under 2022 och att vi under 2021 hade anställd personal för arbete med pandemitillsynen.

Majoriteten av de äldre öppna ärendena finns inom deponerings- och nedsättningsärenden där vi själva inte avgör hur länge ett ärende står öppet då

det styrs av den som deponerat medlen. Ärenden kan stå öppna i tio år och efter det tillfaller medlen staten det elfte året.

Resultatredovisning

Generellt om verksamheten

Vi arbetar ständigt med att förbättra våra arbetsätt för att effektivisera handläggningen. Vi har generellt sett rimliga handläggningstider och prioriterar att vara tillgängliga för allmänheten. Vi deltar i digitaliseringsarbetet för att öka användandet av e-tjänster samt utvecklar stöd i handläggningen som exempelvis mallar och lathundar.

Vid arbetstoppar har vi tillfälligt flyttat personal mellan verksamheter för att kunna hålla rimliga handläggningstider och undvika att bygga balanser. Vi har avsatt resurser i det länsstyrelsegemensamma utvecklingsarbetet med bland annat automatisk hämtning av uppgifter och förenkling av vissa processer, vilket har inneburit en snabbare hantering av ärenden.

Inom verksamheterna överförmyndare, begravning, stiftelser och bevakningsföretag har vi inom respektive område länsstyrelsegemensamma inriktningar där vi väljer ut vissa delar att fokusera tillsynen på. Inom områdena pågår även ett kontinuerligt arbete för att ensa tillsynen och att vi gör likartade bedömningar. Vi har tillsammans med de länsstyrelser som ansvarar för stiftelseverksamheten gjort en gemensam tillsynsinsats där vi har granskat insamlingsstiftelser. Inom tillsynen över begravningsverksamheter har vi också haft en nationellt samordnad tillsynsinsats. Vi har granskat alla krematorier i Västra Götalands och Hallands län. Krematorierna har fått besvara frågor om eventuell platsbrist och om hålltiderna för gravsättning och kremering efterlevs. Mot bakgrund av svaren som hämtats in planerar länsstyrelserna nu för återkoppling och information till krematorierna.

Vi har påbörjat arbetet med valet till Europaparlamentet som genomförs 2024.

Åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Riksrevisionen har påbörjat en granskning av effektiviteten i statens tillsyn inom penningtvätt och finansiering av terrorism. Ämnet har blivit alltmer uppmärksammat i media och vi har drivit principiella frågor i domstolsprocesser. Vi medverkar också som expert i utredningen kring EU:s lagstiftningspaket om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Myndighetssamverkan inom penningtvättsområdet

Som deltagare i Samordningsfunktionen mot penningtvätt och finansiering av terrorism har vi tagit fram informationsmaterial som riktar sig till verksamhetsutövare som omfattas av penningtvättslagen. Vi har byggt ett allt tätare samarbete med andra myndigheter i att utbyta information för att stärka

det statliga arbetet mot organiserad brottslighet. Däribland uppstarten av den särskilda samverkansformen enligt 4a kapitlet i penningtvättslagen. Denna innebär att Länsstyrelsen från 1 januari 2023 efter särskilt beslut kan samverka med brottsutredande myndigheter.

Under hösten genomfördes ett erfarenhetsutbyte med övriga tillsynsmyndigheter, som gav kunskap om modus och trender inom penningtvätt. Detta gav oss värdefull information som vi tar med oss i vårt fortsatta arbete med att utveckla riskurvalet och effektivisera tillsynen. Ett möte med tillsynsmyndigheter i våra nordiska grannländer har genomförts, något som gett kompetens in i handläggningsprocessen och till andra utvecklingsprojekt. Vi har också ett allt tätare samarbete med Länsstyrelserna i Stockholm och Skåne, för ökad rättssäkerhet och kunskapsutbyte.

Tillsyn enligt penningtvättslagen

Inom penningtvättsområdet har vi meddelat flera beslut om sanktionsavgift. Besluten har blivit uppmärksammade bland annat inom vissa branschorganisationer vilket förhoppningsvis bidragit till en ökad medvetenhet om vilken dokumentation en företagare är skyldig att ha på plats i verksamheten enligt penningtvättsregelverket. Intresset har ökat och flera informationsträffar har genomförts på regional och nationell nivå. Vi ser också en trend i att många överklagar våra beslut, vilket resulterat i viss ökad tydlighet i praxis men också längre handläggningstider i andra ärenden då processerna i domstol tar mycket tid och resurser i anspråk.

Lönegaranti

Antalet konkurser har till följd av pågående lågkonjunktur ökat. Högre inflation med ökade kostnader för bland annat drivmedel, livsmedel, el och höjda räntor påverkar både företag och hushåll. Samtidigt har antalet rekonstruktioner minskat något då det blivit svårare att få dessa godkända. Under hösten har inflationstakten bromsats men troligen kommer antalet konkurser ligga på den högre nivån även nästa år.

Som en följd av detta har lämnade bidrag ökat till 340 (221) mnkr inom verksamhetsområdet lönegaranti. Totalt har 4 243 personer fått lönegarantiersättning, vilket är en ökning jämfört med 2022 (2 920 personer). Antalet företag som gått i konkurs har ökat från 311 till 469 och rekonstruktionerna har minskat från 25 till 21.

I regeringens budgetproposition hösten 2023 aviseras en flytt av lönegarantin från länsstyrelserna till Skatteverket 2025. I december beslutade regeringen i ett kommittédirektiv att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå ett nytt, ändamålsenligt och rättssäkert regelverk för den statliga lönegarantin.

Skredet i Stenungssund

I samband med skredet i Stenungssund har vår uppgift att meddela föreskrifter enligt ordningslagen om förbud att vistas inom bland annat ras- eller riskområden för att skydda liv och hälsa, aktualiserats. Arbetet har genomförts i god dialog med Stenungssunds kommun, Räddningstjänsten Storgöteborg, Statens geotekniska institut, Trafikverket samt berörda aktörer. Vi bedömer att

vårt arbete haft en hög kvalité där vi arbetat skyndsamt och lösningsfokuserat för att hantera händelsen, som har en mycket stor påverkan på samhället, på ett flexibelt och rättssäkert sätt.

Viltförvaltningsdelegationen

Systemet att finansiera älgförvaltningen med fällavgifter fungerar inte längre. Älgstammen har minskat kraftigt och därmed även avskjutningen. Både lagkrav och förväntningar på Länsstyrelsen gör att det är angeläget att snabbt få en lösning på finansieringen. Det är stora konflikter gällande klövviltsförvaltningen, varför Länsstyrelsen behöver lägga ner mycket arbete för att leda viltförvaltningen åt rätt håll.

Länsstyrelsen informerar om åtgärder för att skydda jakthundar och tamdjur från angrepp av rovdjur. Beroende på en snabbt ökande vargpopulation i vårt tamdjurstäta län, krävs mycket arbete för att minska konflikterna.

Viltförvaltningsdelegationen har sammanträtt sex gånger. Delegationen har fått utbildning och information om viltförvaltning, för att kunna föra kunskap vidare i sina organisationer. Synpunkter har även framförts till Länsstyrelsen via delegationens medlemmar. Delegationen har fått utbildning inom den statliga värdegrunden och god förvaltningskultur.

Länet har haft mellan en och två häckningar av kungsörn per år de senaste tre åren. Dessförinnan har inga häckningar av kungsörn dokumenterats.

Inventeringen av lodjur har i många år haft ett stabilt resultat på mellan 12 och 15 föryngringar. De flesta lodjuren finns i länets södra del.

Inventeringen av varg visar att vi har fem revir med genetiskt viktiga vargar i ett område med hög täthet av tamdjur. Länsstyrelsen har beslutat om licensjakt i ett revir utan genetiskt viktiga vargar.

Arbetet med vilt och rovdjur fokuserar på att skapa förtroende för myndighetens arbete.

Regleringsbrev 1C8 Regional förvaltningsplan skarv

Länsstyrelsen ser ett behov av en regional förvaltningsplan för skarv, men har väntat med att påbörja arbetet tills den nationella förvaltningsplanen är klar.

Resultatbedömning

Området innehåller flera olika uppdrag och vår samlade bedömning är att resultatet är gott.

Vi har haft en hög beslutstakt och har fördelat om resurser för att hantera de ärenden som varit mest prioriterade. Inom någon ärendegrupp har ärendena fått längre handläggningstid men generellt sett har vi haft rimliga handläggningstider. Vi har genomfört tillsynsuppdragen i stort sett som planerat. Även ändringsfrekvensen för överklagade ärenden som ändras i överinstans har varit låg.

Det finns dock en avvikelse som Länsstyrelsen vill lyfta och det gäller uppdrag 1C8 Regional förvaltningsplan skarv. Där bedömer vi att resultatet är otillfredsställande, då det nationella underlaget presenterades först den 28 november. Länsstyrelsen har avvaktat att påbörja arbetet med uppdraget i väntan på den nationella förvaltningsplanen.

Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p2 Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Länsstyrelseinstruktion
4 a§ Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 m.m.	Länsstyrelseinstruktion
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet kan delas in i områdena livsmedelskontroll, djurskydd, smittskydd, allmänna veterinära frågor, foder och animaliska biprodukter samt tillsyn av hund och katt. Tillstånd och prövning, tillsyn och kontroll, samverkan och samordning samt information är de arbetsmetoder som används för att genomföra uppdragen.

Inom livsmedelskontroll genomförs bland annat kontroll av verksamhetsutövare med primärproduktion av livsmedel.

Djurskyddsverksamheten omfattar planerade kontroller som anmälningskontroller, riktade både till verksamheter där djur ingår och till privatpersoner som håller djur. Även förprovning av djurstallar samt handläggning av tillståndsärenden ingår.

Smittskydd innehåller samverkans- och samordningsuppdrag kopplade till bland annat epizooti- och smittskyddslagens sjukdomar, hälsoövervakning samt kontroll av seminverksamhet.

Inom allmänna veterinära frågor bedrivs bland annat tillsyn av djurhälsopersonal, kontroll av läkemedel på gård samt kontroll av hästpass och avelsorganisationer.

Inom foder och animaliska biprodukter genomförs bland annat kontroll riktad till verksamhetsutövare med primärproduktion av foder samt till verksamheter där animaliska biprodukter hanteras.

Ärenden inom ramen för lagen om tillsyn av hund och katt är händelsestyrda och omfattar i allt väsentligt ärenden där hundar orsakat, eller riskerar att orsaka, skada.

Många av de nationella målen inom området framgår av den *nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan* (NKP). I NKP finns mål för olika områden. För *djurskydd* finns bland andra mål beträffande riskbaserad kontroll, resurseffektivitet och effekt av kontroll, och service. För *foder och livsmedel inom primärproduktionen* finns bland andra mål beträffande kontroll av primärproduktion.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Civilt försvar, Grön omställning och Demokrati

Arbetet med civilt försvar innebär bland annat att 25 procent av en heltidstjänst dedicerats för uppdraget Krigstjänsteveterinär (KTV) för att arbeta i det gemensamma Länsstyrelsearbetet kring kris och krig med primärt fokus på livsmedelsperspektiv och smittskydd. Denna personalresurs är ej finansierad centralt och innebär att annat löpande länsveterinärarbete prioriteras ned i motsvarande omfattning.

Verksamheten har tagit fram en kontinuitetsplan samt formulerat en strategi med tillhörande rutin för särskild händelse. Kontinuitetsplanen omhändertar även prioriteringsordning för verksamhetens olika delar.

Utifrån demokratiperspektivet har vi arbetat fortlöpande med klartext i såväl intern kommunikation som vid extern kommunikation genom beslut, förelägganden och information. Detta främst genom att pröva texter med hjälp av klartextverktyget "lix.se" men även genom kollegialt stöd i att granska varandras beslut.

De länsstyrelsegemensamma prioriteringsgrunderna (Civilt försvar, Grön omställning och Demokrati) tillämpas inom verksamheten på så vis att samtliga verksamhetens delar, uppgifter och moment prioriteras utifrån störst bäring på främst livsmedelsproduktion och smittskyddsfrågor.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	57,9	48,9	53,2
Antal årsarbetskrafter kvinnor	44,8	37,9	43,9
Antal årsarbetskrafter män	13,1	11,0	9,3
Antal ärenden, inkomna och upprättade	8761	8591	7558
Antal beslutade ärenden	8770	8735	7482
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	1	4
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	65 166	50 167	55 319
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2023	År 2022	År 2021
Andel genomförda normalkontroller (i förväg planerade och riskbaserade kontroller) i förhållande till anmälningskontroller (kvot)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	≥1	1,25	1	0,29
Andel kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur som ingått i planerad normalkontroll (%)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	10 %	5,74	5,8	2,2
Andel utförda av tilldelade primärproduktionskontroller (%)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Livsmedelskontroll	PRIMÖR ²⁾	100 %	95,3	96	75

1) Register, Jordbruksverket

2) Register, Länsstyrelsen

Nyckeltal: Rörelserna mellan åren härleds främst till bemanningsläget, där 2022 var lågt och påverkades av frånvaro samt försenade rekryteringar, fokus var att stärka verksamhetsområdet, livsmedelsförsörjning, smittskydd, ny epizootiberedskapsplan samt civil beredskap är några exempel.

Resultatindikator: Förändringen mellan verksamhetsåren 2022 och 2023 bedöms som marginell.

Resultatredovisning

Kvot

normalkontroller/anmälningskontroller

Andel genomförda normalkontroller i förhållande till anmälningskontroller uttryckt som kvot ligger fortsatt på 1,25 vilket är en konsekvens av en medveten satsning på ett ökat livsmedelsfokus och ett tydligare prioriteringsarbete inom verksamheten. Då antalet anmälningar ökat i slutet av året innebär bibehållen kvot en förbättrad arbetsinsats avseende de planerade kontrollinsatserna. Detta har åstadkommit främst genom ett tydligt prioriteringsarbete.

Andel kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur

Andelen 5,74 procent är en förbättring jämfört med föregående år. Resultatet är något bättre än förväntat utifrån rådande resursläge i kombination med resurskonflikt med arbete emot sällskapsdjur (icke livsmedelsproducerande djur). Resurskonflikten är utmanande att hantera för verksamheten.

Verksamhetens prioriteringar behöver tydligare utgå från de uppdrag och mål ("Hela länet har kraft att verka och utvecklas" med tillhörande delmål "Vi arbetar för att livsmedelsproduktionen bibehålls och utvecklas hållbart") som finns vilket innebär att arbete riktat mot livsmedelsproducerande djur behöver prioriteras än tydligare.

Primärproduktionskontroller

Verksamheten har utfört 95,3 procent av de (201 av 211) planerade kontrollerna inom primärproduktion livsmedel (foderkontroller medräknade).

Primärproduktionskontrollerna har genomgående genomförts i syfte att medvetandegöra primärproducenten om vikten av god hygien och renlighet i alla led i hanteringen med fokus på helheten och på att säkerställa säkra livsmedel. Skillnaden mellan mål och resultat beror på verksamheten saknar anläggningar som matchar kriterierna för kontrolluttaget. Inför kommande år har verksamheten möjlighet att byta dessa mot relevanta kontrollobjekt. Verksamhetsområdet har ett stort behov av registervård på grund av avsaknad av incitament för primärproducenten att hålla sina uppgifter aktuella. Ett sådant incitament skulle kunna vara en årlig registeravgift. Extra personalresurser motsvarande tre heltidstjänster har tagits i anspråk under årets sista månad för detta.

ABP-kontroll

Vi har genomfört 15 kontroller riktade mot animaliska biprodukter (ABP-kontroller) varav sex resulterade i uppföljning. Totalt antal observerade avvikelser uppgick till nio fördelat på åtta kontroller. Av de planerade kontrollerna uppdragades att två ej längre var aktiva ABP-objekt. De vanligaste förekommande anmärkningarna var *avsaknad av märkning på behållare samt fordon* samt *avsaknad av register*. Inga allvarliga avvikelser i ABP-kontroller har konstaterats där det bedömts ha varit risk för allvarlig brist i livsmedelsproduktionskedjan eller allvarlig smittorisk. Inte heller har medvetna försök att vilseleda observerats bland verksamhetsutövare inom ABP området.

3§ p2 Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar

Verksamheten har genomfört en väl behövlig och genomgående revidering av Länsstyrelsens epizootiplan vilken numera även bilagts Länsstyrelsens övergripande krisplan.

Verksamheten har hanterat 100 procent av inkomna förprövningsärenden inom utsatt ledtid åtta veckor.

1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan

En kontrollplan har upprättats för verksamhetsåret vilken legat till grund för verksamhetens arbete. Inom primärproduktionskontroll har vi levererat bra

resultat. Vi har även haft möjlighet att stötta andra länsstyrelser genom att resurssätta objektspecialistarbetet i syfte att stödja med support och utveckling inom primärproduktionen. Detta stöd har utgjorts av en årsarbetskraft. Kontroll av läkemedel på gård (LMPG) och kontroll av villkorad läkemedelsanvändning (vila) har prioriterats i verksamheten och genomförts i enlighet med plan. Kontrollerna har genomförts i samband med primärproduktionskontroll gentemot livsmedel och foder. Planen har varit att genomföra 40 LMPG-kontroller samt 23 vila-kontroller. Kontrollerna har genomförts både som administrativa kontroller och fysiskt på plats ute på gårdarna. En särskilt utsedd länsveterinär har varje vecka genomfört en fördjupad LMPG-kontroll. Inom ramarna för detta kontrollarbete har kontroll av hygienregler för verksamheter inom djurens hälso- och sjukvård även genomförts genom kontroll av djurhälsopersonal (DHP). Verksamheten har konsekvent prioriterat resurserna utifrån en prioriteringsordning där resurskonflikter mellan kontrollobjekt hanteras utifrån kontrollobjektets påverkansgrad mot livsmedelsproduktion. Prioriteringsstrategin innefattar även livsmedelsproduktion utanför animalieområdet. Detta innebär exempelvis att arbete gentemot sällskapsdjur nedprioriteras till förmån för livsmedelsproducerande djur och annan livsmedelsproduktion. Prioriteringsordningen utgår från att vi enligt regleringsbrev 1D1 ska prioritera aktiviteter som bidrar till att uppfylla de operativa mål som berör vår verksamhet.

Insatser avseende Hot, våld och trakasserier

Mot bakgrund av ett allt hårdare samhällsklimat och ett alltmer gränslöst förhållningssätt från medborgare gentemot verksamhetens anställda har omfattande utbildningsinsatser genomförts. Syftet har varit att bättre rusta medarbetarna för situationer där hot, våld, trakasserier och försök till otillbörlig påverkan förekommer. Hot, våld, trakasserier och försök till otillbörlig påverkan förekommer både riktad mot myndigheten och mot enskilda tjänstepersoner. Detta utgör en försvårande faktor för verksamheten dels på kort sikt utifrån ett arbetsmiljöperspektiv, dels på lång sikt med stora utmaningar inför framtiden vad gäller möjligheten för verksamheten att rekrytera och behålla rätt kompetens.

Konsekvensen utifrån ett resursperspektiv innebär att verksamheten av arbetsmiljöskäl oftare behöver dubbelbemanna vid kontroller, samt avsätta verksamhetstid till annat än produktivt arbete gentemot livsmedelsproduktion så som uppföljning och arbete med tillbud, arbetsskador och utbildningsinsatser. Det kan även antas att personalomsättningen kan komma att öka på grund av ovanstående vilket medför produktivetsförsämring på grund av ökad resursåtgång för frekvent nyupplärning. Därutöver tillkommer även ökade kostnader för polishandräckning.

Det har skett flera incidenter som styrker bilden av en eskalering. I våras drabbades vi av pulverbrevsincidenten som riktades mot flertalet länsstyrelser respektive djurskyddsverksamhet. Det har även förekommit en orimlig mängd hot och trakasserier riktade direkt mot medarbetare i verksamheten. Antalet

tillbud inom kategorin Hot och trakasserier uppgår till 53 enskilda tillbud varav nio resulterat i polisanmälningar. I ett av fallen hotades en medarbetare genom post sänd till hemadressen innehållandes skarp ammunition och text med hänsyftningar till kriminella nätverk.

Verksamheten kommer att fortsätta sätta våra medarbetares säkerhet i främsta rummet. Om trenden i samhället fortgår med nuvarande utveckling kan det därför, utifrån ett arbetsmiljöansvar, bli nödvändigt att prioritera bort kontrollarbete som är uppenbart för riskfyllt. Samhällssignalerna av ett sådant förfarande riskerar dessvärre att ytterligare späda på den negativa utvecklingen i och med ett minskat förtroende för myndigheten.

Resultatbedömning

Den sammanvägda bedömningen är att resultatet är gott med undantag för andel kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur där bedömningen är att det finns ett utvecklingsbehov.

Regional tillväxt och infrastrukturplanering

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p3 Regional tillväxt	Länsstyrelseinstruktion
3§ p4 Infrastrukturplanering	Länsstyrelseinstruktion
4 § p6 Dalarnas, Värmlands och Västra Götalands län, uppgifter som följer av jordförvärvslagen (1979:230) m.m.	Länsstyrelseinstruktion
1C2 Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken	Regleringsbrev
1C3 Mål i regionala utvecklingsstrategin m.m.	Regleringsbrev
1C4 Bredband tillgång, utbyggnad och samverkan m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna och skapa förutsättningar för samverkan mellan viktiga aktörer i länet, för att skapa tillväxt i länet.
- Fördela bidrag och stöd för strategiska utvecklingsåtgärder i länet.
- Bidra till planering av vägar och järnvägar genom att tillhandahålla statliga planeringsunderlag, godkänna miljökonsekvensbeskrivningar, samverka med sökanden i processen, besluta om tillstånd enligt miljöbalken och ha tillsyn över kommunala detaljplaner.
- Ingå i strukturfondspartnerskap för de regionala programmen för Europeiska regionala utvecklingsfonden och för de regionala handlingsplanerna för Europeiska socialfonden+.

Målet för den *regionala utvecklingspolitiken* är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet, vilket inkluderar statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet.

Den regionala utvecklingspolitiken ska även bidra till att nå andra mål:

- Den regionala utvecklingspolitiken ska bidra till att nå det långsiktiga klimatmålet och de nya etappmålen för minskad klimatpåverkan samt bidra till att nå övriga relevanta miljömål.

- Den regionala utvecklingspolitiken har en geografisk utgångspunkt där landsbygder ingår och därför ska den bidra till att uppnå landsbygdspolitikens mål.

Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Utöver det övergripande målet finns ett funktionsmål om tillgänglighet och ett hänsynsmål om säkerhet, miljö och hälsa.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har i sin verksamhetsplan och för sin verksamhet betonat tre prioriterade områden: civilt försvar, regional utveckling och demokrati. Inom länsstyrelsens olika uppdrag finns kopplingarna till prioriteringen regional utveckling.

Vår omvärldsanalys lyfter också vikten av samarbete mellan aktörer och att länsstyrelsen än mer aktivt tar sin samordnande roll som staten i länet. Denna styrning syns i att tid och resurser läggs på samverkan både med Region, näringen och andra aktörer med beröring exempelvis på livsmedelskedjan och elektrifiering.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	2,8	4,7	17,2
Antal årsarbetskrafter kvinnor	1,3	3,6	13,4
Antal årsarbetskrafter män	1,5	1,2	3,8
Antal ärenden, inkomna och upprättade	62	1236	5473
Antal beslutade ärenden	56	1268	6056
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	3 562	5 557	29 509
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	55	224	8 733

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Under 2023 var det tillfälliga omsättningsstödet helt utfasat, därav skillnaden i årsarbetskrafter, ärenden och kostnader jämfört 2022 och 2021

Resultatredovisning

Regional utveckling

Länsstyrelsen har fortsatt att utveckla det interna arbetet med regional utveckling. Inriktningen är att utveckla beredningen av ärenden och ställningstaganden, så att de regionalekonomiska aspekterna tydliggörs och

blir en integrerad del av beslutsunderlagen. Insatser görs för att utveckla beredningsformer och kompetenser i detta avseende.

Länsstyrelsen har tillsammans med Västra Götalandsregionen, kommunerna i Dalsland och Fyrbodals kommunalförbund arbetat med två studier inom ramen för Det goda livet i Dalsland. I studierna har förutsättningar för attraktivt byggande av bostäder och verksamheter respektive kraftsamling för gemensam samhällsservice undersökts. Arbetet har mynnat ut i två konsultrapporter som kan ligga till grund för det fortsatta arbetet med att stärka förutsättningarna för omställning och långsiktig utveckling i Dalsland.

Länsstyrelsen deltar i Göteborgsregionens projekt Urbana stationssamhällen – realisering av potentialer i stationsnära områden. Länsstyrelsen har deltagit i en serie workshops som syftar till att olika parter möts och utvecklar gemensam kunskap.

Länsstyrelsen har arbetat med att fördjupa den regionala och delregionala samverkan kring energiplanering och elektrifiering i länet. Under hösten har Länsstyrelsen arbetat med regeringsuppdraget Utveckla regional och lokal energiplanering för elektrifiering i nära samverkan med Västra Götalandsregionen. Samverkan har även skett med kommunalförbunden och en särskild dialog har förts kring energiförsörjning med Skaraborgs kommunalförbund.

Länsstyrelsen har tagit initiativ till ett 40-tal samråd och nätverksträffar med fokus på integration och arbetsmarknadsetablering. En satsning som har sin grund i vår samverkan är *Helhetslyftet* som under tre år ska nå 2 400 tredjelandsmedborgare med kombinerade yrkes- och språkutbildningar. *Yrkesväg* är en liknande satsning som omfattar en kommun i vårt län (Åmål). Båda projekten finansieras via Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF) och Länsstyrelsen sitter i styrgrupperna. Vi stöttar även arbetsmarknadsetablering av utrikesfödda via de statsbidrag vi fördelar.

Länsstyrelsen har med stöd av kulturmiljöanslaget lämnat bidrag till vård av olika kulturmiljöer på landsbygden. Tillsammans med Västra Götalandsregionen stöttar Länsstyrelsen besöksmålsutvecklingen av Världsarvet Tanums hållristningar. Bidragen till kulturresevatnen har möjliggjort för barn och ungdomar att få natur- och kulturupplevelser. Fornvården i en lång rad kommuner har stor betydelse för möjligheterna till kulturturism. Ett särskilt bidrag har riktats till ett nytt museum vid Gudhems klosterruin.

Våra naturum vid Kosterhavet och Hornborgasjön är populära besöksmål i länet där vi erbjuder fina naturupplevelser tillsammans med kunskapsinhämtning. Båda naturum har nära samarbeten med kommunernas besöksnäring utvecklare. Vid Hornborgasjön samarbetar vi med Visit Hornborgasjön, som är kommunernas organisation för arbete med hållbar platsutveckling vid Hornborgasjön. Under året nominerades samarbetet till Västsvenska turistrådets pris "Årets hållbarhetskliv". Genom aktiva satsningar har vi fått fler skolklasser och SFI-klasser att besöka våra naturum och vi har också fått fler deltagare per aktivitet. Under sommaren har vi haft dagliga aktiviteter för sommarlovslediga barn. Exempel på arrangemang som vi genomfört på Koster är samarbeten med lokalbor och lokala aktörer i olika

projekt, Tångens dag med snorkling, algskörd och provsmakning och olika aktiviteter i samband med Västerhavsveckan. Kosterhavet såsom nationalpark driver nätverk med aktörer som har verksamhet i nationalparken och har årligen träffar och samverkansavtal med aktörer i enlighet med Sveriges nationalparker. Exempel på aktiviteter som vi genomfört vid Hornborgasjön är digital naturvägledning med quiz och guidningar för allmänheten.

Infrastruktur

I enlighet med regeringsbeslut i december 2022 avbröts planeringen av ett sammanhängande system av nya stambanor. Sträckan Göteborg-Borås pausades och parallellt fick Trafikverket i uppdrag av regeringen att utreda hur järnvägen kan utvecklas på stråket Göteborg-Borås. Under tiden hade Länsstyrelsen på Trafikverkets önskan informations-/arbetsmöten med Trafikverket. Trafikverket presenterade sina slutsatser i en rapport i juni.

I oktober tog regeringen ett nytt beslut, som innebär att Trafikverket fick i uppdrag att återuppstarta planläggningen för sträckan Borås-Göteborg, men med en ny inriktning. Den nya inriktningen innebär dubbelspårsutbyggnad mellan Borås-Göteborg för att förbättra arbetspendlingen och kopplingen till Landvetter flygplats. Detta ska ske kostnadseffektivt, så snabbt som möjligt och utgångsläget för planeringen ska inte längre vara att järnvägen på sträckan ska utformas som en del i ett ihoplänkat system av nya stambanor för höghastighetståg.

Uppgifter som följer av jordförvärvslagen (1979:230) m.m.

Länsstyrelsen verkar för att bibehålla balansen mellan fysiskt och juridiskt ägande av jord- och skogsbruksfastigheter i länet. I glesbygdssområden syftar jordförvärvslagen till att gynna bosättning och sysselsättning. Redovisning av ärenden sker direkt till Jordbruksverket. Samråd och granskning av fastighetsbildningsärende sker kontinuerligt. Bevakning sker främst för att upprätthålla en god fastighetsstruktur och verka för att jord- och skogsbruksfastigheter inte delas upp i små orationella enheter.

1C2 Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken

Länsstyrelsen ingår i strukturfondspartnerskapet för Västsverige. Det innebär att vi bidrar till länets utveckling genom att delta i beslut om bidrag såväl som genom samordning mellan ingående myndigheterna.

En strateg för regional utveckling är tillsatt och en målbild för vårt arbete är beslutad. Till arbetet finns en grupp där chefer från berörda verksamheter deltar för att från verksamheterna både fånga in och föra ut relevanta frågor och perspektiv.

1C3 Mål i regionala utvecklingsstrategin m.m.

Detta år har Länsstyrelsen inte haft någon tilldelning av medel från anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder inom utgiftsområde 19. Därmed finns inget att återrapportera.

1C4 Bredband tillgång, utbyggnad och samverkan m.m.

Samverkan gällande bredbandsfrämjande har skett internt flera gånger. Tillsammans har vi hanterat uppföljningsenkäter från PTS, remisser och begäran om yttrande från Regeringskansliet.

Vi har arrangerat nationella veckovisa arbetsmöten för handläggare av utbetalningar av bredbandsstöd. Varannan vecka har vi dessutom samverkat med övriga länsstyrelser och Jordbruksverket runt bland annat principer, regler och rutiner för hantering av bredbandsstöd.

Vi har deltagit på månadsvisa arbetsmöten med gruppen för Utveckling av Bredband och IT-infrastruktur (UBit) i länet. I gruppen ingår förutom Länsstyrelsen också Västra Götalandsregionen, de fyra kommunalförbunden samt Coompanion, Hela Sverige Ska Leva, Byanätsforum, LRF och SKR. Ämnen som har behandlats är regionalt och statligt stöd till bredbandsutbyggnad till accessnät, stamledningar, samhällsmaster och redundansförbindelser samt informationsmöten, utbildningar och nyhetsbrev.

Vi har varit med och arrangerat digitala möten för lokala och regionala nätägare, sänt ut nyhetsbrev och uppdaterat information i sociala medier löpande.

Vi har även deltagit i digitala möten som ordnats av PTS arbetsgrupp Länsamverkan Bredband 2023 (LSB23). Vid ett tillfälle presenterade vi vårt Leanprojekt för effektivisering av samrådsprocessen för bredbandsprojekt inom länsstyrelsen.

Av de 162 bredbandsprojekten som blivit beviljade medel under programmet har 105 slutredovisats. De har anslutit 18 881 hushåll och 9 563 arbetsställen och byggt 8 605 mil. Resterande projekt är pågående och förväntas slutredovisas senast den 5 april 2025.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens beslutade målbild och de interna processer som den leder till medför att vårt arbete utvecklas från en relativt god nivå.

På övergripande nivå bedömer vi att samarbetet med Västra Götalandsregionen fortsatt utvecklas i positiv riktning.

Trots detta är läget i länet inte tillfredställande som en följd av framför allt brister i transportinfrastrukturen. Vi gör det vi, inom vår samordnande roll, har

rådighet över och möjlighet till i nuläget. Men vi tror att det finns stora vinster i att utveckla länsstyrelsens roll och öka möjligheten att bistå mer i arbetet.

Den sammanlagda bedömningen är gott, baserat på våra insatser under året.

Hållbar samhällsplanering och boende

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p5 Hållbar samhällsplanering och boende	Länsstyrelseinstruktion
5§ p9 Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Länsstyrelseinstruktion
1A3 Tillsyn hyresbostäder, studentbostäder m.m.	Regleringsbrev
1C5 Ökat bostadsbyggande, samverkan kommuner m.m.	Regleringsbrev
1C6 Norrbotten och Västerbotten, planeringsstöd större industrietableringar	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna de planeringsunderlag som olika myndigheter tar fram som stöd till kommunens planläggning (natur- och kulturvärden, infrastruktur, militära intressen, vattenfrågor).
- Samordna sina uppdrag om rådgivning och vägledning till kommunerna inom ramen för tidig dialog för ökat bostadsbyggande.
- Utveckla sitt arbete med digital samhällsbyggnadsprocess.
- Samordna och ta tillvara statens intressen i den kommunala översiktsplaneringen och vid detaljplaner och områdesbestämmelser inom ett flertal områden.
- Pröva översikts- och regionplaner, detaljplaner, områdesbestämmelser, överklagande av kommuners beslut, tillsyn, vägledning och uppföljning enligt plan- och bygglagen.
- Ansvara för att analysera och rapportera hur bostadsmarknaden ser ut i länet, t ex tar vi varje år en regional bostadsmarknadsanalys.
- Ge stöd till hyresbostäder och bostäder för studenter och till bostäder för äldre, samt stöd till energiåtgärder.
- Samordna arbetet med klimatanpassning, strandskyddsdispenser och havsplanering.

Det övergripande målet för området *samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteri* verksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö. För området *bostadsmarknad* är målet långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Länsstyrelserna ska även verka för genomslag av andra nationella mål, som gestaltad livsmiljö och miljömålet god bebyggd miljö.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	58,1	57,7	72,3
Antal årsarbetskrafter kvinnor	37,5	34,9	44,3
Antal årsarbetskrafter män	20,5	22,8	28,0
Antal ärenden, inkomna och upprättade	7 214	4 656	8 725
Antal beslutade ärenden	5 236	5 254	10 455
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	9	1
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	68 295	64 708	75 119
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	-162	1 773

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2023	År 2022	År 2021
Antal påbörjade bostäder (st)	Ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö, där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader, där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾		3 836 (kvartal 1–3) Inga helårssiffror finns tillgängliga.	9 731	11 568
Antal färdigställda bostäder (st)	Se mål ovan.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾		7 660 (kvartal 1–3) Inga helårssiffror finns tillgängliga.	11 179	9 673
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel avgjorda	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ²⁾	75	91	76	84

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2023	År 2022	År 2021
inom 80 dagar (%)							
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel ärenden avgjorda inom 120 dagar (%)	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ²⁾	90	97	91	97

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

- 1) Statistiska centralbyråns statistik: Nybyggnad av bostäder.
- 2) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen.

Den stora minskningen av antalet årsarbetskrafter totalt under år 2022–2023 jämfört med år 2021, beror på att anställningen för tillfälligt anställda som arbetade med covidstöden upphörde årsskiftet 2021–2022. Antalet inkomna ärenden och upprättade har ökat jämfört med år 2022 och beror främst på ett ökat antal stödärenden för stödet Energieffektivisering för småhus som lanserades i juli 2023.

Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen

Vi har fortsatt att arbeta med våra prioriteringar och arbetssätt. Vi arbetar till viss del med temaärenden och ser kontinuerligt över våra prioriteringar för att kunna avgöra överklagade bygglovsärenden för bostäder inom handläggningssmålen. Vi har sett en minskning av antal ärenden, från 170 ärenden år 2021, 187 ärenden år 2022 till 133 ärenden år 2023.

Antalet färdigställda bostäder kvartal 1–3 2023 ligger på samma nivå i jämförelse med kvartal 1–3 2022. Antalet påbörjade bostäder kvartal 1–3 2023 har minskat med 51 procent i jämförelse med kvartal 1–3 2022.

Resultatredovisning

Översiktsplanering, havsplanering och detaljplanering

Sex kommuner i länet har antagit nya kommunomfattande översiktsplaner (ÖP). Flera kommuner har tagit fram förslag till nya översiktsplaner eller ändringar av översiktsplan, vilka har samrått med Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen har löpande uppdaterat ÖP-portalen, där Länsstyrelsens samlade rådgivning för översiktsplanering i länet presenteras. Vi har fortsatt att utveckla och driva det nätverk för översiktsplanering som startades år 2019. I nätverket deltar drygt 35 kommuner, Trafikverket, kommunalförbunden,

Västra Götalandsregionen och ett par konsultföretag. I april anordnades den fysiska träffen för nätverket, som annars har sina möten digital. Effekten av arbetet har bidragit till att allt fler kommuner arbetar strategiskt och långsiktigt med sin markanvändning som stöd för fortsatta kommunala processer.

När det gäller havsplanering har Länsstyrelsen tagit fram ett planeringsunderlag för marina kulturmiljövärden. Länsstyrelsen har anordnat ett samrådsmöte om de nya havsplanerna och själva skrivit ett samrådsyttrande över förslaget till ny havsplan för Västerhavet.

Detaljplaneringen har till stora delar präglats av nyetableringar av flera stora industrier inom batteriteknik med korta tidsplaner. Behovet av rådgivning och koordinering inom såväl detaljplanering som inom tillståndsfrågor har ökat. Dessa nya förutsättningar har ställt högre krav på tidig samverkan och dialog för att möta kommunernas olika behov och förutsättningar. Vi har utökat vår rådgivning i syfte att nå hållbara helhetslösningar. Länsstyrelsen har fortsatt att driva nätverk för kommunala detaljplanehandläggare. Vi arbetat aktivt med rådgivning till våra kommuner inom geoteknik och klimatanpassningar för att säkerställa människors liv och hälsa.

Länsstyrelsen har vid fyra tillfällen samlat delar av länets kommuner i syfte att ge råd, samverka och föra en tidig dialog mellan stat och kommun inom ramen för plan- och bygglagen. Bland annat har Länsstyrelsen pratat om geoteknik, förorenade områden, totalförsvaret och fysisk planering liksom regional utveckling samt tillväxt. Omkring 350 planerare och arkitekter har deltagit från olika kommuner inom länet.

Planeringsunderlag och riksintressen

Länsstyrelsen har hanterat 13 ärende med koppling till Länsstyrelsens uppdrag att tillhandahålla och samordna planeringsunderlag som olika myndigheter tar fram. Fyra av dessa ärenden är remisser gällande preciseringar eller aktualiseringar av riksintressen.

Länsstyrelsen har genomfört en kartläggningsinsats av den kumulativa bebyggelseutvecklingen inom riksintresse för 4 kap Miljöbalken obruten kust. Syftet med arbetet är att säkerställa att kustområdets värden tillgodoses så som lagstiftningen avsett. Effekten av arbetet har skapat bättre förutsägbarhet och enighet bland olika aktörer för hur markanvändningen ska utvecklas. Även om riktade insatser har genomförts finns det behov av ytterligare insatser för att ge stöd för en hållbar bebyggelseutveckling i länet bland annat behöver planeringsunderlag utvecklas i och kring Väneren tillsammans med Länsstyrelsen i Värmland.

Gestaltad livsmiljö

Länsstyrelsen har ett samordnande ansvar att arbeta regionalt med målet för gestaltad livsmiljö. Genom vårt regionala miljömålsarbete har vi arbetat med att stötta kommunerna att upprätta arkitekturstrategier genom seminarium och nätverkande, som en del av arbetet inom God bebyggd miljö och hållbar konsumtion. 10 kommuner i vårt län har hittills åtagit sig att upprätta arkitekturstrategier genom vårt miljömålsarbete.

Länsstyrelsen har även genomfört en nationell enkät kring gestaltad livsmiljö, riktad till samtliga 21 länsstyrelser med syftet att skapa en bild av hur de olika länsstyrelserna arbetar med arkitektur- och kulturmiljöfrågor och hur de kan samverka inom arbetet med gestaltad livsmiljö. Effekten av arbetet har bidragit till att länsstyrelserna har en bättre nulägesbild och vilka utvecklingsbehov som finns framöver.

Regleringsbrevsuppdrag 1A3 Tillsyn hyresbostäder, studentbostäder m.m.

För stöden till hyresbostäder och för studerande ska tillsyn utföras under en 15-årsperiod efter att stödet betalats ut. I regleringsbrevet ges länsstyrelserna i uppdrag att redovisa pågående tillsynsarbete för dessa stöd. Tillsynen följer en granskningsmodell som den nationella samordningen på Länsstyrelsen i Stockholm tagit fram och arbetet med tillsynen kommer löpande utvärderas och revideras och på sätt sker en gradvis förbättring år för år. Arbetet är i en inledande fas där mycket av det vi gör handlar om att ta fram rutiner, processer, ställningstagande i rättsliga frågor med mera. Vi har inga avslutade ärenden ännu utan arbetet påbörjades i år och kommer utvecklas vidare under nästa år.

Investeringsstöd

Vi har i investeringsstöden till hyresbostäder och bostäder för studerande betalat ut 1 012,8 mnkr till 50 färdigställda projekt med 2 473 lägenheter. I stödet till bostäder för äldre har vi beviljat stöd för 81,2 mnkr till 36 nya projekt med 397 lägenheter och betalat ut 85,4 mnkr till 51 färdigställda projekt med 306 lägenheter. I stödet till energieffektiviseringar i flerbostadshus har 41,35 mnkr betalats ut. I stödet för energieffektiviseringar småhus har vi beviljat 170 ärenden för 5,32 mnkr och betalat ut 4,34 mnkr i totalt 141 ärenden.

Gemensamt GIS-arbete

Den gemensamma GIS-arbetsgruppen har deltagit på de BrandGIS-workshoppar som i Enheten för samhällsskydd och beredskaps regi anordnats för länets räddningstjänster och kommuner. BrandGIS är ett länsstyrelsedrivet nationellt projekt som genom workshoppar med övningsscenarier syftar till att enhetliggöra arbetet med GIS och geodata i samband med skogsbränder. GIS-arbetsgruppen var representerad på samtliga fyra workshoppar.

Under februari till april genomfördes den årliga översynen av regionala verksamhetsdata i geodataformat. Samtliga ca 500 datamängder har gått igenom tillsammans med respektive informationsförvaltare, bland annat utifrån aktualitet, kvalitet, informationsklassning och utvecklingsbehov. De åtgärdsbehov som identifierats har dokumenterats i Geodatakatalogen. Den årliga översynen är sammanställd i en övergripande rapport.

Under hösten har nya strategiska riktlinjer för det gemensamma GIS-arbetet arbetats fram och beslutats av länsledningen. De nya riktlinjerna gäller för perioden 2024–2026. Fokus ligger bland annat på stöd till verksamheterna att utnyttja de möjligheter till nya arbetssätt och -flöden som utvecklingen i den länsstyrelsegemensamma GIS-plattformen ger. Det betonas också att den

gemensamma GIS-arbetsgruppen ska utgöra ett stabilt kartstöd i samband med samhällsstörning och civilt försvar.

Verka för att behovet av bostäder tillgodoses

Länsstyrelsen har tagit fram en bostadsmarknadsanalys utifrån kommunernas svar i Boverkets bostadsmarknadsenkät och vi kan konstatera att antalet färdigställda bostäder håller en fortsatt hög nivå och att färre kommuner uppger att det råder ett underskott av bostäder. Antalet påbörjade bostäder har dock minskat och kommer att fortsätta minska under rådande konjunktur. Detta bibehåller en fortsatt ansträngd situation i en majoritet av länets kommuner där hushåll som har en svag ekonomi har det särskilt svårt på bostadsmarknaden.

Länsstyrelsen har samlat in uppgifter från länets allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag som underlag för Boverkets uppföljning av bolagens värdeöverföringar. Totalt 15 bolag gjorde värdeöverföringar som är tillåtna enligt begränsningsregeln. Ett bolag gjorde en värdeöverföring som översteg tillåtna belopp enligt begränsningsregeln.

Länsstyrelsen har informerat kommuner och andra myndigheter om vikten av ett vråkningsförebyggande arbete och ett förebyggande arbete för att motverka hemlöshet inom ramen för uppdragen i den nationella hemlöshetsstrategin

Länsstyrelsen har gett kommunerna råd och stöd i deras arbete med riktlinjer för bostadsförsörjningen. 26 av länets 49 kommuner har antagit riktlinjer för bostadsförsörjningen under innevarande eller föregående mandatperiod. Effekten av vårt arbete med rådgivning om bostadsförsörjning bidrar till kommunernas arbete med långsiktiga strategier som kan underlätta prioriteringar och skapa goda förutsättningar för att nå en bostadsförsörjning som möter behov och efterfrågan.

Regleringsbrevsuppdrag 1C5 Ökat bostadsbyggande, samverkan kommuner m.m.

Länsstyrelsen arbetar aktivt med planerings- och bostadsförsörjningsfrågor

Kommunerna har bostadsförsörjningsansvar för invånarna och även ansvaret för att möjliggöra bostadsbyggande genom det kommunala planmonopolet. Länsstyrelsens möjligheter att främja ett ökat bostadsbyggande finns framför allt i vårt arbete med rådgivning kring och granskning av kommunernas översikts- och detaljplaner enligt plan- och bygglagen. Vi har också i uppdrag att verka för att behovet av bostäder tillgodoses, vilket vi bland annat gör genom vår kontinuerliga rådgivning inom fysisk planering och

bostadsförsörjning. Länsstyrelsen handlägger även överklagade bygglov och ärenden gällande överklagade bygglov för permanentbostäder prioriteras.

Under den senaste tioårsperioden har länets bostadsmarknad haft en stark utveckling. De senaste fyra åren har det i genomsnitt färdigställts över 10 000 bostäder per år och kommunerna har skapat förutsättningar för detta genom en hög planeringsaktivitet. Det finns dock underskott på bostäder i många av länets kommuner, som dessutom har olika möjligheter och utmaningar i bostadsförsörjningsarbetet och bostadsbyggandet. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att den strategiska planeringen och beredskapen är långsiktig för att kunna möta konjunkturella svängningar.

Vi tillhandahåller rätt underlag och förmedlar kunskap

För att kommunernas planering ska bli bra och uppfylla de krav som lagar och förordningar ställer, är det viktigt att Länsstyrelsen tillhandahåller korrekta planeringsunderlag vid rätt tidpunkt. Vi gör detta kontinuerligt genom ett antal plattformar och publikationer, till exempel Planeringskatalogen, ÖP-portalen, Geodatakatalogen och den årliga bostadsmarknadsanalysen. Vi har även i uppdrag att ta fram lägesbilder över vilken påverkan mottagandet av asylsökande och nyanlända har för olika verksamheter i länets kommuner. Vi ser regelbundet över våra planeringsunderlag och vid behov reviderar vi dem så att de är aktuella och korrekta.

Vi har tidig dialog med kommunerna

Länsstyrelsen har tidig dialog med kommunerna, både när det gäller strategisk planering, översiktsplanering, detaljplanering och deras arbete med riktlinjer för bostadsförsörjning. Tidiga möten tydliggör förutsättningarna och vilka de viktigaste frågorna är i de fortsatta processerna. Länsstyrelsen har tillsammans med SKR tagit fram en process kring hur tidig dialog kan öka bostadsbyggandet.

Länsstyrelsen bedömer att tidiga dialoger skapar bättre planer och planprocesser. Våra tidiga dialoger med kommunerna bidrar också till en högre kvalitet av kommunernas riktlinjer för bostadsförsörjning.

Vi ger rådgivning kring planering och bostadsförsörjning

I våra möten med länets kommuner ger vi råd kring planering och bostadsförsörjning. Vi möter kommuner både enskilt och i olika grupper. Länsstyrelsen deltar i flera olika nätverk för att sprida kunskap och vi driver också två egna nätverk: ett om översiktsplanering och ett med fokus på bostadsförsörjningsfrågor. Nätverken syftar bland annat till att främja en ändamålsenlig bostadsförsörjning och poängtera vikten av att kommunerna har en aktiv strategisk planering.

Länsstyrelsen har sedan 2022 en utsedd riksintressesamordnare, som bidrar till att vi kan vara en aktiv samordnande part för riksintressefrågor och hur de

ska hanteras i den fysiska planeringen. Vi har också tagit fram en vägledning kring hur riksintressen kan hanteras i fysisk planering.

Genom att lyfta fram viktiga och aktuella planeringsfrågor, exempelvis jordbruksmark och vattenfrågor i fysisk planering, är vår bedömning att kommunernas planer håller en god nivå.

Vi arbetar tvärsektoriellt

Länsstyrelsen har en bred verksamhet och arbetar med uppdrag i många olika frågor som berör planering, byggande och bostadsförsörjning. Vi arbetar tvärsektoriellt, där tvärgrupper med deltagare från myndighetens olika avdelningar ger handläggaren för respektive ärende nödvändiga och värdefulla inspel, som sedan kan förmedlas till kommunerna. Vårt tvärsektoriella arbetssätt ger ett helhetsperspektiv som ligger till grund för väl avvägda beslut.

Vi gör strategiska ställningstaganden

Fysisk planering handlar i grunden om att göra avvägningar och ställningstaganden. Länsstyrelsen arbetar med att analysera och göra ställningstaganden i principiella och strategiska planeringsfrågor som har stor påverkan på kommunens planering.

Vi har tagit fram och kommunicerat ställningstaganden om riksintresse för kommunikation. Vi har också tagit fram vägledning för hantering av bullerfrågan i planeringsprocessen och vi bedömer att våra ställningstaganden underlättar för kommunernas hantering av frågorna.

Resultatbedömning

Den sammanlagda bedömningen av resultatet av Länsstyrelsens arbete och insatser under året är gott. Länsstyrelsens arbete med utvecklade processer, en utökad rådgivning, tidig dialog och framtagna kunskapsunderlag bedöms ha resulterat i att länet har utvecklats inom flera områden. Det handlar främst om kommunernas arbete med sin strategiska fysiska planering och effektivare planprocesser.

Trots våra insatser inom området ser vi att det finns fortsatta utvecklingsbehov i länet där läget inom hållbar samhällsplanering och boende inte är tillfredsställande. Länsstyrelsen gör det som vi har rådighet över och som ligger inom ramen för våra uppdrag men behovet av bostäder i länet är inte tillgodosett och vi ser dessutom en negativ trend till följd av utvecklingen i omvärlden som påverkar bostadsbyggandet. Antalet påbörjade bostäder har minskat markant i länet vilket kommer att fortsätta påverka skillnaden mellan utbud och behov och efterfrågan hos invånarna. Länets glesa bebyggelsestruktur är en utmaning för en effektiv och ändamålsenlig kollektivtrafik samt tillgänglig service. Skarpare styrmedel i form av lagstiftning, krav på ett transporteffektivt samhälle och utvecklad regional fysisk planering behövs för att nå en positiv utveckling. Satsningar i nationell och regional infrastrukturplan bidrar till utveckling men investeringstakten möter inte målnivåerna för tåg. Avsaknaden av regionala överenskommelser och bilder som stöd för länets utveckling försvårar och bidrar till ineffektiva processer och ställningstaganden samt brist på enighet och förutsägbarhet.

Att arbeta för en god bebyggd miljö är viktigt i den snabba omställning som sker i länet i form av stora industrisatsningar, med dess följd effekter för byggande av bostäder och infrastruktur. Kommunerna i länet upplever det allt svårare att hitta och bibehålla kompetens för att kunna arbeta med en ändamålsenlig planering och utveckling. Cirka 20 procent av länets 49 kommuner uppger att de saknar arkitektkompetens i sin kommun och antalet stadsarkitekter minskar.

Energi och klimat

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p6 Energi och klimat	Länsstyrelseinstruktion
5§ p8 Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Länsstyrelseinstruktion

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet sammanfattas i nedanstående punkter. Länsstyrelserna ska:

- Samordna och leda arbetet med genomförandet av de regionala energi- och klimatstrategierna samt bidra till samhällets elektrifiering.
- Administrera och vägleda länets aktörer för effektiva klimatinvesteringar genom arbete med Klimatklivet.
- Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat utifrån uppdrag i förordningen om myndigheters klimatanpassningsarbete (2018:1428) samt målen i den nationella strategin för klimatanpassning.

Energipolitiken syftar till att förena ekologisk hållbarhet med konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Den ska skapa villkoren för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle. Målet är 50 procent effektivare energianvändning till 2030 jämfört med 2005 och att elproduktionens sammansättning år 2040 är 100 procent fossilfri.

Det övergripande *klimatmålet* innebär att Sverige senast år 2045 inte har några nettoutsläpp av växthusgaser för att därefter uppnå negativa utsläpp.

Regeringens mål för samhällets *anpassning till ett förändrat klimat* är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta tillvara möjligheter.

Det finns även andra relevanta mål för verksamhetsområdet, till exempel under generationsmålet i miljömålssystemet. I årsredovisningen redovisar vi information av väsentlig betydelse i förhållande till dessa mål.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Västra Götalands län har som målsättning att vara en fossiloberoende region till 2030. Det innebär att utsläppen av växthusgaser ska minska med 80 procent från 1990 års nivå till år 2030. Dessutom ska utsläppen av växthusgaser

från västsvenskarnas konsumtion, oavsett var i världen de sker, minska med 30 procent jämfört med 2010.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Energi och klimat (42)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	12,2	11,6	10,5
Antal årsarbetskrafter kvinnor	5,1	5,2	5,2
Antal årsarbetskrafter män	7,1	6,5	5,3
Antal ärenden, inkomna och upprättade	244	393	355
Antal beslutade ärenden	310	436	346
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	3	4	2
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	15 268	14 426	12 274
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	829	1 908

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2023	År 2022	År 2021
Antal inlämnade ansökningar under året inom Klimatklivet per 10 000 invånare (st)	Sveriges klimatmål	Stöd till klimatinvesteringar	Naturvårdsverket ¹⁾	Finns ej	1,2	1,9	1,69

1) Naturvårdsverkets ärendehanteringssystem.

Verksamhetskostnaderna har ökat huvudsakligen på grund av ett nytt regeringsuppdrag att ta fram en handlingsplan för regional energiplanering. Det rör sig dels om faktiska lönekostnader för ökad personal, dels om konsultkostnader för framtagande av en nulägesbeskrivning av energisituationen i länet.

För stöd till klimatinvesteringar så är antalet inkomna ansökningar helt avhängt antalet ansökningsomgångar. Det var endast en ansökningsomgång jämfört med tre ansökningsomgångar 2022.

Resultatredovisning

Energi- och klimatstrategiskt arbete

Klimat 2030

Inom ramen för det energi- och klimatstrategiska arbetet i Klimat 2030 har vi genomfört flera insatser för att påskynda klimatarbetet.

Satsningen "Kommunernas klimatlöften" är ett erbjudande till länets kommuner att från ett fast urval anta konkreta klimatlöften. Kommunerna har bjudits in för att anta nya klimatlöften för genomförande 2024–2026. 47 kommuner kommer att vara med och totalt har 800 klimatlöften antagits.

Stödinsatser i form av webinarier förbereds med start i januari 2024. "Klimatlöftet för företag" har lanserats tillsammans med Västsvenska Handelskammaren och Företagarna Västra Götaland. Utifrån konceptet i "Kommunernas klimatlöften" bjuds små- och medelstora företag i Västra Götaland in att välja bland ett 30-tal klimatlöften. 90 företag har gått med och tillsammans antagit drygt 600 löften. Under oktober-december genomfördes stödwebinarier för varje klimatlöfte i satsningen.

Rådet för industriomställning Västra Götaland är en högnivågrupp bildad inom Klimat2030 för strategiska diskussioner och påverkansarbete. Det leds av landshövdingen och regionstyrelsens ordförande. Rådet har haft tre möten med tema elektrifiering och bland annat tagit fram gemensamma ställningstaganden. Påverkansinsatser i form av riksdagsfrukost, seminarium på Frihamnsdagarna och en lokal debattartikel har genomförts.

Övriga insatser

Inom Klimatklivet har det gjorts färre insatser för informationsspridning än vanligt på grund av att stödet varit pausat under större delen av året. I ansökningsomgången i slutet av september var intresset stort och totalt inkom 216 ansökningar i Västra Götaland varav 79 rör publik laddinfrastruktur. 33 ansökningar har också hanterats inom stödet "Regionala elektrifieringspiloter".

Vi har i samverkan med Västra Götalandsregionen och Svenska kraftnät, arbetat inom samverkansarenan ACCEL (Accelererad elnätskapacitet i Västra Götaland), vår gemensamma plattform för dialog kring elnätsutbyggnaden i länet. Arbetet är långsiktigt och bland annat har vi haft dialoger kring specifika, för länet kritiska, ledningsdragningar. Vi har medverkat i kommundialoger, arbetat tillsammans med övriga parter för att få en bättre överblick över kommande effekttillgång samt jobbat relationsbyggande och med ACCEL:s struktur.

Arbetet inom regeringsuppdraget "Uppdrag att utveckla regional och lokal energiplanering" har satts i gång. Vi har etablerat arbetsgrupper, kontakter med samarbetspartners och övriga i uppdraget nämnda parter, samt påbörjat själva genomförandet till exempel i form av dialog med kommunalförbunden, planering av workshops och framtagande av delredovisning till Regeringskansliet.

Antalet utförda moduler inom Greppa Näringen, som är direkt kopplade till klimat och energi, har ökat jämfört med förra året. I alla nummer av tidningen Jordbiten, som skickas ut till dem som söker stöd inom landsbygdsprogrammet, har vi artiklar om klimat och jordbruk.

Länsstyrelsen deltar som referens till forskning om "Urbana stations samhällen" som bedrivs av Göteborgs universitet och Chalmers. Syftet med forskningen är att på bästa sätt utveckla stationsnära samhällen för att möjliggöra en transportsnål samhällsplanering, hållbar ekonomisk utveckling och en attraktiv region. Arbetet har resulterat i flera arbetsmodeller för analyser och genomförande som applicerats på tre orter inom regionen.

Klimatanpassning

Länsstyrelsens kompetens och förmåga

Vi har skapat bättre förutsättningar för våra medarbetare att beakta behov av klimatanpassning i sitt arbete. Detta har vi gjort genom:

- ett fördjupande utbildningsmaterial med fokus på att integrera klimatanpassningsperspektivet i det löpande arbetet
- utvecklad Intranätssida om klimatanpassning med stöd för upphandling och information om lagstöd för klimatanpassning
- workshopar där vi fördjupat kunskap och ökat kapacitet till helhetssyn inom klimatanpassningsuppdraget och andra uppdrag för ett hållbart och robust samhälle
- samverkan med Statens geotekniska institut för att skapa samsyn och tydlighet gällande geotekniska frågor i samhällsbyggnadsprocessen.

Vi har utvecklat den sociala dimensionen i klimatanpassningsarbetet. Det har vi gjort genom att bidra med inspel till studier och nationellt utvecklingsarbete om rättighetsaspekter i klimatanpassningen och beskriva relationen mellan klimatanpassning och social hållbarhet i kartberättelser och utbildningsmaterial. Vi har också lyft folkhälso- och rättighetsperspektiv i internt utbildningsmaterial och på tematräffar.

Stöd till kommuner och regionala aktörer

Vi har sammanställt tre kartberättelser i syfte att stötta kommunernas arbete med klimatanpassning:

- mellankommunal samverkan inom klimatanpassningsfrågor
- klimatanpassningspaket med syfte att belysa möjligheter till synergieffekter med övrigt arbete med hållbarhet och beredskap
- stöd för upphandling av utredningar för klimatanpassning.

Vi har bidragit till att utveckla kunskap och kommunernas arbete genom att anordna kompetenshöjande aktiviteter i form av temadagar och workshopar med föreläsningar, erfarenhetsutbyte och dialog om värme, visioner för klimatanpassning, naturbaserade lösningar och nya planeringsnivåer för kusten. Planeringsnivåerna för kusten finns också i ett uppdaterat faktablad till stöd för kustkommunernas fysiska planering.

Vi har utvecklat klimatanpassningsarbetet tillsammans med andra organisationer genom:

- Interreg-projekt Manabas Coast (Mainstreaming Nature Based Solutions through coastal systems) där vi testar olika naturbaserade lösningar för att skydda salta strandängar mot erosion
- samarbete inom Urban Futures klimatanpassningsspår
- projekt Vattenflätan för att knyta ihop klimatanpassning med vattenförvaltning och översvämningdirektivet
- utveckling av metodstöd för klimat- och sårbarhetsanalys
- deltagande i nationella referensgrupper, exempelvis enhetlig metod för skyfallskarteringar

- Vänerrådets arbete med ny tappningsstrategi med naturanpassning för Vänern, där årets fokus legat på att bygga förmåga att långsiktigt följa upp effekten.

Resultatbedömning

Vi bedömer att Länsstyrelsens arbete med energi- och klimatstrategiska frågor samt klimatanpassning är gott. Arbetet med kraftsamlingen "Klimat 2030" är ambitiöst och fokuserar på de områden vi bedömer är viktigast. Prestationer utifrån klimatanpassningsuppdraget motsvarar planerad verksamhet för året. Den övergripande trenden för arbetet med klimatanpassning inom länet är positiv. Årets prestationer och våra samarbeten både internt inom organisationen och med andra aktörer bidrar till bra förutsättningar att arbeta med klimatanpassning i länet.

Kulturmiljö

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p7 Kulturmiljö	Länsstyrelseinstruktion
3B4 Gotland, samverkansråd vid Statens kulturråd,	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamheten består av tillsyn och tillstånd enligt kulturmiljölagen och miljöbalken, samt prövning av kulturmiljöbidrag till vård, information, kunskapsuppbyggnad och tillgänglighetsåtgärder. Kulturmiljöhänsyn tas till stor del i annan lagstiftning än i kulturmiljölagen. Samverkan genom dialog är ett viktigt verktyg för att främja, utveckla och förnya kulturmiljöarbetet i samverkan med länets aktörer.

Varje länsstyrelse har tagit fram en kulturmiljöstrategi där prioriteringar anges.

De fyra nationella kulturmiljömålen är:

- Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas
- Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön
- Ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser
- En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas tillvara i samhällsutvecklingen.

Kulturmiljöarbetet utgår också från fyra prioriterade miljö kvalitetsmål: God bebyggd miljö, Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt odlingslandskap och Levande skogar.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Länsstyrelsen har ingått en överenskommelse om regional samverkan inom kulturmiljöområdet med Västra Götalandsregionen (VGR)/Förvaltningen för kulturutveckling, Västergötlands museum, Bohuslans museum och Göteborgs stadsmuseum. Syftet med överenskommelsen är att ge den regionala samrådsgruppen för kulturmiljöfrågor ett långsiktigt mandat.

Den regionala samverkansgruppen för kulturmiljöfrågor har utarbetat övergripande måldokument, Kulturmiljö 2030, kopplat till de nationella kulturmiljömålen, Länsstyrelsens strategiska mål och den regionala kulturstrategin/kulturplanen.

Länsstyrelsen har även ingått en avsiktsförklaring för att medverka i och bidra till verksamheten inom Kulturarvsakademien. Övriga parter i Kulturarvsakademien är Göteborgs universitet/Centrum för kritiska kulturarvsstudier, VGR/Förvaltningen för kulturutveckling, Institutet för språk och folkminnen, Statens museer för världskultur, Museinätverk väst samt Stiftelsen Hallands läns museer.

Kulturarvsakademins syfte är att vara en plats där teori och praktik möts och genom olika aktiviteter rikta uppmärksamhet mot regionala, materiella och immateriella kulturarv. Avsiktsförklaringen gäller under 2 år från och med den 1 januari 2024.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Kulturmiljö (43)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	17,5	19,3	17,9
Antal årsarbetskrafter kvinnor	8,9	8,6	9,2
Antal årsarbetskrafter män	8,6	10,6	8,7
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2661	2481	2463
Antal beslutade ärenden	2748	2516	2512
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	16	21	27
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	26 379	28 122	22 571
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	17 738	15 896	15 410

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2023	År 2022	År 2021
Antal registrerade fornlämningar, exkl. marina lämningar (st)	Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas	Skydd av fornlämningar och deras kulturhistoriska information.	Fornreg ¹⁾	Finns ej	46 997	46 720	46 299

1) Register, Riksantikvarieämbetet.

Marginala förändringar inget att kommentera.

Resultatredovisning

Den gröna omställningen

Efterfrågan på kulturmiljösamverkan och sakkunskap har fortsatt att vara hög såväl internt som externt. Kulturmiljöfrågor hanteras inom ramarna för ett stort antal ärendetyper och lagrum. Ett exempel är Länsstyrelsens medverkan i

regeringsuppdraget med att utveckla nya koordinerade arbetsätt för att korta ledtiderna för elnätsutbyggnad.

Tillståndsprövningarna för ny energiproduktion har blivit en alltmer omfattande men också prioriterad arbetsuppgift. Det har tillskapats tvärsektoriella handläggargrupper för såväl solenergi som havsbaserad vindkraft. Arbetet med etablering av två batterifabriker inom fornlämningsrika områden har varit resurskrävande.

Arbetet med att ta fram kulturmiljöunderlag i den nationella havsplaneringen omfattar upprättande av planeringsunderlag för Västerhavet med särskild betydelse för nya energiområden. Länsstyrelsen har tagit fram sju värdeområden med relevans för havsplaneringen. Samtliga kustlänsstyrelser har haft samma uppdrag, men Länsstyrelsen Västra Götaland har även haft ett särskilt ansvar för att sammanställa det nationella underlaget. Den sammanställda rapporten kommer levereras till HaV 31 januari 2024.

Tidplanen för den nationella planen för omprövning för moderna miljövillkor för vattenkraft (NAP) har flyttats fram 12 månader. Pausen av NAP har nyttjats väl genom fortsatt intern och extern samverkansprocess samt kunskapsuppbyggnad av vattenanknutna kulturmiljöer i kommande prövningsgrupper. Kraftverksanläggningar har i tre prövningsgrupper inventerats. Dessa är: "Ätran biflöden från Fegen", "Assman uppströms Ätran" och "Nissan uppströms Färgaryd". Resultaten är redovisade i såväl digitala planeringsunderlag som i rapportform, 2023:51. Kunskapsunderlagen används bland annat som underlag vid samverkansprocessen inför omprövningar av vattenkraft.

Kulturmiljöarbetet med Miljömålen, Agenda 2030 och Gestaltad livsmiljö genomförs i bred samverkan med både interna och externa parter. Kulturmiljö har som resurs lyfts vid två särskilda kommunträffar tillsammans med Västra Götalandsregionens förvaltning för kulturutveckling. Kulturmiljöfrågor har även varit ett fokusområde under en intern utbildningsdag.

Civil beredskap

Länsstyrelsens uppgifter med utmärkning och undanförsel av kulturegendom ingår i ansvaret för det civila försvaret. Länsstyrelsen har medverkat i tvärgruppen för civilt försvar och varit sammankallande i länsstyrelsernas nationella nätverk för arbetet med utmärkning och undanförsel av kulturegendom. I samverkan med regionala och lokala organisationer, har Länsstyrelsen gjort en sammanställning av länets mest värdefulla kulturegendom inför det fortsatta arbetet med utmärkningen av kulturegendom enligt Haagkonventionen. Arbetet med undanförselplaneringen har bland annat omfattat kartering och inledande kontakter med samlingsförvaltare av kulturegendom.

Kulturlandskap och fornvård

Fornvården bidrar till såväl besöksmålsutveckling, biologisk mångfald som ökad tillgänglighet. Året visar tydligt hur klimatsvängningarna med stora mängder nederbörd och höga temperaturer långt i på hösten skapar nya behov. Det i kombination med ökade besökssiffror, som ger slitage på marken, ökar behovet

av fornvård/markvård konstant. Det har resulterat i betydligt större insatser och högre kostnader för underhåll av stigar, förstärkningar av parkeringar, slätter, röjningar och andra typer av vegetationsunderhåll. Arbetet med att tillgängliggöra kulturarvet har även detta år prioriterats, bland annat genom färdigställande av ett ”stenmuseum” vid Gudhems klosterruin. Museet är byggt med stöd från Länsstyrelsen och har anpassats för personer med funktionsnedsättning.

Arkeologi och fornlämningar

Inflödet av arkeologiärenden har varit fortsatt högt, även om en viss nedgång kunnat märkas under hösten. Ärenden med påverkan på bostads- och energiförsörjningen samt byggande av infrastruktur prioriteras. Arbetsbelastningen på handläggarna är hög och möjligheterna till samråd och tillsyn i fält är begränsade. Enlig lagstiftningen ska fornlämningar i första hand bevaras och inte tas bort. Utbyggnaden av ett nytt område för verksamheter i Bälinge vid Alingsås är ett exempel på ett större ärende där avvägningen mellan att exploatera marken och av att bevara fornlämningarna varit utmanande.

Kostnaderna för arkeologiska undersökningar kan bli omfattande. Det är viktigt att Länsstyrelsens beslut leder till så stor kulturmiljönytta som möjligt och att ny kunskap om vårt förflutna genereras. Arbetet med länets uppdragsarkeologiska handlingsprogram har fortsatt.

Skogsstyrelsen har uppmärksammat Länsstyrelsen på det ökande antalet skador på fornlämningar i skogen. Därför genomfördes en tillsynsinsats i början på året. Länsstyrelsen kunde konstatera kraftiga avvikelser från beslutade villkor vid flera av de objekt som ingick i tillsynen, vilket lett vidare till polisanmälningar om misstänkt fornminnesbrott.

För att öka kunskapen hos skogliga aktörer och motverka skador på kulturlämningar, har Länsstyrelsen tillsammans med Länsstyrelsen Halland skapat ett digitalt utbildningsmaterial om vårt rika kulturarv i skogen och hur hänsyn ska tas till forn- och kulturlämningar i samband med skogsbruksåtgärder – KomUT-Kompetensutveckling i skogen. Utbildningen finns publicerad på Länsstyrelsens hemsida, tillgängligt för alla. Kulturmiljöutbildningar och rådgivningar i fält för aktörer inom skogsbruket har genomförts löpande.

Det byggda kulturarvet

Länsstyrelsens arbete med det byggda kulturarvet är engagerande, men bebyggelse har ett svagare generellt skydd än fornlämningar. Kommunerna skyddar allt färre byggnader genom detaljplaner. Det finns ett ökat behov av säkerställande genom byggnadsminnesförklaringar, men Länsstyrelsens möjligheter till utredning och vårdinsatser är begränsade. Länsstyrelsen har beslutat om två nya byggnadsminnen, dels det sista kvarvarande skrutkapellet (en speciell typ av krutlager) i den historiska försvarslinjen runt fästningsstaden Göteborg, dels en välbevarad, första generationens ”bensinmack” från 1920-talet.

Kulturmiljöanslaget har en avgörande betydelse för Länsstyrelsens möjligheter att skydda och bidra till vården av länets mest värdefulla bebyggelse. Större

bidrag har riktats till slottsflygeln vid Lindholmen på Kålland, Gunnebo slott i Mölndal och Palmhuset i Göteborg. Ett speciellt bidragsobjekt har stridsledningscentralen Björn i Jonstorp varit, en anläggning från kalla kriget som även uppmärksammats genom s k samtidsarkeologiska undersökningar.

Länsstyrelsens arbete med det kyrkliga kulturarvet är omfattande, samtidigt som det råder osäkerhet kring tillämpningen av kulturmiljölagen särskilt vad gäller begravningsplatserna. Högsta förvaltningsdomstolen har tagit upp ett ärende rörande borttagning av gravvårdar i Tidaholm, vars avgörande kan komma att få en nationell betydelse. Även de lokala räddningstjänsternas varierande tillämpning av nya föreskrifter från MSB har ökat behovet av samråd, vilka varit resurskrävande.

Resultatbedömning

Målen för kulturmiljövården förutsätter komplexa, tvärsektoriella dialog- och samrådsprocesser med många parter. Det finns långsiktiga behov att utveckla det strategiska arbetet inom kulturmiljöområdet, men också att stärka det utåtriktade arbetet och handläggningen av nya byggnadsminnen. Länsstyrelsen har lyckats hålla fastställda handläggningstider inom givna ramar, men såväl den förebyggande som den uppföljande tillsynen är eftersatt. I förhållande till kulturmiljöverksamhetens mål och uppdrag är det sammanvägda resultatet gott.

Samhällsskydd och beredskap

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p8 Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Länsstyrelseinstruktion
7§ Geografiskt områdesansvar m.m.	Länsstyrelseinstruktion
7 a § Civilområdesansvar, utsedda länsstyrelser	Länsstyrelseinstruktion
7 b § Beredskapsmyndighet	Länsstyrelseinstruktion
Hur medel för att förstärka arbetet med civilt försvar har använts (Fö2023/00751)	Övriga uppdrag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar och totalförsvaret. Nedanstående punkter sammanfattar de viktigaste uppgifterna och uppdragen. Länsstyrelserna ska genom sitt geografiska områdesansvar:

- Vara sammanhållande inom krisberedskapen före, under och efter en kris inom sitt geografiska ansvarsområde och verka för en gemensam inriktning och vidta nödvändiga åtgärder.
- Vara länets högsta civila totalförsvarsmyndighet i händelse av höjd beredskap. Detta innefattar bland annat att samordna de civila försvarsåtgärderna och verka för att sådan verksamhet, hos civila myndigheter och andra civila organ som har betydelse för försvarsansträngningarna, bedrivs med enhetlig inriktning. Vidare ska länsstyrelserna i samråd med Forsvarsmakten och med den länsstyrelse som är civilområdesansvarig verka för att det civila och det militära försvaret samordnas.
- I samråd med den länsstyrelse som är civilområdesansvarig verka för att länets tillgångar fördelas och utnyttjas så att försvarsansträngningarna främjas.
- Ansvara för räddningstjänst och sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från kärnteknisk anläggning.
- Ansvara för att ständigt ha en tjänsteman i beredskap och en förmåga att snabbt upprätta en krisledningsorganisation och vid behov en krigsorganisation.
- Ansvara för uppföljning av kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar.
- Ansvara för att bevaka riskhänsyn i samhällsplaneringen.
- Hantera uppdrag enligt Sevesolagen.

Målet för *Seveso-tillsynen* är att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor samt att säkerställa en nödvändig skyddsnivå ur miljö- och säkerhetssynpunkt. Att säkerställa att den kommunala räddningstjänsten har kunskap, bemanning och beredskap för Seveso-olyckor är också en viktig målsättning.

Målet för *skydd mot olyckor* är att, med hänsyn till de lokala förhållandena, i hela landet ge människors liv, hälsa, egendom och miljö ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Målen för *samhällets krisberedskap* är att:

- minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet
- värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö när olyckor och krissituationer inträffar.

Mål för *det civila försvaret* är att ha förmåga att:

- värna civilbefolkningen
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna
- upprätthålla en nödvändig försörjning
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred
- bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser med tillgängliga resurser.

Målet för *samhällets totalförsvaret* är att ha förmåga att försvara Sverige mot väpnat angrepp och värna vår säkerhet, frihet, självständighet och handlingsfrihet.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Ett av länsstyrelsens strategiska mål är ett robust och motståndskraftigt län. Verksamhetsområdet samhällsskydd och beredskap utgör en del av detta strategiska mål.

För respektive mandatperiod tecknas överenskommelser om krisberedskap och civilt försvar av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, och Sveriges kommuner och regioner, SKR. Dessa överenskommelser utgör en viktig del i det aktörsgemensamma arbetet med samhällsskydd och beredskap. Länsstyrelsen ansvarar för att ge kommunerna stöd i deras arbete baserat på dessa överenskommelser. Överenskommelserna ligger också till grund för den uppföljning länsstyrelsen gör av kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar.

Under 2022 tog länsstyrelsen fram en Planeringsinriktning för civilt försvar och höjd beredskap i Västra Götaland. Arbetet har fortsatt utefter denna planeringsinriktning. Motorn i arbetet är den regionala planeringsgrupp för civilt försvar och höjd beredskap som länsstyrelsen leder. Där medverkar

Försvarsmakten, representanter från ett urval av länets kommuner, Västra Götalandsregionen samt statliga förvaltningsmyndigheter.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Samhällsskydd och beredskap (45–46)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	37,4	35,3	30,7
Antal årsarbetskrafter kvinnor	20,5	19,3	15,5
Antal årsarbetskrafter män	16,8	16,0	15,2
Antal ärenden, inkomna och upprättade	722	753	884
Antal beslutade ärenden	711	765	811
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	18	9	5
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	68 966	70 552	54 781
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	200	700	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Med anledning av ett nytt uppdrag, Tillsyn av säkerhetsskydd har två anställningar genomförts så det är totalt fyra tjänster inom det verksamhetsområdet (enligt regleringsbrev 4 mnkr).

Utbetalning av bidrag har att göra med brandflyget, är det en solig och varm sommar så sker mer utbetalning.

Resultatredovisning

Skydd mot olyckor

Länsstyrelsen har fortsatt arbetet med beredskapsplanering för en kärnteknisk olycka vid Ringhals och ett uppdaterat program för räddningstjänst är beslutat. Fyra underliggande delplaner är under framtagande och beräknas vara färdiga 2024. I samband med framtagande av nya programmet och tillhörande planer har flera avdelningar på myndigheten deltagit i arbetet och fått ökad kunskap om kärnenergiberedskapen. Ett antal kommuner i den så kallade beredskapszonen, organisationer och myndigheter har i dialog med länsstyrelsen fått en bättre förståelse för olika aktörers roller vid en kärnteknisk olycka. Handläggare på Enheten för samhällsskydd och beredskap har gått kurser och deltagit i övningar gällande kärnenergiberedskap, strålningsmätning med mera. Sammantaget och tillsammans med de utbildningsinsatser som genomförts för kommuner i planeringszonen och andra berörda myndigheter så bedöms förmågan att hantera en kärnteknisk olycka ha ökat i länet.

Arbete med att revidera planen för övertagande av kommunal räddningstjänst har fortsatt. Från oktober 2022 är det endast civilområdesansvariga länsstyrelser som har detta ansvar. Ett länsstyrelsegemensamt arbete har under våren genomförts för att ta fram en gemensam grund. Under hösten har

arbetsmöten med räddningstjänstorganisationerna i Västra Civilområdet genomförts.

Under sommaren fortsatte den länsstyrelsegemensamma planeringen och samarbetet under skogsbrandssäsongen. Det innebar att ett antal länsstyrelser delade på ansvaret för sammanställning av lägesbilder och lägesanalyser i ett så kallat "sommarkansli". Länsstyrelsen hade ansvaret under tre veckor.

Arbetsformen är uppskattad och ger möjligheten att vara proaktiv och på ett tidigt stadium begära och lämna stöd mellan länsstyrelser. Detta samarbete fångar givetvis andra händelser som kan inträffa under sommarsäsongen, såsom värmeböljor, skyfall och höga vattenflöden.

Det så kallade gränsräddningsrådet återupptog sin verksamhet efter uppehåll under pandemiåren. Gränsräddningsrådet är en samverkansform mellan de myndigheter, kommuner, regioner och räddningstjänstorganisationer som verkar i gränstrakten mellan nordvästra Västra Götaland och Värmland och motsvarande aktörer på norska sidan gränsen. Samarbetet bygger på det så kallade Nordred-avtalet mellan de nordiska länderna. Avtalet handlar om ett samarbete över landsgränserna med hänsyn till olyckstillfällen eller vid risk för detta, för att förhindra eller begränsa skador på människor, egendom eller miljön.

Krisberedskap och geografiskt områdesansvar

Länsstyrelsens krishantering gällande kriget i Ukraina har fortsatt. Sveriges ansökningsprocess i NATO har ställts i ljuset av

koranbränningsmanifestationer och desinformationskampanjer.

Terrorhotnivån höjdes under sommaren med anledning av bland annat protester i utlandet mot Sverige. Sammantaget bedömdes hoten mot Sverige nu vara mer specifika än tidigare. En sommar med torka, skogsbränder, kraftig och ihållande nederbörd med höga vattenflöden som följd har ytterligare prövat länsstyrelsen och länets aktörers förmåga att gemensamt hantera samhällsstörningar.

Den enskilt största samhällsstörningen i Västra Götaland var jordskredet vid E6 i Stenungsund i september. Det medförde, förutom att E6 fick ledas om och många enskilda företag drabbades, stora samverkansbehov med mera som gjorde att länsstyrelsen var i särskild organisation under tre veckor. Händelsen medförde även ett nationellt och internationellt intresse med besök från Hovet och Regeringen, men också från riksmidia. Länsstyrelsen har under senare delen av året haft många kvarvarande arbetsuppgifter kopplat till avspärning, samhällsbyggnad, tillstånd och liknande, till följd av jordskredet.

Länsstyrelsen har deltagit i / genomfört nationella övningarna SAMÖ 2023 samt MSB:s övning att rapportera under beredskap. Länsstyrelsen har deltagit i allt fler regionala övningar anordnade av Försvarmakten. Ett tema som har blivit allt tydligare genom övningarna är behovet av att stärka det aktörsgemensamma arbetet gällande så kallat militärt värdlandsstöd.

Civilt försvar

Länsstyrelsen har fortsatt att verka för att regeringens mål med det civila försvaret får genomslag i länet. Vi har arbetat sektorsöverskridande både regionalt och lokalt genom olika kunskapshöjande insatser, nätverk, olika forum och träffar och med att svara på uppkomna frågor. Planeringsinriktning för civilt försvar och höjd beredskap för Västra Götalands län (beslutad 2022-06-21) ramar in arbetet med civilt försvar. Uppdaterade författningar gör att planeringsinriktningen revideras, bland annat innebörden av att Länsstyrelsen är civilområdesansvarig Länsstyrelse. Detta arbete hanteras löpande.

Med utgångspunkt i MSB och SKR överenskommelser om krisberedskap och civilt försvar, och med anledning av ny mandatperiod, bjöd Länsstyrelsen under våren in förtroendevalda och högre tjänstemän i kommunerna till en kunskapsdag om totalförsvaret, civilt försvar med mera. Programmet innehöll bland annat kunskapspass om informations- och cybersäkerhet, NATO, totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen och klimatanpassning för en hållbar utveckling. Syftet är att höja kunskapen hos kommunerna och främst för de förtroendevalda. För att nå alla kommuner i Västra Götaland arrangerades kunskapsdagen vid fyra tillfällen, på fyra olika orter i länet.

I samarbete med Västtrafik, Hallandstrafiken, Trafikverket, SJ och Green Cargo bjöd vi i mars in till att diskutera behov av transporter under höjd beredskap i Västra Civilområdet. Inbjudna var ansvariga för kollektivtrafik och övriga transporter inom kommunerna. Syftet med dagen var att få fram behovet av kollektivtrafik och övriga transporter under höjd beredskap och få förståelse för vilken information som behövs för att få fram ett så bra planeringsunderlag som möjligt.

I samband med rapporteringen per den 1 oktober till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och till Försvarsmakten om åtgärder vidtagna för att stärka det civila försvaret samlade Länsstyrelsen länets kommuner för stöd och dialog om och kring frågorna i rapporteringen. Ca 90 procent av kommunerna deltog i arbetsmöten och visade på stort engagemang och vilja. Kommunerna är i behov av resurser till både personal, inköp, investeringar och dylikt.

I oktober, och med syfte att lära mer om NATO och militärt värdlandstöd, genomfördes en kort och enkel endagsövning i seminarieform. Förutom Länsstyrelsen deltog andra beredskapsmyndigheter med anknytning till länet och ett par kommuner. Endagsövningen bidrog till att öka kunskapen om militärt värdlandstöd och vad det kan innebära.

Vid Länsstyrelsedagen för samtliga anställda var civilt försvar och vår krigsorganisation ett fokusområde. Via interaktiva utbildningar gavs alla anställda möjligheter till grundläggande kunskaper om länsstyrelsens roll, ansvar och uppgifter vid höjd beredskap och krig och vad det innebär för mig som anställd att vara krigsplacerad vid länsstyrelsen.

Med syftet att identifiera den verksamhet som vi bör ha kontinuitet i genomfördes i november två dagar med kontinuitetsplanering med fokus på höjd beredskap och krig. Målgrupp var alla chefer vid Länsstyrelsen och

uppslutningen var mycket god. Chefer vid Länsstyrelsen har nu en gemensam kunskapsbas att stå på och verktyg för att fortsätta arbetet.

Vidare har vi fortsatt att utveckla vår krigsstab med att utforska vilka kompetenser den bör innehålla och parallellt tagit fram uppgiftsbeskrivning för stabsfunktionerna. Arbetet möjliggör att krigsstaben kan bemannas och övas under 2024. En struktur för krigsorganisation för civilområdeskansliet håller på att tas fram. Vi har också tagit fram ett utkast på Arbets- och handlägningsordning för höjd beredskap och krig.

Förutsättningar har också skapats för att kunna påbörja en tio-årig förmågeplanering, enligt MSB vägledning Planering för civil beredskap - process och metod (version 2023).

Länsstyrelsen har två specifika uppgifter som berör skydd av kulturarvet under höjd beredskap. Det är utmärkning respektive planering för undanförelse av kulturegendom. Arbetet med att stärka beredskapen för skydd av kulturarvet och vidta de förberedelser som krävs har intensifierats. I arbetet har Länsstyrelsen tagit fram förslag till urval av kulturegendom i Västra Götaland som ska märkas upp med ett särskilt emblem, en blå-vit sköld, i enlighet med 1954 års Haagkonvention om skydd av kulturegendom i händelse av väpnad konflikt. Viss undanförelseplanläggning har påbörjats. Arbetet har främst inriktats mot inventering av samlingar och kontaktskapande med berörda aktörer. Förmågan att skydda kulturarv under höjd beredskap kommer ytterligare att höjas genom fortsatta åtgärder inom ansvarsområdet kommande år.

Länsstyrelserna har i uppdrag att utgöra ett regionalt stöd till kommunerna i deras arbete med den kommunala hälso- och sjukvårdens och socialtjänstens civila beredskap (KHOSS). Länsstyrelserna ska vidare bistå Socialstyrelsen med den information som myndigheten behöver för att följa utvecklingen av kommunernas beredskapsarbete inom hälso- och sjukvård och socialtjänst. Regeringsuppdraget om KHOSS samordnas av Länsstyrelsen Kronoberg. Vi har bidragit på nationell nivå i länsstyrelsernas etablerade samverkansstruktur och till informationsutbyte och kunskapsinhämtning med Socialstyrelsen. Länsstyrelsens arbete på regional nivå innebär samverkan och stöd till aktörer i form av kunskapshöjande insatser, nätverk och metodstöd och framtagande av material. Resultat av arbetet är att vi har etablerat ett nätverk med kontaktpersoner inom relevanta funktioner på kommunerna, men även etablerat uppdraget i befintliga nätverk exempelvis på delregionala träffar för beredskapssamordnare och kriskommunikatörer. Därutöver finns det en samverkan på högre regional nivå inom västra civilområdet.

Inom ramen för ett regleringsbrevsuppdrag om dricksvatten under höjd beredskap, som samordnas av Länsstyrelsen Jönköping, har Länsstyrelsen genomfört fyra delregionala utbildningar för kommunerna i länet. Syftet med utbildningarna var att genomföra en kunskapshöjande åtgärd för att stärka genomförandet av den planering som krävs för att säkerställa dricksvattenförsörjningen i hela landet under höjd beredskap. För att få en gemensam bild av hot och förutsättningar för beredskapsplanering så deltog militärregionen vid alla tillfällen. Arbetet bedöms ha ökat kunskapen om

hotbilden och medvetenheten om vikten av att beakta höjd beredskap vid kontinuitetsplanering för dricksvattenförsörjning.

Länsstyrelsen har haft tre samverkansmöten med LRF, Västra Götalandsregionen samt länsstyrelsen Halland kring livsmedelsberedskap. Syftet med mötena har varit att samverka och dela bilder av behov och möjligheter inom livsmedelsproduktionen, med fokus på primärproduktionen. Mötena har haft tema vatten, transporter samt utredningen ”En modell för svensk försörjningsberedskap. Mötena bedöms ha bidragit till ökad kunskap och nätverkande inom området livsmedelsberedskap.

Som civilområdesansvarig länsstyrelse har vi uppgifter inför och vid fredstida kriser som handlar om att verka för länsöverskridande samordning av länsstyrelsernas planering och förberedelser inom civilområdet samt att ha en förmåga att utgöra en gemensam stödfunktion för länsstyrelserna vid hantering av fredstida krissituationer som berör flera län inom civilområdet. Civilområdesansvariga länsstyrelser har bemannat kanslierna i respektive civilområde, utvecklat strukturer för samverkan mellan civilområden, strukturer för samverkan med bland andra Försvarsmakten inom civilområdet och strukturer för samverkan mellan civilområden och sektorsansvariga beredskapsmyndigheter. En länsöverskridande samordning av länsstyrelsernas planering och förberedelser är påbörjad. En gemensam plan för övertagande av kommunal räddningstjänst är framtagen och implementeringen är påbörjad i respektive civilområde. Som civilområdesansvariga länsstyrelse har civilområdeskansliet etablerat en grundläggande förmåga att kunna vara ett stöd till berörda länsstyrelser vid fredstida kriser. Vidare har civilområdesansvariga länsstyrelser fattat beslut om implementering av enhetliga former för gemensam beredskapsplanering.

Jämställdhet, mänskliga rättigheter och barnrätt i krisledning

Länsstyrelsen fortsätter att utveckla förmågan att kunna beakta befolkningens behov, utsatthet och förutsättningar inför, under och efter en samhällsstörning. I Planeringsinriktningen och i Plan för höjd beredskap för Länsstyrelsen Västra Götaland har följande inarbetats:

- att det ska finnas en särskild rådgivare utsedd för att stödja främst stabens arbete med jämställdhetsintegrering, och vid behov länsledning och aktörer i länet.
- att i planerna beskriva att underlag som tas fram inom ramen för arbetet med civil beredskap bör inkludera kunskap om olika gruppers förutsättningar och livsvillkor genom att använda bland annat könsuppdelad statistik.

Länsstyrelsen har genomfört en kunskapshöjande insats för chefer och medarbetare tillsammans med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap om att beakta jämställdhet i planeringen av den civila beredskapen. Efter föreläsningen genomfördes en övning som baserades på ett nytt övningsmaterial som handlar om att genomföra analyser av jämställdhet och mänskliga rättigheter under fredstida kris och höjd beredskap.

Länsstyrelsen har även genomfört kunskapshöjande insatser som riktats mot kommunerna med fokus på målgruppsanpassad kriskommunikation med fokus på kommunal hälso- och sjukvård och socialtjänst. Målsättningen är att kommunikationsplanerna för kris- och krigshändelser i kommunen anpassas till de som har särskilda behov av kommunikation.

För att integrera och öka krigsstaben kunskap och förmåga att integrera jämställdhet och mänskliga rättigheter i stabsarbetet har kompetenshöjande insatser genomförts.

Seveso

Länsstyrelsen har genomfört Sevesotillsyn enligt tillsynsplan för Seveso och granskat Sevesoärenden som lämnats in till tillsynsmyndigheten. Vi har också medverkat som observatörer i flera övningar där kommunens plan övats i samverkan med berörda Sevesoverksamheter. Vi har haft en tillsynsinsats med inriktning på kommunens skyldighet att lämna Sevesoinformation till allmänheten. Vi samverkar kring Sevesofrågor internt, lokalt, regionalt och nationellt. En Sevesohandläggare från vårt län deltog i oktober som Sveriges representant på Mutual Joint visit (MJV 2023), en EU-workshop inom Sevesoområdet som var inriktad på frågeställningar kring Sevesoverksamheter på den lägre kravnivån.

Resultatbedömning

Verksamhetsområdets resultat bedöms som gott, med en positiv utveckling.

Många av årets planerade aktiviteter inom verksamhetsområdet har kunnat fullföljas. Även sådant som inte var känt vid förra årets verksamhetsplanering har kunnat hanteras med gott resultat, exempelvis hantering av större samhällsstörningar, flera remisser från Regeringen och MSB, samt deltagande i resurskrävande större övningar. Länsstyrelsen har inom verksamhetsområdet en samordnande och stödjande uppgift. Resultat och utveckling är därmed beroende av att alla samhällsaktörer stärker sitt arbete.

Ett försämrat säkerhetsläge, kriget i Ukraina och ansökan om svenskt medlemskap i NATO har lett till en högre ambition och förväntan på att aktörer inom totalförsvarsplaneringen ska åstadkomma mer. Det gör att detta verksamhetsområde också kan bedömas vara i en fas starkt präglad av utveckling.

Naturvård och miljöskydd

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p9 Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Länsstyrelseinstruktion
6§ Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Länsstyrelseinstruktion
14§ Miljöprövningsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
15§ Vattendelegation	Länsstyrelseinstruktion
19§ Fjälldelegation	Länsstyrelseinstruktion
1A4 Översyn bevarandeplaner Natura 2000-områden	Regleringsbrev
1A5 Strandskyddstillsyn och tillsynsvägledning m.m.	Regleringsbrev
1A6 PFAS - övervakning, inventering och kartläggning m.m.	Regleringsbrev
1A7 Förenerade områden	Regleringsbrev
1A8 Ingen övergödning - miljö kvalitetsmålet	Regleringsbrev
1A9 Dricksvatten enligt EU-direktiv	Regleringsbrev
1A11 Nationella och regionala skogsprogram	Regleringsbrev
1B1 Naturvård - regional samordning och ledning	Regleringsbrev
1B2 Restaurering ängs- och betesmarker - nationellt program	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna det regionala miljömålsarbetet, utarbeta åtgärdsprogram samt följa upp och redovisa det regionala läget för miljömålen. De ska också utarbeta miljöövervakningsprogram och genomföra miljöövervakning.
- Samordna och stimulera arbetet med de nationella friluftslivsmålen samt samordna, stimulera och lämna bidrag till lokala naturvårdssatsningar och vattenvårdsprojekt.
- Skydda områden och arter genom bland annat beslut om områdesskydd samt utarbetande av förvaltningsplaner och åtgärdsprogram.
- Bevara och förvalta naturvärden i skyddade områden.
- Besluta om tillstånd och dispenser för naturskydd, skydd för djur och växtarter, terrängkörning och vilthägn samt ansvara för samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken.
- Ansvara för provning och tillsyn av vattenverksamhet och markavvattning.
- Samordna vattenförvaltningsarbetet genom de fem vattenmyndigheterna.
- Ansvara för samråd, yttranden och tillstånd för mineralfyndigheter, miljöfarlig verksamhet, kemiska produkter och avfall.

- Planera och genomföra tillsyn och ansvara för regional samordning och tillsynsvägledning samt vidareförmedling av statliga bidrag.
- Samordna, följa upp och utvärdera kommunernas tillsynsverksamhet inom miljö- och hälsoskydd.
- Kartlägga, undersöka, utreda och riskklassa förorenade områden.
- Genomföra restaurering av försurade, näringsrika och värdefulla vatten.

Generationsmålet är det övergripande målet för *miljöpolitiken* och beskriver att vi till nästa generation ska lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. De 16 miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till.

Utöver *miljömålen* och dess preciseringar är nedanstående nationella mål av väsentlig betydelse för länsstyrelsernas miljöarbete:

- Alla miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt Miljöskyddslagen ska vara omprövade enligt Miljöbalken.
- Tillsyn ska ske i sådan omfattning att den bidrar till att regelefterlevnaden överlag är god och att alla inkommande ärenden handläggs med tillfredsställande kvalitet.
- En effektiv och enhetlig miljötillsyn är avgörande för att säkerställa att en hållbar utveckling främjas som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.
- Tillsynsvägledande myndigheter ska aktivt verka för samordning och samverkan i frågor om tillsynsvägledning. Länsstyrelserna ska ge tillsynsvägledning i länet.
- Det övergripande målet för friluftslivspolitikerna är att stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv med allemansrätten som grund.
- Samtliga omprövningar av vattenkraft ska genomföras under 2022–2042.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Som en av tre övergripande prioriteringar för Länsstyrelsens i Västra Götaland, prioriteras verksamhet som påverkar den gröna omställningen. Länsledningen har som ett led i detta beslutat att införa teambaserat arbetssätt för stora prövningsprocesser med stor samhällspåverkan och betydande intresseavvägningar. Genom att arbeta med mer rådgivning och samråd i ett tidigt skede samt att ha en bred kompetens, ska vi få till stånd effektiva prövningsprocesser med tydliga sammanvägda bedömningar. Detta arbetssätt tillämpas på till exempel ny industri såsom batterifabriker och havsbaserade vindkraftsparker.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Naturvård och miljöskydd (50–58)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	251,4	254,1	240,2
Antal årsarbetskrafter kvinnor	163,2	163,9	149,8

Nyckeltal: Naturvård och miljöskydd (50–58)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter män	88,2	90,2	90,4
Antal ärenden, inkomna och upprättade	8 839	8 979	8 650
Antal beslutade ärenden	8 780	8 768	8 549
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	257	233	277
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	387 550	416 224	354 308
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	96 852	118 446	89 841

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Källa	Målvärde	År 2023	År 2022	År 2021
Antal miljöfarliga verksamheter där ursprungstillståndet är från Miljöskyddslagen (st)	Alla miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt Miljöskyddslagen ska vara omprövade enligt Miljöbalken	NikITA1)	0	166	147	169
Areal strikt skyddad natur (nationalparker (NP), naturreservat (NR), naturvårdsavtal (NVA), biotopskyddsområden (BSO)) (ha)	Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö, Ett rikt växt- och djurliv	NVR (Naturvårdsregistret)2)		209 908	207 562	205 178

- 1) Ärendesystem, Länsstyrelsen
- 2) Utdrag från Naturvårdsverkets system

Nyckeltalet "Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)" har minskat från 118 446 tkr för 2022 till 96 852 tkr. Detta beror bland annat på mindre bidrag till kommunala naturvårdssatsningar (LONA) på grund av en kombination av minskat anslag till insatsen och minskat söktryck för delprojekt LONA våtmarker. Det har även varit mindre bidrag till LOVA-projekt (lokala åtgärder för att förbättra havs- och vattenmiljön). Det har även varit högre engångsbidrag 2022 för ett LIFE-projekt och högre bidragsutbetalning för uppdrag "Vattenhushållande åtgärder" 2022 förklarar minskning. Samtidigt har för 2023 gjorts fler utredningar och åtgärder av förorenade områden, vilket beror på ansökta medel och framdrift i kommunernas projekt varför dessa medel kan variera stort mellan åren.

Resultatredovisning

3§ p9 Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd

Den gröna omställningen i industrin har präglat stora delar av verksamheten. Vi har hanterat många omfattande anmälning- och prövningsärenden som en direkt följd av den gröna omställningen. Det har handlat om allt från prövningar av ny batterifabrik eller solcellsparker till anmälningärenden inom befintlig industri som har krävt involvering av många olika sakkompetenser samt ställt krav på en skyndsam hantering. Energifrågan är fortsatt i fokus inom tillsyn och prövning samt i främjandearbetet.

För stora prövningsprocesser med stor samhällspåverkan har länsledningen beslutat om att vi ska arbeta med teambaserat arbetssätt. Syftet är att arbeta med mer rådgivning och samråd i ett tidigt skede för att på så sätt skapa effektiva prövningsprocesser för verksamhetsutövare, länsstyrelsen samt övriga myndigheter och prövningsinstanser. I enlighet med detta har vi arbetat med etableringen av Novo batterifabrik i Göteborg och inleder nu arbetet med AB Volvos batterifabrik enligt samma modell. På regeringens uppdrag handlägger vi två havsbaserade vindkraftsparker utanför vår kust och ytterligare fyra parker är på ingång. För det har vi bildat en tvärgrupp med cirka 20 medarbetare från berörda sakområden. Arbetet är krävande med många motstående intressen som ska vägas samman. Vi har haft 83 samråd inför tillståndsansökan om miljöfarlig verksamhet. Det är cirka 20 fler än tidigare år (2020, 2021 och 2022) och 15 procent av alla samråd i landet.

Det faktum att vi har prioriterat ärenden kopplat till grön omställning har i vissa fall lett till att andra ärenden har fått längre handläggningstid som följd. Vad gäller anmälningärenden är måluppfyllelsen dock något bättre än förra året. Genom proaktiva tillsynsinsatser har Länsstyrelsen medverkat till att få till stånd ett samarbete i Göteborgs Energihamn där verksamhetsutövarna gemensamt för dialog om hur utsläppen av flyktiga organiska föroreningar kan minskas i hamnen som helhet. Länsstyrelsen har tillsammans med andra myndigheter genomfört särskilda informationsinsatser som har riktats mot politiker, beslutsfattare och inspektörer för att öka medvetenheten om att arbeta systematiskt mot avfallsbrottslighet.

Vi har fortsatt kraftsamla inom skötsel av skyddade områden, kommunala bidrag till naturnära jobb samt våtmarkssatsningen. Projekt som korallrevsrestaurering, restaurering av ängs- och betesmarker, naturvårdsbränning, grön infrastruktur för träd, lokal innovation och hållbar omställning samt klimatanpassningsåtgärder mot kusterosion har fortsatt genom finansiering från EU-Life eller Interreg. Mer markåtkomstmedel än någonsin tidigare har gått ut till markägare i vårt län, inför beslut om nya naturreservat. Under 2023 upphörde vissa naturvårdssatsningar såsom åtgärdsprojekt inom pollinering, insatser mot utbredning av invasiva främmande arter samt nyinvesteringar på fastigheter inom skyddade områden.

Vi har fortsatt arbeta för helhetssyn och utvecklad dialog med berörda aktörer inom viltförvaltningen samt gjort ett stort arbete vad gäller information och skyddsaktsbeslut i anslutning till flera nya vargrevir i det tamdjurstäta Skaraborg, där flera angrepp på fårbesättningar skedde under sommaren. Vi har vidare deltagit i arbetet med den nationella samverkan avseende granbarkborrebekämpning samt i genomförandet av regeringsuppdrag om digitalisering av strandskydd.

Genom en särskild insats för att kontrollera vilthägn, för vilka tillstånden har löpt ut, har vi fått ett uppdaterat register samt kunnat göra flera påpekanden om brister. Därtill har vi haft extra informationsinsatser gentemot allmänheten vid Hornborgasjöns naturreservat för att fågelskyddet ska respekteras.

Vi har kontrollerat villkor i givna dispenser vid grunda havsvikar inom strandskyddade områden som en del av Miljösamverkan Sveriges nationella tillsynskampanj samt systematiskt följt upp villkor i givna dispenser inom strandskydd och biotopskydd. Vidare har vi gjort ett utskick till markägare om den invasiva arten jättebalsamin.

Med syftet att förtydliga kraven för verksamhetsutövare som berörs av CITES - tillsyn (CITES är en internationell överenskommelse om handel med hotade arter), har vi satsat på att granska förteckningar noggrannare och att påpeka brister för att få till bättre egenkontroll i de kommersiella verksamheterna.

6§ Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling

Läget för miljö kvalitetsmålen är kritiskt. Tolv av länets femton miljömål bedömer vi inte kommer nås till 2030. Särskilt allvarligt är det för de mål som berör klimatet och den biologiska mångfalden. Länsstyrelsen samordnar åtgärdsprogrammet för miljömålen - Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022-2025. En första uppföljning inom det regionala åtgärdsprogrammet för miljömålen 2022-2025 visar att samtliga aktörsgrupper har kommit i gång med åtgärdsarbetet. Ytterligare kommuner och skogliga aktörer har anslutit sig och nu har 38 kommuner och fem övriga aktörer (utöver Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen och Västra Götalandsregionen) antagit åtgärder. Vi har stöttat och motiverat kommunerna och andra aktörsgrupper i att anta åtaganden i programmet genom bland annat webinarier och digitala dialogforum. Dessa aktiviteter har bidragit till bättre kunskapsutbyte och ökat engagemanget för det regionala miljömålsarbetet. Vi driver fortsatt den regionala klimatstrategin Klimat 2030 där länets kommuner tillsammans antagit drygt 700 klimatlöften och över 90 företag har antagit drygt 600 klimatlöften.

Vi har genomfört kommunikationsinsatser i syfte att öka kännedomen kring miljö målen och åtgärdsarbetet i vårt län, till exempel genom att sprida

resultatet av miljömålsbedömningen, synliggjort konkret arbete inom åtgärdsprogrammet genom artiklar som vi spridit i våra kommunikationskanaler, deltagit med information och kunskapshöjande insatser kring miljömålsarbetet vid ett flertal kommunala och regionala träffar för politiker och tjänstemän samt deltagit i regionala och nationella nätverk, såsom Regional Utveckling och samverkan i miljömålssystemet (RUS), Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS) och Agenda 2030 Väst (regionalt nätverk för offentlig sektor, näringsliv samt civilsamhälle).

Effekten av kommunikationsinsatserna bedöms ha bidragit till ökad kännedom, större engagemang och ett aktivare åtgärdsarbete i länet.

Stöd och bidrag till miljömålsarbetet

Vi ansvarar för och uppdaterar regelbundet en webbpublicerad sammanställning av stöd och bidragsmöjligheter till åtgärder och insatser för att uppnå miljömålen. Publikationen läggs upp på Länsstyrelsens webbsida, åtgärdsprogrammets webbsida samt sprids via nyhetsbrev och nätverk. Den syftar till att skapa ökade förutsättningar samt underlätta miljömålsarbetet för länets aktörer och därmed nå en högre måluppfyllelse i länet.

14§ Miljöprövningsdelegation

Året har präglats av många, 83, samråd inför tillståndsansökan, vilket är cirka 30 fler än ett normalår. Antalet inkomna helprövningar var 30 och ändringstillstånden fyra. Det var färre prövningar under våren, men antalet ökade under hösten.

En ny ”bransch” har tillkommit, frivilliga tillstånd för solcellsparkar. Än så länge är huvuddelen i samrådsfas, men vi inväntar ett tiotal ansökningar under våren.

Trots en hög ärendeinströmning klarar vi målet för handläggningstid för helprövning och ändringstillstånd (180 dagar från det att ärendet är komplett) med 96 procent. Mediantiden för dessa ärenden från inkommet ärende till beslut är cirka åtta månader. Det beror främst på den verksamhetsutveckling vi har drivit de senaste åren vilken bland annat innefattar följande åtgärder:

- Vi skiljer på liten miljökonsekvensbeskrivning (MKB) och vanlig MKB. Det innebär att vi i princip inte begär kompletteringar på en liten MKB om det inte finns särskilda behov.
- Vi har haft internutbildningar inom andra sakområden för att effektivisera och förenkla beredningen av ärendet.
- Vi har infört ett system med en andrahandläggare utöver huvudhandläggaren för alla helprövningar och ändringstillstånd. Syftet är att säkerställa en kontinuitet och trygghet i ärendehandläggningen.
- Vi har ”pulsmöten” där alla medarbetare deltar och där vi följer upp interna tidsatta mål för ärendehandläggningen. Om någon handläggare är belastad och inte klarar tidplanen byter vi till en annan.

15§ Vattendelelegation

Vattendelelegationen i Västerhavet har genomfört fyra sammanträden. Ett av mötena hölls gemensamt med delegater från övriga distrikt i Sverige och ägde

rum i Luleå i slutet av september. Fokus på mötet var kunskapshöjande samtal, att utbyta erfarenheter och föra dialog om kommande arbete inom vattenförvaltningen.

Regeringen har utsett ledamöter för den nya mandatperioden som sträcker sig till utgången av 2025. För Västerhavets del innebar det att fyra nya delegater har hälsats välkomna. Utöver dessa ledamöter har även vår ordförande, landshövding Sten Tolgfors, genomfört sitt första sammanträde med delegationen. Med anledning av såväl nya delegater som ny ordförande har flera utbildningsinsatser genomförts.

Ett stort fokus för årets sammanträden har varit att uppdatera och informera delegaterna om den dialog som förts med Svenska Kraftnät och Energimyndigheten i syfte att utreda vilka konsekvenser omprövningen av vattenkraft kan innebära för elsystemet. Denna utredning har även bäring på den översyn av nya miljö kvalitetsnormer för delar av Gullspångsälven som pågår. Andra frågor som varit aktuella har bland annat varit det nya dricksvattendirektivet.

Regleringsbrevsuppdrag 1A4 Översyn bevarandeplaner Natura 2000-områden

Arbetet med att ta fram nya bevarandeplaner för Natura 2000-områden som berörs av den nationella planen för omprövning av vattenkraft (NAP) fortgår. Totalt har vi arbetat med tre planer. Det är Risbohult vid Mölndalsån och Hjoån och så har vi medverkat i revideringen av Västra Vättern. För revideringen av Västra Vättern har Jönköpings län gjort större delen av arbetet. Västra Vättern är klar medan arbetet med Hjoån och Risbohult fortsätter nästa år.

1A5 Strandskyddstillsyn och tillsynsvägledning m.m.

Vi har prioriterat inkommande tillsynsärenden vid grunda havsvikar och även arbetat vidare med egeninitierade ärenden i den nationella tillsynskampanjen grunda havsvikar 2022. Delar av årets nationella tillsynskampanj har handlat om att kontrollera villkor i dispensbeslut inom strandskyddade områden. Vi har haft tillsynsvägledning till länets kommuner genom informationsutskick, vägledning till kommunala handläggare samt genom kommunbesök, uppföljning och utvärdering av fyra kommuners strandskyddstillsyn.

1A6 PFAS - övervakning, inventering och kartläggning m.m.

Vi har kartlagt den kunskap vi i nuläget har om eventuell PFAS-förekomst vid samtliga av våra tillsynsobjekt.

Vidare har vi arbetat med identifiering av de objekt i länsstyrelsernas databas för förorenade områden (EBH-stödet) som kan vara förorenade med PFAS och har nu påbörjat inventeringen av objekten. Inventeringen innebär att vi gör en

samlad riskbedömning utifrån bedömd PFAS-förekomst och eventuell omklassning av befintliga objekt.

Kartläggningen som vi arbetar med ger en bild av hur utbredningen av PFAS ser ut i vårt län och bidrar därmed till bättre kunskap om vilka utsläppskällor det finns för PFAS.

1A7 Förorenade områden

Länsstyrelsen har i nära kontakt med kommunerna verkat för att få fler prioriterade objekt undersökta och åtgärdade. 27 objekt har hanterats i utrednings- eller åtgärdsskeden med kommun eller Sveriges geologiska undersökning (SGU) som huvudman. Vi har ansökt om bidrag från Naturvårdsverket för totalt tolv utredningar (nya eller kompletterande).

Vidare har vi informerat om bidragsmöjligheter för potentiella huvudmän i samband med nyhetsbrev och för kommunernas planhandläggare har vi, i samband med delregionala träffar, informerat om förutsättningar och möjligheter att söka statlig finansiering inför bostadsbyggnation på förorenade områden.

Länsstyrelsen har deltagit i den nationella bidragssamordningsgruppen (NSB), Där ingår bland annat att ta fram mallar, informationsmaterial och annat stöd för att effektivisera och samordna hanteringen av bidrag.

1A8 Ingen övergödning - miljö kvalitetsmålet

Stödåtgärder för minskad övergödning

Inom "Greppa Näringen" har vi gett råd och motiverat jordbruksföretag att genomföra åtgärder som bidrar till minskat växtnäringsläckage från jordbruksmark till vatten. Vi har både handlagt och medverkat i Lokala vattenvårdsprojekt som syftar till att minska övergödningen. Genom Sveriges Strategiska plan och Landsbygdsprogrammet har vi hanterat ansökningar för åtgärder som minskar övergödningen.

Minskade utsläpp från avloppsreningsverk

Länsstyrelsen har omprövat ett avloppsreningsverk och fattat beslut om förändrad verksamhet vid tre avloppsreningsverk. Vi har deltagit i samråd om 17 kommunala vattentjänstplaner och utökning av tre kommunala verksamhetsområden för avlopp. Vi har genomfört ett webinarium riktat till verksamhetsutövare och tillståndsmyndigheter inom ett övergödningsprojekt, med sju tillståndspliktiga avloppsreningsverk som bidrar till att miljö kvalitetsnormen inte nås.

1A9 Dricksvatten enligt EU-direktiv

Länsstyrelsen har arbetat med kvantitet och kvalitet för dricksvatten enligt två separata EU-direktiv: (i) vattendirektivet (2000/60/EG) och (ii) dricksvattensdirektivet (2020/2184).

Vattenmyndigheternas kansli har, enligt vattendirektivet, börjat genomföra åtgärdsprogrammet för tidsperioden 2022–2027. Programmet innehåller ett

flertal åtgärder riktade mot myndigheter och kommuner med syfte att skydda och förvalta dricksvatten och dricksvattentäkter. Uppföljning av åtgärdsarbetet pågår med utvärderingsfrågor utskickade i december.

Ett nationellt projekt kring genomförande och revidering av EU:s dricksvattendirektiv har startats upp. Länsstyrelsen har stöttat pilotprojektet bland annat kring riskbedömningarna av tillrinningsområdena samt med screening av vattentäkter.

1A11 Nationella och regionala skogsprogram

Länsstyrelsen har haft ordförandeskapet i styrgruppen för det regionala skogsprogrammet. Programmets övergripande mål är att stimulera en hållbar utveckling och tillväxt i den skogliga sektorn. Arbetet med att samla skogens intressenter i dialog och gemensamma analyser har fortgått. Under försommaren lämnades en projektansökan in till Västra Götalandsregionen. Ansökan beviljades för att genom projektledning kunna fortsätta att driva och sprida kunskap om arbetet. Arbetet har under hösten fortsatt med att genomföra aktiviteter kopplat till strategins fyra fokusområden. Som ordförande arbetar Länsstyrelsen även för att fler skogliga intressenter involveras i arbetet och bidrar med breddad kunskap till styrgruppen.

1B1 Naturvård - regional samordning och ledning

Skydd mot invasiva arter

Vi har inom området invasiva främmande arter utfört rådgivning och informationsinsatser till kommuner, verksamhetsutövare, fastighetsägare och allmänhet. Sammantaget har åtgärder mot invasiva arter utförts i ett trettiotal skyddade områden.

Åtgärdsprogram

Skötsel-, restaurerings- och uppföljningsinsatser har genomförts för nio åtgärdsprogram. Vi har förstärkt populationerna för tre arter. De åtgärder som har genomförts har varit mindre och färre än vad som behövs för att genomföra åtgärdsprogrammen. Inga inventeringar för att hitta nya fynd har kunnat prioriteras. Samverkan har skett med bland andra Botaniska Trädgården i Göteborg och Nordens Ark.

Friluftsliv

Länsstyrelsen har anordnat två regionala konferenser med utgångspunkt från de tio friluftsmålen. Totalt har 195 personer deltagit. Insatserna har lett till ökad samverkan, kunskap och erfarenhetsutbyte för målgrupperna. Friluftslivsfrågor har kommunicerats via regionalt friluftsråd, nyhetsbrev, sociala medier och internt på Länsstyrelsen.

LONA

Länsstyrelsen har beviljat cirka 7,6 mnkr i LONA-bidrag till 22 nya projekt i 16 kommuner, i syfte att stimulera lokala naturvårds- och friluftslivsåtgärder och öka länets våtmarksyta. Vi har marknadsfört LONA muntligt och skriftligt, granskat redovisningar samt besökt och gjort fördjupad uppföljning av utvalda projekt. Projekten bidrar till att nå miljö kvalitetsmålen och att stärka naturvårdsdialogen mellan Länsstyrelsen och kommunerna.

Områdesskydd

Inom det tätortsnära programmet återstår arbete i sju naturreservatsobjekt; fem statliga och två kommunala. Inget beslut har fattats medan arbete pågår i sex av objekten.

Totalt har två nya statliga naturreservat bildats och ett kommunalt samt 15 statliga naturreservat i länet har reviderats. Två naturvårdsavtal har tecknats. Arbete med att minska ärendebalansen för naturskyddet fortgår. Åtta av årets 17 beslutade statliga reservatsärenden var fem år eller äldre.

Vi har löst in mark, framför allt skog, för alla våra tilldelade markåtkomstmedel, totalt 141 mkr. Totalt har 312 hektar värdefull natur, skyddats av betydande värde för allmänhetens friluftsliv och biologisk mångfald i länet. Den nytillkomna reservatsytan tillsammans med områden där skyddet stärkts (framför allt skog som lösts in) utgörs av 676 hektar produktiv skogsmark, 177 hektar, sötvatten och två hektar myr.

För att utveckla naturreservatsarbetet har en ny beslutsmall tagits fram där bland annat föreskrifterna har standardiserats och stämts av internt med förvaltare, ärendehandläggare och jurister. Motsvarande arbete har påbörjats med skötselplanmallen.

Det har pågått arbete för att utveckla drönartekniken i syfte att ta fram bättre skötselplaner. Tekniken har främst provats i marina miljöer med ett gott resultat.

Länsstyrelsen har tagit en aktiv roll i utformningen av de regionala förvaltningsråden för nätverket av marina skyddade områden, som Havs- och vattenmyndigheten har initierat. Förvaltningsråden påbörjade sitt arbete i oktober.

Länsstyrelsen har även haft i uppdrag från Naturvårdsverket att sammanställa kunskap om Halle- och Hunnebergs natur- och friluftsvärden inför en bedömning om bergen ska skyddas som nationalpark samt att föreslå en lämplig avgränsning av en eventuell nationalpark.

Artbevarande

Länsstyrelsen har prövat sex ansökningar om tillstånd till handel med hotade arter, två ansökningar om tillstånd för förevisning och en ansökan om tillstånd till preparering. Åtta tillsynsbesök har utförts, varav sex hos återkommande objekt, ett efter anmälan och ett på en reptilmässa. Vi har medverkat på en reptilmässa där vi informerat samt bedrivit tillsyn bland utställarna. Länsstyrelsens arbete har lett till två åtalsanmälningar och fyra beslut om

miljösanktionsavgift. Vi har också tagit initiativ till digitala handläggartäffar, där landets artskyddshandläggare kan utbyta erfarenheter för att utveckla arbetet.

Vilt- och rovdjursförvaltning

Systemet att finansiera älgförvaltningen med fällavgifter fungerar inte längre. Älgstammen har minskat kraftigt och därmed även avskjutningen. Både lagkrav och förväntningar på Länsstyrelsen gör att det är angeläget att snabbt få en lösning på finansieringen. Det är stora konflikter gällande klövviltsförvaltningen, varför Länsstyrelsen behöver lägga ner mycket arbete för att leda viltförvaltningen åt rätt håll.

Länsstyrelsen informerar om åtgärder för att skydda jakthundar och tamdjur från angrepp av rovdjur. Beroende på en snabbt ökande vargpopulation i vårt tamdjurstäta län, krävs mycket arbete för att minska konflikterna.

Länet har haft mellan en och två häckningar av kungsörn per år de senaste tre åren. Dessförinnan har inga häckningar av kungsörn dokumenterats.

Inventeringen av lodjur har i många år haft ett stabilt resultat på mellan 12 och 15 föryngringar. De flesta lodjuren finns i länets södra del.

Inventeringen av varg visar att vi har fem revir med genetiskt viktiga vargar i ett område med hög täthet av tamdjur. Länsstyrelsen har beslutat om licensjakt i ett revir utan genetiskt viktiga vargar.

Arbetet med vilt och rovdjur fokuserar på att skapa förtroende för myndighetens arbete.

1B2 Restaurering ängs- och betesmarker - nationellt program

Restaureringsmedlen har bidragit till att förbättra livsmiljöer för minst sju åtgärdsprogram för hotade arter (ljunghed, särskilt skyddsvärda träd, läderbagge, stäppartade torrängar i Västsverige, martorn, vildbin och öppna lerskifferhällar i Dalsland). Markägare i länet har haft möjlighet att söka medlen och därefter fått stöd utifrån värdena på deras marker för åtgärdsprogramarterna. Sammantaget har 16 sökande fått stöd för cirka 60 projekt. Mest medel har sökts för restaurering av betesmarker, minst för bränning av ljunghed. Detta på grund av tidpunkten för när medlen kunde sökas och användas.

Länsstyrelserna har samverkat med Naturvårdsverket genom sin förvaltningsorganisation Landsbygd och djur. Arbetet har fokuserat på att identifiera behov av lösning samt ta fram underlag och krav på tekniskt stöd för hantering av det nationella programmet. Arbetet tillsammans med Naturvårdsverket var som störst fram till halvårsskiftet för att därefter pausas. Anledningen till pausen är att det inte har beslutats om någon förordning för programmet. Det innebär att arbetet med införandet inte kunnat slutföras.

Länsstyrelsen har påbörjat internt samarbete angående kriterier och prioriteringar för användningen av medlen, men avvaktar med ytterligare förberedelser tills nya instruktioner tillkommer eller förordning beslutats.

Resultatbedömning

Det samlade resultatet av länsstyrelsens arbete inom naturvård samt miljö- och hälsoskydd bedöms som gott med hänsyn till tillgängliga resurser. De flesta insatsområdena följer plan och uppnår uppsatta mål utifrån de prioriteringar som gjorts. Så är fallet för till exempel naturskydd och artbevarande, miljötillsynsarbetet, förvaltning av dricksvatten, skogsprogrammet och friluftslivet.

Inom vissa områden har dock otillräckliga åtgärdsmedel inneburit att arbetet med konkreta insatser avstannat såsom till exempel inom vissa naturvårdssatsningar. I andra fall leder brist på tillräckliga styrmedel till att önskvärda effekter för tillståndet i miljön inte uppnås. Som exempel på det senare kan nämnas att miljömålsarbetet inte uppnår önskvärda effekter på tillståndet i miljön såsom ingen övergödning eller begränsad klimatpåverkan.

I vissa fall saknas också metoder för effektiva åtgärder vilket är fallet för bekämpning av vissa invasiva arter där läget bedöms som otillfredsställande.

Areella näringar

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p10 Lantbruk och landsbygd	Länsstyrelseinstruktion
3§ p11 Fiske	Länsstyrelseinstruktion
4§ p1 Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Länsstyrelseinstruktion
4§ p3 I utpekade län göra utredningar om allmänna fiskeintresset enligt 22 kap. miljöbalken	Länsstyrelseinstruktion
16§ Delegation för rennäringsspår	Länsstyrelseinstruktion
1A2 Livsmedelsstrategi – bidra till ökad livsmedelsproduktion	Regleringsbrev
1A10 Effektivisering och handläggning jordbrukspolitiken 2023–2027 m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Besluta om och kontrollera jordbrukarstöd till jordbruksföretagare inom strategisk plan för ny jordbrukspolitik.
- Kontrollera vissa andra stödformer till jordbrukare som Jordbruksverket handlägger, till exempel stöd för djuromsorg.
- Besluta olika projekt- och investeringsstöd inom strategisk plan för nya jordbrukspolitik.
- Inom ramen för landsbygdsprogrammet besluta olika landsbygdsstöd som företagsstöd, miljöinvesteringar och projektstöd och arbeta med samarbetsprojekt kopplat till livsmedelsstrategin.
- Erbjuder kompetensutveckling, information och rådgivning till lantbrukare och företagare på landsbygden.
- Ansvara för ängs- och betesmarksinventering.
- Ansvara för behörighetsutbildningar för att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel utomhus.
- Ansvara för tillsyn av flyghavre och vissa skadegörare.
- Ansvara för regionalt genomförande av de fiskeripolitiska målen för yrkesfiske och vattenbruk samt hållbar förvaltning och skydd av fiskbestånd.
- Ansvara handläggning av jordförvärsärenden vid köp av jord- och skogsbruksfastigheter.
- Förordna fisketillsynspersoner och ansvara för olika fiskevårdsåtgärder.

- Handlägga stöd inom Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF).

Målet för areella näringar, landsbygd och livsmedel är att insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och att naturresurserna används hållbart.

Riksdagen har även beslutat om ett övergripande mål för *livsmedelskedjan*:

- En konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan. En produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska.

Det övergripande målet för *fiskepolitiken* är att bidra till livskraftiga fisk- och skaldjursbestånd, ett hållbart fiske och hälsosamma ekosystem samt att stärka måluppfyllnaden i Maritima strategin och Livsmedelsstrategin.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har i sin verksamhetsplan och för sin verksamhet betonat tre prioriterade områden: civilt försvar, regional utveckling och demokrati. För länsstyrelsens uppdrag inom areella näringar är kopplingarna till prioriteringarna tydliga och kanske tydligast inom regional utveckling och civilt försvar. För båda är en livskraftig regional livsmedelskedja en av grundförutsättningarna och har varit en tydlig inriktning i arbetet.

Länsstyrelsens omvärldsanalys lyfter också vikten av samarbete mellan aktörer och att länsstyrelsen än mer aktivt tar sin samordnande roll som staten i länet. Denna styrning syns i att tid och resurser läggs på samverkan både med Västra Götalandsregionen (VGR), näringen och andra aktörer med beröring på livsmedelskedjan.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Areella näringar (60–62)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	105,1	116,4	109,7
Antal årsarbetskrafter kvinnor	71,9	83,6	75,2
Antal årsarbetskrafter män	33,2	32,8	34,4
Antal ärenden, inkomna och upprättade	40 356	44 262	41 188
Antal beslutade ärenden	27 247	52 169	42 643
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	98	231	3 766
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	122 617	130 732	112 617
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	2 216	2 496	1 913

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2023	År 2022	År 2021
Andel ekologisk brukad jordbruksmark (%)	En konkurrenskraftig livsmedelskedja	Jordbrukarstöd Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ¹⁾		*	**26,2	26,5
Areal betesmarker och slåtterängar (ha)	Miljömål Ett rikt odlingslandskap	Jordbrukarstöd Miljöersättningar Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ¹⁾		65 805	65 902	65 167

* Det saknas färdig statistik för 2023 när det gäller ekologiskt brukad mark.

** I föregående årsredovisning saknades färdig statistik för år 2022. Siffrorna i årsredovisning 2022 skiljer sig därför åt jämfört med årsredovisning 2023.

*** Redovisas endast av Norrbotten, Västerbotten och Jämtland. Uppgiften om antalet renar i vinterhjord avser resultatet från den senaste renräkningen. Renräkningen sker årligen under perioden oktober – februari och redovisas till länsstyrelsen senast 1 juli innevarande år.

- 1) Jordbruksverkets statistikdatabas
- 2) Länsstyrelsens register

Länsstyrelsen i Västra Götalands län tog emot ca 10 560 SAM-ansökningar (Samordnad ansökan om jordbrukarstöd). En SAM-ansökan består vanligtvis av ansökan om olika stödformer och betalas ut i flera omgångar. Det medför att en enskild SAM-ansökan genererar flera beslut.

I och med införandet av strategisk plan 2023 – 2027 förändras utbetalningsplanen för jordbrukarstöden. Slututbetalning av kompensationsstödet och miljöersättningarna till betesmarker och slåtterängar, skyddszoner och anlagda skyddszoner samt vallstöd sker i januariåret efter ansökan. För de ettåriga miljö- och klimatstöden ekologisk produktion, kolinlagring och minskat kväveläckage samt precisionsjordbruk-planering sker utbetalningarna i april 2024.

Dessa tre stöd kommer från och med 2024 års ansökan betalas ut enligt utbetalningsplanen i december innevarande stödår. Det gör att utgående balans är högre än tidigare år.

Resultatredovisning

1A2 Livsmedelsstrategi – bidra till ökad livsmedelsproduktion

Omställning till hållbara livsmedelssystem

Länsstyrelsen har tillsammans med Västra Götalandsregionen (VGR) arbetat med "Agenda för omställning till hållbara livsmedelssystem". Vi har också genom vårt ordförandeskap i Lokalproducerat i Väst AB bidragit till utvecklingen av länets livsmedelsförädlingsföretag. Vi har vidare arbetat med förädlingsföretag i projektet Mer lokal mat i offentliga kök. I projektet har vi bland annat arbetat med test och utveckling av nya livsmedel i offentliga kök.

Civilt försvar

Vi har fortsatt att arbeta med livsmedelsfrågan kopplat till det civila försvaret. Länsstyrelsen har haft två samverkansmöten med Lantbrukarnas riksförbund (LRF), VGR samt Länsstyrelsen i Halland där vi har diskuterat förutsättningarna för livsmedelsproduktion i kris. Träffarna har haft tema vatten respektive beredskap. Länsstyrelsen har även tagit fram en bilaga för livsmedels- och dricksvattenförsörjning kopplad till vår planeringsinriktning.

Samverkan

Vi har löpande arbetat tillsammans med LRF för att möta utmaningar för livsmedelsproduktionen i samband med torka och blöta. En process för att arbeta med gemensamma lägesbilder ihop med LRF har startats med syfte att skapa snabbare och skarpere signalsystem rörande exempelvis vattensituationen. Det är också ett sätt att stärka tilliten mellan näringen och länsstyrelsen i stort.

Strategisk plan

Genom övergången till Strategisk plan har vi ökat vårt fokus på livsmedelsproducerande aktörer inom handläggningen av projekt- och investeringsstöd. För närmare detaljer kring det arbetet se nedanstående avsnitt.

1A2 Livsmedelsstrategin Regler och Villkor

I uppdraget har länsstyrelserna samverkat både med näringen och andra myndigheter. En stor del av det som länsstyrelserna som myndigheter har mandat över handlar om arbetssätt och hur vi agerar inom de regler och villkor som gäller.

Länsstyrelsen har fått insikter om att de regler och villkor som finns har sina syften och funktion och att varje regel i sig inte motverkar måluppfyllelsen.

Länsstyrelsen konstaterar att regler och villkor sammantaget skyddar individen (företagaren), ekonomin, djuren, naturen, människor och samhället. Snarare utgör hindren komplexiteten för företagen att följa och efterleva dem och få överblick.

Idag sker många separata kontroller hos en livsmedelsproducent. Genom att samordna olika kontroller skulle bördan för producenten minska. Större transparens vid kontrollen och snabb återkoppling skulle också kunna underlätta och minska oron hos producenterna. Fortsatt samverkan mellan länsstyrelsernas olika avdelningar, mellan länsstyrelserna och mellan myndigheterna skulle ytterligare kunna ge samordning, spridning av goda exempel på förenklningar och informationsinsatser.

Länsstyrelserna lägger redan idag ner ett stort jobb på att förenkla för primärproducenterna att hitta relevant information och förstå vad olika regler och krav innebär. Länsstyrelsens personal vidarebefordrar information om regler och villkor som skulle kunna förenklas till de myndigheter som ansvar för reglernas och villkorens utformning. För att ta ytterligare steg skulle det exempelvis behöva utvecklas fler digitala verktyg, samt en utökad samverkan och informationsdelning mellan myndigheter för att minska belastningen på företagen att lämna liknande uppgifter på flera ställen.

Länsstyrelserna har inrättat en gemensam samarbetsstruktur för hantering av EU-stöd inom lantbruk och landsbygd. Syftet är att nå effektiviseringar men även att öka likabehandling av stödsökande samt en högre rättssäkerhet. Länsstyrelserna utbildar och kalibrerar också kontrollpersonal mellan myndigheter för att nå ökad likabehandling.

Länsstyrelsens tillsyn över att fastighetsinnehav utvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken har förlöpt väl. Inga ärenden ligger utan åtgärd i nuläget.

Mer kompetensutveckling till företagen behövs om varför regler finns samt hur de på enklaste sätt ska göra olika rapporteringar och journalföring för att minska risken för att viktig information saknas när myndigheter gör kontroller. För att öka måluppfyllelsen avseende ökad livsmedelsproduktion behöver livsmedelsstrategins mål beaktas och blir mer vägledande också vid annan myndighetsutövning, tex vid målkonflikter mellan livsmedelproduktion och natur, kultur, energi mm. För att nå detta är det viktigt att styrningen från uppdragsgivaren är samstämmig i olika uppdrag.

Identifierade regler och villkor som motverkar måluppfyllelse

- Regelverket för EU:s jordbrukarstöd med en stor mängd detaljer och datum för primärproducenter att hålla reda på.
- I samband med förprovning av stallar kan Jordbruksverkets föreskrifter, djurskyddslagen, djurskyddsförordningen samt rekommendationer från Svensk standard och Lantbrukets skyddskommitté upplevas som hinder.
- När det gäller frågor om registrering av primärproduktion, läkemedelshandling och smittskyddsärenden finns ett mycket stort antal kontroller som ska genomföras och handhas av flera olika myndigheter. Situationen beskrivs som mycket krånglig.

- Vid utveckling av primärproduktion och förädlingsverksamhet kan jordförvärvslagen och fastighetsbildningslagen upplevas ställa till besvär, och likaså kravet att anmäla vattenverksamhet och att få bygglov enligt plan- och bygglagen.

Hur kan dessa hinder åtgärdas

- Lämpliga åtgärder för att underlätta för generationsskiften (startstöd) genom exempelvis anpassade stöd och förenkla/förtydliga villkor och ansökningsprocesser. Minska detaljstyrning och rikta blickar mot syfte och målstyrning i högre grad.
- Genom nya stöd underlätta för personer som inte är födda inom en lantbruksfamilj att kunna överta ett lantbruk där inget generationsskifte är möjligt eller starta ett nytt. Det leder till en levande landsbygd med nyinflyttning samt kan leda till att mindre åkerarealer återtas i bruk.
- Personal särskilt på djursidan efterfrågar tillräckligt med tid vid kontroller samt ständig utbildning både på grund av hög omsättning av personal och att förutsättningarna förändras i snabb takt.

1A10 Effektivisering och handläggning jordbrukspolitiken 2023–2027 m.m.

Länsstyrelsernas nationella samarbetsstruktur (SamS)

Länsstyrelsernas samarbetsstruktur för effektivt genomförande av strategisk plan inom CAP 2023–2027, SamS, har startat. Två nationella samordnare har tillsatts, en för jordbrukarstöden och en för projekt- och investeringsstöden för att leda arbetet. Det officiella startskottet skedde i september med en kickoff där länsrepresentanterna och landsbygdsdirektörerna tillsammans lade grunden för utvecklingen av det nya arbetssättet som SamS medför.

Det övergripande målet för SamS är att länsstyrelsens administration ska vara ändamålsenlig, effektiv och likvärdig samt möjliggöra uppfyllandet av både EU-gemensamma och nationella mål för jordbrukspolitiken.

Vi har även fortsatt vårt arbete tillsammans med övriga län i länsgrupp Syd samt deltagit som länsgrupp Syds representant i den nationella SamS-gruppen för Projekt- och investeringsstöd. Genom vårt aktiva deltagande i SamS bidrar vi till en effektivare hantering av EU-stöden samt att den nationella måluppfyllelsen kan säkras.

Målstyrning

Länsstyrelserna har organiserat och utvecklat sitt arbetssätt för målstyrning inom strategisk plan genom att tydliggöra roller och förväntningar hos respektive länsstyrelse. Arbetet är integrerat i SamS för framtagande av gemensam lägesbild och närmare samverkan mellan länsstyrelserna. Länsstyrelserna är en aktiv part i Jordbruksverkets arbete i målstyrningen.

Effektivisering

Länsstyrelserna har aktivt medverkat i Jordbruksverkets effektiviseringsuppdrag genom de tvärfunktionella grupperna, strategisk beredning och andra gemensamma forum. Grupperna har bemannats med medarbetare från enskilda län, men arbetet samverkas nationellt.

Landsbygdsprogrammet

Vi har arbetat med att hantera de sista ansökningarna om projekt- och företagsstöd inom Landsbygdsprogrammet. Vi har även aktivt arbetat med att säkerställa att vi kommer att kunna hantera det inflöde av utbetalningsansökningar som är att vänta under den tid som återstår för oss i programmet genom att lägga upp en tidsplan för sista slutdatum, påminna om dessa vid förlängning samt genom informationsinsatser främst gentemot bredbandsprojekten. Utbetalningar i redan beslutade stöd har haft hög prioritet.

Vid årets slut hade vi fattat beslut om 99 procent av budgeten till projektstöd, 97 procent av budgeten till företagsstöd och 82 procent av budgeten till miljöinvesteringarna.

Vi har betalat ut 81 procent av budgeten till projektstöd, 81 procent av budgeten till bredbandsinvesteringar, 76 procent av budgeten till företagsstöd och 60 procent av budgeten till miljöinvesteringar.

Under programperioden har vi klarat målet med en maximal handläggningstid på 180 dagar för ansökan om stöd i 27 procent av ärendena inom företagsstöd, 41 procent av ärendena inom projektstöd och 53 procent av ärendena inom miljöinvesteringarna. Vi har klarat målet med en maximal handläggningstid på 120 dagar för ansökan om utbetalning i 93 procent av ärendena inom företagsstöd, 73 procent av ärendena inom projektstöd och 68 procent av ärendena inom miljöinvesteringarna. Efter en problematisk start av programmet har vi arbetat för att beta av balanser och förbättra handläggningstiderna och kan konstatera att vi har kunnat hantera alla de kvarvarande ansökningar som har kommit in i Landsbygdsprogrammet.

Strategisk plan

Projekt- och investeringsstöd

Vi har startat upp arbetet med Strategisk plan. Det initiala arbetet har präglats mycket av utredningsarbete och ställningstaganden kring bedömningar för att säkerställa en effektiv och korrekt handläggning och en god hantering gentemot stödsökande. Detta arbete har bidragit till att beslut inte har kunnat fattas i den omfattning som vi hade planerat och att vissa balanser har byggts upp. Balanserna har även påverkats av ett mycket högt söktryck i Havs- fiskeri- och vattenbruksprogrammet samt minskade resurser för hanteringen.

I samband med uppstarten av våra åtgärder för Kompetensutveckling och Samarbete har vi ökat vår externa samverkan med målsättningen att en större andel av medlen ska hanteras av externa aktörer. Vi har under våren genomfört

workshops med externa och interna parter med syftet att inhämta kunskap kring intresse och möjligheter av att hantera medel inom åtgärderna. Utifrån det har en plan för hanteringen av medlen i dessa åtgärder tagits fram och beslutats. Det har även gjorts ett arbete för att säkerställa en kontinuerlig måluppföljning för såväl interna som externa projekt för att säkerställa måluppfyllelsen.

Även för övriga åtgärder inom strategisk plan har ett arbete med att fördela och besluta budget, ansökningsförfarande och målfördelning under åren 2023–2027 gjorts. Utifrån minskade medel för hanteringen av projekt- och investeringsstöden har en översyn av hanteringen gjorts för att minimera andelen handläggning som genomförs utan att det leder till ett bifall samt för att säkerställa en rimlig handläggningstid. Det innebär bland annat färre ansökningsomgångar och mer riktade utlysningar i framför allt översökta stöd.

För att säkerställa kvaliteten i handläggningen har vi använt oss av såväl registreringskontroller som handläggningskontroller. Vi har deltagit i ett flertal utbildningar kring det nya programmet och vi har även anordnat en utbildning för att stärka kunskapen kring juridiska frågor kopplade till handläggningen för att säkerställa en korrekt hantering samt väl underbyggda och tydliga beslut. Detta skapar goda förutsättningar för stödsökande att förstå sitt beslut och kunna göra rätt samt för oss att kunna hantera kommande utbetalningar på ett effektivt sätt.

Under perioden har vi mottagit 448 ansökningar inom Strategisk plan. 127 av dessa har beslutats och genererat 35 bifall.

För merparten av stöden har vi ännu inte beslutat årets ansökningar, varför måluppfyllnaden i stort inte går att redovisa på ett meningsfullt vis. För kalkfilterdikena ser vi dock att vi har uppfyllt det planerade målet för året. För vattenvårdsåtgärder och ett flertal inriktningar inom Ökad konkurrenskraft ser vi att söktrycket är för lågt och att vi därför kommer att ha svårigheter att nå uppsatta mål. Vi har genomfört en rad samverkansåtgärder samt informationsinsatser för att öka söktrycket på stöd med lågt intresse.

Jordbrukarstöd

Länsstyrelsen har framgångsrikt implementerat den nya strategiska planen inom Jordbrukarstöden.

Nytt är att varje medlemsland i EU ska införa det som kallas AMS (Area monitoring system), dvs. uppföljning av jordbruksmark med digital teknik. För att kunna utvärdera om vi har infört systemen för hantering av jordbrukarstöden korrekt så krävs också att vi gör en kvalitetsbedömning av Sveriges arealbaserade stödhantering, en så kallad QA. QA står för quality assessment, som betyder kvalitetsbedömning. För vår del har det inneburit ett förändrat arbetssätt med flera nya arbetsmoment. Vi har klarat av utmaningarna med ett gott resultat.

I syfte att motverka kompetensbrist och minska sårbarheten har vi genomfört en intern kompetensutveckling som lett till att alla handläggare nu kan handlägga alla stöden till en viss nivå. Detta säkerställer också en mer effektiv och korrekt handläggning. Vi har ställt resurser till förfogande åt

Jordbruksverket i deras arbete med den nya strategiska planen där vi bidragit med expertis inom exempelvis rutinskapande och utvecklingsarbete.

I samband med ansökningsperioden har vi lagt extra fokus på informationsinsatser. Syftet är att förenkla och stötta lantbrukarna att göra rätt i ansökningsprocessen genom att informera om de olika stöd som kan sökas och vilka skillnader som är i den strategiska planen.

Informationsinsatserna har skett genom fysiska möten, webinarier och utskick via sociala medier.

Länsstyrelsen har handlagt, kontrollerat och beslutat om utbetalning av jordbrukarstöd i enlighet med de mål som satts för vår verksamhet av Jordbruksverket i år.

Årets totala värde på ansökningarna (ca 38 000) är 1,84 miljarder kr fördelat på 10 560 sökanden. För att följa upp att de villkor som följer med de sökta stöden uppfylls, görs kontroller i fält hos stödsökande. Jordbruksverket anger vilken minsta frekvens av kontroller som behöver göras för de olika stöden.

1 354 kontroller har genomförts för 15 olika stöd och kontrollområden. Hos vissa stödsökande har flera stöd kontrollerats vid samma tillfälle.

Vi har totalt beslutat om utbetalning med ca 1,4 miljarder för årets ansökningar. (Antal negativa beslut som inte ger utbetalning är ca 1 700.)

Vi har gjort ett bra resultat och uppfyllt årets mål i beslut om utbetalning kopplat till de jordbrukarstöd som är beslutade att hanteras i år.

Till första delutbetalningstillfället i miljöstöden beslutade Länsstyrelsen om utbetalning i 98,5 procent av det totala antalet ärenden som väntade på utbetalning. Vi arbetar för att få med så mycket pengar som möjligt till första delutbetalningstillfälle. Detta för att möta lantbrukets behov av ekonomisk stabilitet för att kunna leverera livskraftig livsmedelsproduktion. Länsstyrelsen kunde vid första delutbetalningstillfället besluta om utbetalning av drygt 97,9 procent av de pengar som ska ut i delutbetalning. Vid första direktstödsutbetalningen kunde vi besluta om utbetalning i 98,6 procent av de ärenden som ska erhålla stöd. Vid årets slut hade vi beslutat om slututbetalning i 99,7 procent av ärendena

Havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet

Vi har fått in 144 ansökningar i programmet. 73 av dessa har beslutats och vi har fattat 41 beslut om bifall. Hanteringen har krävt stora resurser, både till följd av ett mycket stort inflöde, men också till följd av att programmet är nytt och kräver en startsträcka för att hanteringen ska bli effektiv och rättssäker. Det har fått en påverkan på hanteringen av Strategisk plan. Fokus i programmet har legat på att hantera ansökningar där det har funnits medel kvar att fördela och övriga ansökningar har nedprioriterats för att spara resurser.

Utredningar om det allmänna fiskeintresset

Fiskeutredningsgruppen (FUG) har stöttat flera länsstyrelser gällande kommande omprövningar, exempelvis genom rådgivning om fiskvägslösningar och populationsmodelleringar. FUG har också arrangerat en nationell

workshop gällande populationsmodellering samt ett länsstyrelsegemensamt webinarium gällande kompetenshöjning rörande faunapassager. Vidare har FUG anordnat det årliga nationella smoltseminariet riktat till verksamhetsutövare och fiskodlingar. FUG har också deltagit i den nationella diskussionen om uppföljning av kompensationsutsättningar och även ingått i referensgruppen i ett projekt för bevarande av genetisk variation i kompensationsodling. Stödet inom allmänt fiskeintresse har levererats.

Resultatbedömning

Vår samlade bedömning är att arbetet kring de areella näringarna utförts med stort fokus på extern samverkan, att vi gör rätt åtgärder i rätt tid och att vi levererar ett mycket gott resultat. Det grundar sig i att måluppfyllelsen för regleringsbrevsuppdragen generellt är god och att vi bland annat för EU-stöden kan se att detta är en del av en längre positiv trend.

Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p12 Folkhälsa	Länsstyrelseinstruktion
3§ p13 Jämställdhet	Länsstyrelseinstruktion
3§ p14 Integration	Länsstyrelseinstruktion
13 a§ Länsstyrelsen Östergötland, nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck.	Länsstyrelseinstruktion
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Regleringsbrev
1B3 Berörda län, hantering, konsultationer samiska folket	Regleringsbrev
1B4 Webbplatsen informationsverige.se	Regleringsbrev
3B16 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet omfattar områdena folkhälsa, jämställdhet, mänskliga rättigheter och integration. Nedanstående punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen. Länsstyrelserna ska:

- Samordna och utveckla det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS) i länet. Länsstyrelserna har även ett regionalt tillsynsansvar inom alkohol och tobak.
- Samordna och ge stöd inom jämställdhetsområdet genom att kartlägga och följa utvecklingen av jämställdhet i länet.
- Ansvara för att den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor får genomslag i länen.
- Samverka och samordna arbetet med mänskliga rättigheter inklusive stöd till andra aktörer som arbetar med mänskliga rättigheter inom områdena barnets rättigheter och barnkonventionen, funktionshinder, nationella minoriteter och minoritetsspråk samt rasism i arbetslivet.
- Samordna och samverka när det gäller att driva och delta i planering, organisering, genomförande och uppföljning av integrationsinsatser.
- Bevilja statsbidrag till kommuner för personligt ombud.
- Ansvara för att utveckla det brottsförebyggande arbetet på regional nivå.

Följande punkter sammanfattar målen inom verksamhetsområdet.

- Det övergripande målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhällsliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.

- Målet för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (ANDT) är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.
- Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det finns också sex jämställdhetspolitiska delmål.
- Målet för politiken för mänskliga rättigheter är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.
- Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.
- Målet för politik mot diskriminering är ett samhälle fritt från diskriminering.
- Det övergripande målet för integrationspolitiken är lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund.
- Målet för samhällets insatser mot spelberoende är att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande.
- Målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet och verksamheten omfattar även brottsförebyggande arbete.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Folkhälsa, Jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85)	År 2023	År 2022	År 2021
Antal årsarbetskrafter totalt	45,1	41,5	42,9
Antal årsarbetskrafter kvinnor	33,4	29,2	30,5
Antal årsarbetskrafter män	11,7	12,3	12,4
Antal ärenden, inkomna och upprättade	210	358	305
Antal beslutade ärenden	287	273	208
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	9	12	25
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	61 775	59 739	53 111
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	25 030	25 001	26 034

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Antal årsarbetskrafter och verksamhetskostnader har ökat, främst med anledning av utökade uppdrag inom det brottsförebyggande området samt inom uppdraget att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Fördelning mellan antalet anställda män och kvinnor är fortfarande ojämnt och det är något som vi aktivt försöker att arbeta med vid rekrytering. Antalet beslutade ärenden har ökat något men ryms inom normal variation.

Resultatredovisning

Övergripande arbete inom folkhälsa, mänskliga rättigheter och jämställdhet

Samordnat kommunstöd

Länsstyrelsen har tagit initiativ till ett samordnat stöd till kommuner för en stärkt social hållbarhet i länet. Arbetet riktas till kommuner där hälsa, livsvillkor och delaktighet är lägre jämfört med andra kommuner i länet och där Länsstyrelsens uppdrag inom social hållbarhet inte nått fram i den utsträckning vi önskat.

Målet med det samordnade stödet till kommuner är att i långsiktig samverkan med kommunerna etablera ett kunskapsbaserat arbetssätt för att stärka den sociala hållbarheten i kommunerna. Genom detta kan vi uppnå en ökad samverkan mellan olika områden inom social hållbarhet såsom mänskliga rättigheter, folkhälsa och jämställdhet. Arbetet ska också bidra till ökad jämlikhet och jämställdhet i länet då vi tagit hänsyn till kommuners förutsättningar vid urvalet. Länsstyrelsen har erbjudit ett samordnat kommunstöd till fem kommuner och har under hösten och vintern inledande samtal med kommunledningarna och berörda tjänstepersoner.

Kommunbesök

2022 identifierade Länsstyrelsen att det finns kommuner i länet som inte tar del av Länsstyrelsens stöd i lika stor utsträckning som andra kommuner. Vi har också konstaterat att vi har låg kunskap om dessa kommuners arbete med jämställdhet, mäns våld mot kvinnor och mänskliga rättigheter. Vi har prioriterat att åka på kommunbesök i några av dessa kommuner. Kommunbesök har genomförts i Mellerud, Grästorp, Munkedal, Gullspång och Sotenäs. Några av kommunbesöken har skett i samverkan med enheten för integrationsfrågor. Arbetet har resulterat i ökad kommunkännedom, bättre relationer med kommunerna i länet och stärkt intern samverkan mellan uppdragen. Besöken har också lett till att fler strategier från kommunerna har anmält sig till jämställdhetsnätverket och Länsstyrelsens utbildningar inom social hållbarhet.

Länsstyrelseinstruktionen 3§ p12 Folkhälsa

Länsstyrelsen har enligt länsstyrelseinstruktionen 3§ p12 flera uppdrag inom folkhälsa. Inom ramen för folkhälsouppdraget har satsningar på fysisk aktivitet genomförts. Bland annat genomfördes en utbildningsinsats med fokus på just fysisk aktivitet. Satsningen genomfördes i samverkan med Västra Götalandsregionen, RF-SISU Västra Götaland och Fritidsbanken.

Länsstyrelsen har fortsatt arbetet med att stödja den regionala implementeringen av den nationella folkhälsopolitiken. Länsstyrelsen arbetar även med folkhälsa genom att bland annat samordna länets förebyggande arbete inom alkohol, narkotika, dopning, tobaks- och nikotinprodukter och spel (ANDTS) samt genom tillsyn.

Länsstyrelsen har stöttat kommunerna i genomförandet av "Kunskapsbaserat stöd i utvecklingen av det lokala förebyggande arbetet" (KULA). Länsstyrelsen har erbjudit att finansiera genomförandet av KULA till alla kommuner med invånarantal under 11 000. Sex kommuner har genomfört insatsen. Under 2024 kommer Länsstyrelsen följa upp arbetet igen och i den mån det är möjligt att erbjuda stöd i kommunernas fortsatta processer.

Utöver det har tillsynsuppdraget inom alkohol- och tobak tagit fram en ny grundutbildning. Satsningen genomförs i samverkan med Länsstyrelsen i Skåne och riktar sig till nya kommunala alkohol- och tobakshandläggare och syftar till att ge dem grundläggande kunskaper i regelverket som krävs för att kunna handlägga ansökningar om serveringstillstånd och försäljningstillstånd för tobak.

Regleringsbrevsuppdrag 1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering

Regleringsbrevsuppdraget handlar om att redovisa hur Sveriges rättsliga åtaganden om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering belysts, analyserats och beaktas inom respektive myndighets ansvarsområden. Det handlar också om hur Länsstyrelsen samarbetat med andra myndigheter och vilka åtgärder som vidtagits för att stödja kommunerna i dessa frågor.

Länsstyrelsen har genomfört ett dialogforum med fokus på mänskliga rättigheter och demokratiarbetet som genomförs i kommunerna. Cirka 15 kommuner deltog på dialogforumet. Informationen från dialogforum har underlättat identifieringen av vilket stöd som kommunerna önskar av länsstyrelsen. Några utmaningar som synliggjordes under dialogforum var:

- Tjänstepersoner upplever att invånarna har minskad tillit till kommunen (och myndigheter) vilket försvårar arbetet
- Svårt för kommunerna att hitta en bra arbetsform för att minska effekterna av desinformation och antidemokratiska krafter (homofobi och rasism)
- Svårt att hitta ett effektivt arbetssätt för bra medborgardialoger
- Prioriterade grupper skiljer sig åt beroende på vilka behov kommunen har identifierat. Några exempel är: Utrikesfödda, Barn och unga, Äldre, Nationella minoriteter, Socioekonomiskt utsatta, HBTQI, Våldsutsatta – våld i nära relation/hedersrelaterat våld, Personer med funktionsnedsättning

För att möta de utmaningar som nämns har Länsstyrelsen tagit fram en lägesbild för barn och unga tillsammans med Skaraborgs kommunalförbund. Ett nytt arbetssätt som visar på de utmaningarna finns inom länet. Kartläggningen kommer att användas som stöd i arbetet med att stärka barn och ungas delaktighet samt lyftas till beslutsfattare som underlag inför beslut om prioriterade insatser.

Länsstyrelsen har även genomfört rundabordsamtal för att samla in behov från målgruppen HBTQI-personer i länet. Rundabordsstalet berörde HBTQI-personer i länets utsatthet. Deltagarna lyfte flera utmaningar kopplat

till barn och unga, jämlikvård och hat och hot. Arbetet kommer att fortsätta under 2024.

På den regionala träffen med kommunala tjänstepersoner som arbetar med nationella minoriteter har samråd/medborgardialog med barn och unga varit temaområde. Fokus är att stärka barn och ungas delaktighet och inflytande.

Exempel på stärkta insatser och samverkan

Länsstyrelsen har fortsatt en strategisk samverkan inom ramen för Västsverige mot rasism, ett nätverk mellan Länsstyrelsen, Västra Götalandsregionen och Göteborgs stad. Samarbetet bidrar till ett systematiskt arbete för att garantera att vi respekterar, skyddar och främjar mänskliga rättigheter, demokrati och hållbarhet genom att motverka rasism och diskriminering i Västra Götaland.

Arbetet med mänskliga rättigheter har genom demokratiuppdraget förstärkt helhetssynen i länsstyrelsernas verksamhet och skapat en strategisk bottenplatta för arbetet. De kontaktytor som skapats mellan länsledningen och ledningsnivåer inom Västra Götalandsregionen, Göteborgs universitet och Göteborgs stad har fortsatt i olika samverkansprocesser och har bidragit till en stabilitet och en tyngd i frågan och genererat olika insatser som:

- Samling för demokrati
- Westpride: länsstyrelsen deltog i år under westpride och arrangerade även ett kunskapshöjande seminarium som finns för spridning till allmänheten. I år ökade antalet medarbetare som deltog och länsstyrelsen ska bland annat aktivt arbeta med och för målgruppen hbtqi-personer nästa år.

För att stärka en regional helhetssyn samt samverka och utbyta erfarenheter i barnrättsarbetet har Länsstyrelsen fortsatt en strategisk samverkan med Västra Götalandsregionen. I år har det på grund av minde resurser resulterat i att vissa arbetsprocesser har pausats. Målet är att kunna erbjuda länets kommuner en grundläggande utbildning i barnrätt under 2024.

3§ p13 Jämställdhet

Länsstyrelsens utåtriktade jämställdhetsarbete innebär samverkan på nationell, regional och lokal nivå och stöd till aktörer i form av kunskapshöjande insatser, nätverk, process- och metodstöd samt framtagande av material och statistik. Flera av årets insatser har möjliggjorts med hjälp av jämställdhetslyftet, både i form av personella resurser och medel till verksamhet.

Länsstrategi för jämställdhet 2024–2027

Länsstyrelsen arbetar med att ta fram en ny länsstrategi för jämställdhet. Strategin ska bidra till en sammanhållen inriktning för jämställdhetsarbete i länet och fungera som ett stöd för länets aktörer i ett lokalt och regionalt förverkligande av de nationella jämställdhetspolitiska målen. I strategin finns fyra fokusområden: ekonomisk jämställdhet, utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden, jämställdhetsintegrering inom civil beredskap och hedersrelaterat våld och förtryck.

Målgruppen för strategin är länets kommuner, region, lärosäten och statliga myndigheter med regional närvaro i Västra Götaland. Dessa aktörer välkomnas att ansluta sig till Västra Götaland 2024–2027.

För att utforma träffsäkra regionala mål och relevant innehåll i strategin har Länsstyrelsen involverat olika aktörer i arbetet.

- Två länsövergripande nätverk har bidragit i framtagandet av strategin.
- En referensgrupp med representanter från kommuner, regionen, en myndighet och civilsamhället har bistått med sakfrågekompetens.
- Medarbetare med närliggande uppdrag på Länsstyrelsen har inkommit med synpunkter.
- Strategin behandlas på en omfattande remissrunda i länet.

Till strategin har Länsstyrelsen tagit fram ett uppföljningssystem. Uppföljningssystemet möjliggör ett långsiktigt hållbart jämställdhetsarbete som systematiskt kan följa utvecklingen av länets jämställdhetsarbete över tid. Uppföljningssystemet kommer följa upp Länsstyrelsen stödinsatser, arbetet som bedrivs av anslutna aktörer och jämställdhetsstatistik på regional och lokal nivå i länet. Systemet synliggör även kopplingarna mellan de olika uppföljningarna genom effektlogiker.

Jämställdhetsintegrering i myndigheter

Länsstyrelserna har i uppdrag att stödja statliga myndigheters arbete med jämställdhetsintegrering på regional och lokal nivå. Myndigheter och lärosäten är målgrupp för den kommande länsstrategin för jämställdhet. De har på olika sätt involverats i arbetet med att ta fram en ny strategi och haft möjlighet att bidra i utformningen av de regionala jämställdhetsmålen. Ett resultat av detta är att strategin innehåller regionala mål som kopplar an till flera myndigheters och lärosätens kärnverksamheter.

Länsstyrelsen samlar även myndigheter i en regional samverkansplattform. Gruppens arbete har resulterat i en kompetensutvecklingsinsats som handlar om våld som arbetsgivarfråga. Kompetensutvecklingsinsatsen består av fyra föredrag som riktar sig till chefer och HR-specialister/strateger inom kommun och region samt till fackliga ombud, skyddsombud och personal inom företagshälsovården.

Processtöd, nätverk och samverkan Sveriges kommuners och regioners (SKR) modellkoncept för jämställdhet

Länsstyrelsen gick 2022 ut med ett erbjudande i länet om att finansiera deltagaravgiften för SKR:s modellkoncept för jämställdhet. Erbjudandet resulterade i att Västra Götalandsregionen och Lilla Edet gick med i modellkonceptet 2023. Det är en tvåårig satsning som syftar till att ge kommuner och regioner stöd i att integrera jämställdhet i sin styrning och ledning. Parallellt med stödet i modellkonceptet har Länsstyrelsen bistått med processtöd, exempelvis genom att moderera en lärträff.

Länsstyrelsen har i samverkan med SKR genomfört två informationsträffar om modellkonceptet. Informationsträffarna har resulterat i att Ulricehamn, Vänersborg, Trollhättan, Göteborgs stad och Borås har ansökt om att få deltagaravgiften finansierad inför kommande modellkoncept 2024.

Länsstyrelsen ser satsningen som en viktig stödinsats som har potential att ge god effekt för ett stärkt och långsiktigt arbete med jämställdhet i länet.

Länsövergripande jämställdhetsnätverk

Länsstyrelsen bjuder fyra gånger per år in kommuner, myndigheter, lärosäten, regionen och civilsamhällesorganisationer till ett länsövergripande jämställdhetsnätverk. Fokus för årets träffar har varit arbetet med att ta fram en jämställdhetsstrategi och tillhörande metodstöd. Träffarna har stärkt kunskapen i länet med föreläsningar om ekonomisk jämställdhet, civil beredskap, utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden och uppföljningen av CEMR-deklarationen i Sverige.

Verksamhetsnära processtöd

Länsstyrelsen har gett processtöd till Tjörns kommun, med utgångspunkt i ett Vinnova-finansierat projekt. Länsstyrelsen har bidragit med innehåll till två workshoppar. Dessa har syftat till att höja kunskapen och skapa dialog om hur jämställdhets- och jämlikhetsanalyser kan beaktas i fråga om vattenförsörjning och vattenläckage. Länsstyrelsen bedömer att insatsen bidragit till fördjupad dialog i projektorganisationen kring sociala konsekvensbeskrivningar av bristande vattenförsörjning och/eller vattenläckage.

Länsstyrelsen har även arbetat med stöd och samverkan genom att:

- arrangera en webbsändning med fokus på utrikes födda kvinnors etablering i arbetslivet, i samverkan med enheten för integrationsfrågor. Webbsändningen nådde ca 500 personer i hela landet. I utvärderingen svarade en majoritet att webbsändningen bidragit till ny kunskap och kommer vara användbart i yrkesutövningen.
- bidra med ekonomiskt stöd till Anti-diskrimineringsbyrån Fyrbodals för att genomföra en jämställdhetsfestival i Trollhättan 8 mars 2023. Festivalen syftade till att göra jämställdhetsfrågor mer lättillgängliga och att lyfta upp kvinnofrågor på agendan. Det satsades särskilt på att främja deltagande för asylsökande kvinnor, män och barn.
- enheten för integrationsfrågor har prioriterat utlandsfödda kvinnors etablering på arbetsmarknaden i statsbidragen, vilket är ett resultat av att kommunerna har lyft behovet av att arbeta riktat med målgruppen.
- finansiera deltagaravgiften till Forum Jämställdhet för 20 aktörer i länet. Aktörerna lyfter att deltagandet har bidragit till att knyta nya kontakter och ny kunskap.
- delta som partner i Frihamnsdagarna 2023. Länsstyrelsen arrangerade även ett seminarium med organisationen Pink Programming. Seminariet handlade om potential och utmaningar för jämställdheten i framtidens techbransch.

Material- och statistikutveckling

Ekonomisk jämställdhet och jämställda arbetsvillkor

I en gemensam satsning har Länsstyrelsen tillsammans med 15 andra länsstyrelser tagit fram rapporten *Hur jämställda är arbetsvillkoren i kommuner och regioner? En jämförelse mellan kvinno- och mansdominerade yrken*. I rapporten jämförs arbetsvillkoren för den mest kvinnodominerade respektive den mest mansdominerade yrkeskategorin i kommun och region. Rapporten har spridits till länets kommuner och region genom ett fysiskt utskick samt genom en webbsändning. Webbsändningen riktade sig till politiker, chefer och tjänstepersoner i kommun eller region samt fackförbund. Rapporten har även presenterats på MR-dagarna.

Regionalt nyhetsbrev

Länsstyrelsen har startat ett regionalt nyhetsbrev om jämställdhet. Nyhetsbrevet är ett resultat av att flera aktörer beskrivit ett behov av att samlat få information på jämställdhetsområdet. Nyhetsbrevet syftar till att sprida information om nationella och regionala nyheter, aktuella konferenser, utbildningar och liknande inom jämställdhetsområdet. Nyhetsbrevet skickas ut fyra gånger per år och är riktat till yrkesverksamma inom området och personer med intresse av frågor som rör jämställdhet. Nyhetsbrevet har cirka 125 prenumeranter.

Uppdaterad statistikbok

Med ett par års mellanrum ger Länsstyrelsen ut, *Om kvinnor och män i Västra Götaland – En statistikbok*. Den senaste publikationen från 2022 har uppdaterats med ytterligare statistik. Bland annat har statistikboken uppdaterats med data från valet 2022, med statistik kring ägande samt statistik om mottagare av omvårdnadsbidrag.

Länsstyrelseinstruktionen 3§ p14

Integration

Vårt arbete har haft fokus på att främja samverkan och samordning, att sprida aktuell information, att stödja en kunskapsbaserad utveckling samt att verka för en långsiktig integration. Vi bedriver vårt arbete i nära samverkan med länets kommuner, kommunalförbund, regionen, civilsamhällets organisationer, akademin och statliga myndigheter.

Främja samverkan och samordning

För att främja samverkan mellan berörda aktörer arbetar vi sedan 2008 utifrån en samverkanstruktur som är uppdelad på regional, delregional och lokal nivå. Länsstyrelsen samordnar arbetet regionalt och delregionalt, förutom inom Göteborgsregionen där arbetet samordnas av kommunalförbundet.

Länsstyrelsen driver även ett regionalt nätverk inom samhällsorientering samt nätverk med civilsamhällets organisationer.

Sedan 2022 är vi med i ett forskningsprojekt om samverkan kring komplexa samhällsproblem. Via intervjuer och deltagande på samråd har forskaren som följt arbetet hjälpt oss att förbättra vårt arbetssätt och anpassa oss till förändringar i omvärlden. Vi har bland annat flyttat fokus mer mot arbetsmarknadsintegration och den bredare målgruppen ”utrikes födda”.

Sammantaget har de 40-talet samråd och nätverksträffar vi anordnat utgjort forum för erfarenhets- och kunskapsutbyte och bidragit till en bättre beredskap att ta emot asylsökande och nyanlända i länet.

Sprida aktuell och uppdaterad information

Antalet asylsökande och nyanlända har minskat och även om det finns en stor grupp skyddsbehövande från Ukraina i länet så har kommuner och andra aktörer dragit ner på personalstyrkan som arbetar med integration. Samtidigt har politikområdena migration och asyl samt integration präglats av nya uppdrag, utredningar och remisser, men också politiska utspel. Det har varit svårt för berörda att hålla sig uppdaterade, men också att få grepp om hur olika förändringar och förslag påverkar varandra.

För att stötta kommuner, myndigheter och andra organisationer i länet har vi – tillsammans med Arbetsförmedlingen, Migrationsverket och Västra Götalandsregionen – samlat nyheter och annan information i fyra kvartalsvisa Lägesrapporter om migration och integration. Länsstyrelsen bjöd också in till ett särskilt informationsmöte om vad som är på gång inom de två politikområdena migration och asyl samt integration efter sommaren. Vi informerar därutöver löpande på våra samråd och nätverksträffar.

Stödja en kunskapsbaserad utveckling

För att främja en kunskapsbaserad utveckling i länet har vi, förutom att brett sprida våra kvartalsvisa lägesrapporter:

- Tillsammans med Göteborgsregionens kommunalförbund och Arbetsförmedlingen i Väst anordnat två temadagar med fokus på länder varifrån det kommer flyktingar till Sverige – Syrien och Sudan – samt en temadag med fokus på flyktingsituationen globalt samt EU:s och Sveriges respons.
- Tillsammans med Arbetsförmedlingen, Migrationsverket och Västra Götalandsregionen – samt i samverkan med Delegationen för migrationsstudier – anordnat en konferens vars fokus var migration och integration i en förändrad kontext. Konferensen hade över 600 nedladdningar digitalt och på plats deltog cirka 120 personer. 97 procent svarade på en utvärdering att konferensen var mycket eller ganska bra.
- Tagit fram en forskningsrapport om relationen mellan migration och kompetensförsörjning. Rapporten – som bygger på intervjuer i två av länets kommuner – synliggör kommunernas utmaningar med kompetensförsörjningen inom välfärdssektorn samt att den arbetskraft som nyanlända och utrikes födda kan bidra med behövs.

- Via våra kontakter inom akademien blivit inbjudna att delta på en internationell forskarkonferens i Oslo vars fokus var lokalt integrationsarbete och frontlinjebyråkraters roll vid implementering av politik. Vi bidrog med praktiska erfarenheter från Västra Götaland.
- Via våra kontakter med UNHCR varit värdar för ett besök från regeringsföreträdare från Kosovo som ville lära sig om integrationsarbetet i länet. Förutom information från Länsstyrelsen, Arbetsförmedlingen och Migrationsverket så besökte vi tillsammans Göteborgs och Marks kommuner som berättade om sina verksamheter.

Verka för långsiktig integration

Antalet nyanlända minskar men det finns fortsatta utmaningar med den långsiktiga integrationen av utrikes födda på arbets- och bostadsmarknaden. Länsstyrelsen har varit med och tagit initiativ till projekt *Helhetslyftet* som under tre år ska nå 2 400 tredjelandsmedborgare med kombinerade yrkes- och språkutbildningar. *Yrkesväg* är en liknande satsning som omfattar en kommun i vårt län. Båda projekten finansieras via AMIF och Länsstyrelsen sitter i styrgrupperna. Inom vårt arbete med regional utveckling och kompetensförsörjning samverkar vi med bland andra näringslivet och regionen för en förbättrad matchningen mellan arbetssökande och arbetsgivare bland annat med fokus på utrikes födda. Vi har därutöver haft kompetensförsörjning som särskilt fokus på flera delregionala samråd.

För att synliggöra nyanländas utmaningar på bostadsmarknaden, uppmärksammar vi nyanländas situation i vårt arbete mot hemlöshet och i Länsstyrelsens synpunkter på kommunernas bostadsförsörjningsplaner. Vi stöttar även nyanländas integration via våra statsbidrag. Vi satsar bland annat på språkstöd, digital inkludering, arbetslivsinriktade aktiviteter och utvidgad samhällsinformation.

Vi strävar hela tiden efter att koppla den samlade kunskap och de erfarenheter vi tar del av till vårt stöd, våra insatser och våra beslut om statsbidrag. Vi strävar också hela tiden efter att tänka långsiktigt på vad som kan bidra till en hållbar integration.

3B16 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända

Länsstyrelserna har deltagit i genomförandet av Migrationsverkets uppdrag om anvisning av ensamkommande barn, nyanlända och personer med tillfälligt skydd till kommuner. Den nationella bosättningsgruppen inom länsstyrelsernas integrationsnätverk har representerat länsstyrelserna i Migrationsverkets samråd kring fördelningsmodellen av länstal och bidragit till utvecklingen av modellen.

En särskild arbetsgrupp bestående av Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, SKR och länsstyrelserna har löpande haft dialog om länstal, kommunal och årsplaneringar. Länsstyrelserna har även medverkat i Migrationsverkets

samrådsprocess gällande översyn av fördelningsmodellen avseende asylsökande ensamkommande barn samt personer med tillfälligt skydd.

Regleringsbrevsuppdrag 1B4 Webbplatsen informationsverige.se

Länsstyrelsen har som uppdrag att förvalta länsstyrelsernas gemensamma webbplats Informationsverige.se. Informationsverige.se ger asylsökande och nyanlända personer information om svenska samhället på elva språk. Webbplatsen är även ett stöd och verktyg för de som arbetar med målgruppen. Informationsverige.se bidrar därmed till att stärka individens egenmakt och delaktighet i svenska samhället.

Utveckla en mer användarvänlig och anpassad webbplats

För att förbättra användarvänligheten och ytterligare målgruppsanpassa webbplatsen för personer som är nya i Sverige har vi genomfört

- en översyn av webbplatsen med hjälp av en kommunikationsbyrå
- en förstudie för att se över hur vi kan justera webbplatsens utseende och struktur
- förändringar på webbplatsen utifrån resultat av tidigare utvärderingar.

För att ge individen tillförlitlig och relevant information uppdaterar vi informationen på webbplatsen kontinuerligt efter lagändringar, bland annat på migrations-, asyl- och integrationsområdet.

Informationstillfällen i samverkan med andra myndigheter

För att öka kännedomen om Informationsverige.se och bidra till kunskapsfördjupning bland aktörer som arbetar med målgruppen har vi genomfört flera digitala informationstillfällen i samverkan med Myndigheten för psykologiskt försvar, Socialstyrelsen och Finansinspektionen. Utbildningarna har fokuserat på informationspåverkan och desinformation, frågor om socialtjänstens arbete med barnfamiljer samt privatekonomi.

Tillfällena riktade sig till de som arbetar med tidiga insatser för asylsökande och samhällsorientering för nyanlända. Informationstillfällena har bland annat bidragit till att fler aktörer som möter målgruppen

- fått kunskap om hur de kan använda Informationsverige.se för att bemöta frågor från asylsökande och nyanlända
- känner sig säkrare på att hantera ovan nämnda teman i sitt arbete.

Resultat av samverkansinsatser

Vi har bibehållit och fördjupat vår samverkan med olika aktörer. Vi har bland annat samverkat med IOM (International Organization for Migration), som genomför förberedande insatser för kvotflyktingar. Vi har också samverkat med Migrationsverkets Projekt K.V.O.T (Kommunikation inom

Vidarebosättning Och Träffsäker matchning). Samverkansinsatserna har resulterat i att Informationsverige.se används inom dessa projekt. Vi har också genomfört presentationer av webbplatsen för de som arbetar som samhällsinformatörer på samhällsintroduktionen för asylsökande samt andra anställda på Migrationsverket. Genom samverkan samordnar vi information och verkar för en röd tråd mellan samhällsinformationsinsatser till asylsökande och nyanlända.

Statistik för Informationsverige.se

Statistik och övrig återkoppling är en indikation på att webbplatsen fyller en viktig funktion som informationskälla till målgruppen och som ett verktyg i verksamheter som möter målgruppen. Sidvisningarna på andra språk än svenska var 64,1 procent jämfört med 66,1 procent under 2022. Under 2023 hade webbplatsen cirka 3,2 miljoner sidvisningar.

Resultatbedömning

Folkhälsa och Mänskliga rättigheter

Länsstyrelsens bedömning är att uppdraget genomförts med ett gott resultat. Vi har upparbetat en god grund för samverkan och genomför ofta insatser i samverkan med andra regionala aktörer, framför allt Västra Götalandsregionen och Göteborgs stad samt civilsamhällesorganisationer. Vi har stärkt samverkan med Skaraborgs och Fyrbodals kommunalförbund och dennasamverkan har resulterat i en kartläggning och stärkt insats till kommunerna i delregionen. Denna samverkan ger kommunerna en samlad bild av vilka processer som pågår och skapar en kommunikationslinje genom den statliga, regionala samt lokala nivån bland annat genom långsiktig samverkan. I år har även nya satsningar och initiativ tagits vilket resulterat i det nya verksamhetsområdet med stärkt fokus på delaktighet och inflytande samt behov av återkommande lägesbilder. Vi ser att det finns allt fler utmaningar för kommunerna i länet att lägga tid och resurser på att planera och följa upp det arbetet. Det blir därför viktigt för Länsstyrelsen att följa upp och stödja kommunerna i arbetet framöver.

Jämställdhet

Länsstyrelsens bedömning är att arbetet med jämställdhet har vidareutvecklats och genomförts med goda resultat. Vi har väletablerade strukturer för nätverk, främjar samverkan och erbjuder verksamhetsnära processtöd med utgångspunkt i de behov som länets aktörer uttrycker. Länsstyrelsen har stärkt kunskapen om de jämställdhetspolitiska målen i länet, både i form av nya rapporter och kunskapshöjande insatser.

Länsstyrelsen bidrar till att skapa förutsättningar för ett långsiktigt och hållbart arbete med jämställdhet i länet. Kommande länsstrategi möjliggör ett samlat och riktat arbete för jämställdhet, där resurser styrs mot ett antal regionala mål, något vi hoppas kan växla upp arbetet med jämställdhet. Ett uppföljningssystem bidrar till en struktur för att följa och utveckla arbetet över

tid. Framöver planerar Länsstyrelsen att se över hur stödet till myndigheter och lärosäten kan stärkas.

Integration

Länsstyrelsens bedömning är att länets beredskap och kapacitet att ta emot nyanlända är relativt god. Kommunerna klarar både mottagandet via anvisning och mottagandet via massflyktsdirektivet. Samtidigt finns utmaningar. De är främst kopplade till det minskade mottagandet, många förändringar inom politikområdena samtidigt, myndigheters digitalisering, brist på individbaserade insatser och bristen på passande bostäder. Den polariserade debatten kring invandring försvårar också.

Vår samlade bedömning är att vårt arbete inom integrationsområdet genomförts med ett gott resultat och bidrar till ett fungerande mottagande av nyanlända i länet. Vår samverkansstruktur har visat sig hållbar även vid stora förändringar och vi har klarat av att anpassa vårt stöd till kommuner och andra aktörer. Att vi via webbplatsen Informationsverige.se bidrar med kortfattad, pålitlig, målgruppsanpassad och enkel information på flera språk direkt till asylsökande, skyddsbehövande utifrån massflyktsdirektivet och nyanlända är en framgångsfaktor. Vår bedömning är också att våra satsningar på fördjupande rapporter, konferenser och temadagar bidragit till ökad kunskap och förbättrat arbetssätt. Att vårt arbete bidrar på ett positivt sätt bekräftas vid utvärderingar av insatser och i dialogen med våra samverkansparter.

Övrig redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
3 kap. 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Avsnittet innehåller information som Länsstyrelsen bedömer är av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning enligt 2 kap. 4 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt uppgifter enligt 3 kap. 1§ och 2§ i samma förordning.

Information av väsentlig betydelse

Grön omställning brådskar

Den gröna omställningen förenar vår tids ödesutmaning – att bromsa klimatförändringar - med de betydande tillväxtmöjligheter som näringslivets gröna omställning skapar. Länsstyrelsen arbetar för att underlätta den gröna omställningen i Västra Götaland. Men energisituationen är avgörande för framgång. Varje saknad terawattimme kostar jobb och konkurrenskraft för länet och för landet.

El är drivkraften för näringslivets nästa utvecklingssteg, och fossilfri el till konkurrenskraftiga priser är en grund för industrins möjligheter till omställning och tillväxt. Västra Götaland närmast dubblar elanvändningen på sex år från nu, och tredubblar den till 2045. Det är av avgörande vikt att nödvändiga investeringar i samhällsinfrastruktur, elsystem och kraftnät realiserar.

Skredet i Stenungsund

Det omfattande skredet i Stenungsund i september får stora följder för invånare och näringsliv i länet, men också landet, när E6 på berörd sträcka stängts av under en längre tid. Länsstyrelsen har en god samverkan med berörda aktörer, och tog efter skredet inträffat kontakt med Stenungsunds kommun samt anordnade direkt en samverkanskonferens inom det geografiska områdesansvaret.

Länsstyrelsen inrättade också en särskild organisation för händelsen. H.M Konung Carl XVI Gustaf besökte skredområdet och visade sitt stöd till kommunen och övriga som arbetar med att hantera konsekvenserna av skredet, tillsammans med Landshövding Sten Tolgfors och infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson. Det finns en stor tacksamhet att ingen människa kom till skada. Fokus måste nu läggas på att kunna återöppna E6 så snart som möjligt, till gagn för län och land.

Kontaktledningsbyte på Västra Stambanan kommer få stor påverkan

Trafikverket genomför en serie punktinsatser på Västra Stambanan. Åtgärderna syftar till att förbättra kapaciteten på sträckan, vilket kan bidra till bättre pendlingsmöjligheter och regionutveckling. Enligt Trafikverkets genomförandeplan ska kontaktledningar bytas ut med enkelspårsdrift under nattetid och periodvisa avstängningar på helger under åren 2024–2026. Det handlar om en sträcka mellan Alingsås och Göteborg med mycket högt kapacitetsutnyttjande, som under en lång tid dessutom lidit av vara enbart tvåspårig, när behovet är fyrspar. Under kontaktledningsbytet går sträckan från två till ett spår. Det kommer ge stora återverkningar för transporter och arbetspendling i Västra Götaland, men också för bland annat resenärer på sträckan Stockholm-Göteborg.

Avgörande med regional enighet för ny järnväg mellan Göteborg-Borås

I enlighet med regeringsbeslut i december 2022 avbröts planeringen av ett sammanhängande system av nya stambanor. Sträckan Göteborg-Borås pausades och parallellt fick Trafikverket i uppdrag av regeringen att utreda hur järnvägen kan utvecklas på stråket Göteborg-Borås. Under tiden hade Länsstyrelsen på Trafikverkets önskan informations-/arbetsmöten med Trafikverket. Trafikverket presenterade sina slutsatser i en rapport juni.

Med regeringens nya beslut i oktober återuppstartade Trafikverket planläggningen för sträckan Borås-Göteborg, men med en ny inriktning. Den nya inriktningen innebär dubbelspårsutbyggnad mellan Borås-Göteborg för att förbättra arbetspendlingen och kopplingen till Landvetter flygplats. Detta ska ske kostnadseffektivt, så snabbt som möjligt och utgångsläget för planeringen ska inte längre vara att järnvägen på sträckan ska utformas som en del i ett ihoplänkat system av nya stambanor för höghastighetståg.

Det är av stor vikt för länets investeringar att en ny järnväg mellan Göteborg och Borås säkerställs, inte minst med tanke på arbetsmarknadsförstoring

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Sammanställningarna är gjorda enligt 2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp angivna i tkr.

Sammanställning väsentliga övriga uppgifter	År 2023	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019
Beviljad Låneram i Riksgälden	268 500	115 000	80 500	85 000	90 700
Utnyttjad Låneram i Riksgälden	199 379	80 240	75 475	47 727	47 145
Beviljad Räntekontokredit i Riksgälden	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Utnyttjad Räntekontokredit i Riksgälden	-	-	-	-	-
Ränteintäkter Räntekonto	8 275	2 568	-	2	150
Räntekostnader Räntekonto	-	-	-	-5	-282
Budget Avgiftsintäkter som disponeras	446 500	417 744	347 480	331 780	282 245
Utfall mot budget Avgiftsintäkter som disponeras	433 480	384 780	364 526	340 463	312 973
Utfall enligt resultaträkning Avgiftsintäkter som disponeras	449 004	397 365	383 734	354 408	322 605
Budget Avgiftsintäkter som inte disponeras	42 000	42 500	39 600	35 002	32 352
Utfall Avgiftsintäkter som inte disponeras	51 220	40 563	41 638	39 077	37 932
Antal årsarbetskrafter ¹⁾	925	928	916	833	764
Medeltal anställda ²⁾	1 019	995	992	906	860
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 358	1 321	1 240	1 241	1 254
Årets kapitalförändring	-397	23 113	-3 700	3 937	27 632
Balanserad kapitalförändring	265 932	233 159	226 929	215 457	183 614

¹⁾ Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid på 1710 timmar.

²⁾ Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Anslagskredit	År 2023	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 012 Länsstyrelserna m.m. Västra Götalands län	14 762	13 638	13 328	11 226	11 285
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 012 Länsstyrelserna m.m. Västra Götalands län	-	-	-	-	-
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 012 Regionala utvecklingsåtgärder Västra Götalands län	3	35	86	174	348
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 012 Regionala utvecklingsåtgärder Västra Götalands län	-	-	-	-	2

Anslagssparande	År 2023	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019
Summa anslagssparande utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 012 Länsstyrelserna m.m. Västra Götalands län	14 085	13 091	13 301	12 551	5 466
Summa anslagssparande utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 012 Regionala utvecklingsåtgärder Västra Götalands län	-	-	-	-	-

Bemyndigande	År 2023	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019
Tilldelade bemyndigande: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 012 Regionala utvecklingsåtgärder Västra Götalands län	-	200	200	6 000	6 000
Åtaganden inom bemyndigande: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 012 Regionala utvecklingsåtgärder Västra Götalands län	-	-	114	1 343	4 086

Kommentar till tabellerna

Utnyttjad låneram i Riksgälden avviker väsentligt mot tilldelad budget. En stor del av IT-avdelnings lånebehov 2023 är kopplat till IT avdelningens program för att stärka digital motståndskraft och förmåga inom säkerhet och civilt försvar. Arbetet är finansierat över 4 år, 2023–2026 med huvuddelen av investeringarna i början av programmet. Justeringar mot ursprungsplaner, vad gäller omfattning av investeringar och val av lösning har medfört vissa förändringar i investeringsbehovet 2023.

Utöver programmet har starttidpunkt för några av planerade utvecklingsprojekten, som beslutas utanför IT avdelningen senarelagts.

Avgiftsbelagd verksamhet

Avgiftsbelagd verksamhet redovisas i enlighet med 3 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Tabellerna i avsnittet visar intäkter, kostnader och utfall för länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelningen för återrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet

Belopp angivna i tkr.

Avgifter – Offentligrättsliga avgifter

Verksamhet	År 2021: Ack. utfall	År 2022: Utfall intäkter	År 2022: Utfall kostnader	År 2022: Netto utfall	År 2023: Budget intäkter	År 2023: Utfall intäkter	År 2023: Budget kostnader	År 2023: Utfall kostnader	År 2023: Netto budget	År 2023: Netto utfall	År 2023: Ack. utfall
Registreringsavgift för jaktområden	0	470	470	-0	500	463	500	463	0	0	0
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	2	1 737	1 875	-138	2 000	2 101	1 900	2 351	100	-250	-386
Delgivning	1 019	373	159	214	350	506	200	365	150	142	1 375
Övrig offentligrättslig verksamhet	299	3 276	2 701	575	4 200	3 533	4 300	3 238	-100	295	1 169
Summa offentligrättsliga avgifter	1 320	5 856	5 205	651	7 050	6 603	6 900	6 416	150	186	2 157

Avgifter – Uppdragsverksamhet

Verksamhet	År 2021: Ack. utfall	År 2022: Utfall intäkter	År 2022: Utfall kostnader	År 2022: Netto utfall	År 2023: Budget intäkter	År 2023: Utfall intäkter	År 2023: Budget kostnader	År 2023: Utfall kostnader	År 2023: Netto budget	År 2023: Netto utfall	År 2023: Ack. utfall
Resurssamordning	35 908	350 688	329 442	21 246	415 000	402 240	425 000	406 697	-10 000	-4 456	52 697
Övrig uppdragsverksamhet	1 423	28 236	28 438	-201	24 500	24 637	25 000	24 976	-500	-339	882
Summa avgifter uppdragsverksamhet	37 331	378 925	357 880	21 044	439 500	426 877	450 000	431 673	-10 500	-4 796	53 579

Tabellen visar intäkter, kostnader och utfall av länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet i jämförelse mot budget. Uppställningen utgår från indelningen av avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras enligt punkt 6.1 i länsstyrelsernas regleringsbrev.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till tabellerna

Huvuddelen av uppdragsverksamheten avser avgifterna för länsstyrelsernas resurssamordning inom IT-verksamhet. Intäkter av avgifter för IT-avdelningen uppgick under 2023 till 383 (331) mnkr. En ökad fakturering till övriga länsstyrelser har skett till följd av ökat verksamhetsbehov inom förvaltning samt uppbyggnad av ökad säkerhetsförmåga och cybersäkerhet. Under 2024–2025 kommer uppbyggnad av säkerhetsförmåga och cybersäkerhet finansieras genom anslag. Underskottet för IT-avdelningens avgiftsfinansierade verksamhet är lägre än planerat, till följd av senarelagda rekryteringar och uppgår till 4,3 mnkr. Utgående ackumulerade överskottet uppgår därmed till 52,6 mnkr. Ackumulerat överskott planeras tas i anspråk för fortsatt behov inom förvaltning, och kommer reducera behovet av tillkommande finansiering från länen. För 2024 budgeteras 16 mnkr av överskottet tas i anspråk. Gällande avgifter Djur och lantbruk har Länsstyrelserna ett uppdrag i regleringsbrevet 2024. "Länsstyrelserna ska redovisa hur det ackumulerade avgiftsunderskottet för offentlig kontroll inom djurskyddsområdet fördelas.

Länsstyrelserna ska även lämna förslag till åtgärder för att minska underskottet. Länsstyrelsen i Södermanlands län ska samordna uppdraget. Uppdraget ska senast den 29 mars 2024 redovisas till Regeringskansliet (Landsbygds och infrastrukturdepartementet). "

Intäkterna för delgivning har fortsatt att öka. Avgiftsnivån är reglerad i delgivningsförordningen. Under en längre tid har ett överskott upparbetats vilket beror på ett flertal effektiviseringar inom verksamheten. Bedömningen är fortsatt att det ackumulerade överskottet långsamt kommer öka.

Året i siffror

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2 kap. 4§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2.1 Årsredovisning i enhetlig struktur, redovisning av statistik m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Tabell A – Verksamhetskostnader 2021–2023

Belopp angivna i tkr.

Verksamhetsområde	År 2023	År 2022	År 2021
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	32 532	33 821	44 121
201 Allmänna val	1 103	27 307	1 860
25 Trafikföreskrifter	1 583	1 120	1 718
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	50 469	38 928	43 601
30 Regional tillväxt	1 274	1 972	22 939
34 Infrastrukturplanering	1 432	2 470	2 951
40 Hållbar samhällsplanering och boende	45 680	41 951	40 764
41 Stöd till boende och energiåtgärder	6 243	8 157	17 434
42 Energi och klimat	11 868	11 761	9 755
43 Kulturmiljö	21 725	23 526	18 488
45 Samhällsskydd och beredskap	50 790	59 901	46 195
46 Civilområde	6 237	433	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	49 128	56 445	44 533
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	133 120	165 325	131 271
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	13 468	13 182	11 166
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	64 119	64 186	63 303
54 Mineralfyndigheter	7	10	2
55 Miljöfarlig verksamhet	36 574	33 930	30 209
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	5 438	5 251	4 543
57 Förorenade områden, efterbehandling	12 276	12 068	8 148
58 Restaurering	4 327	3 429	4 352
60 Lantbruk och landsbygd	81 662	90 624	76 975
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands,	0	0	0

Verksamhetsområde	År 2023	År 2022	År 2021
Västerbottens och Norrbottens län)			
62 Fiske	14 011	13 491	11 690
70 Folkhälsa	11 098	11 906	8 278
80 Jämställdhet	13 381	13 454	9 087
81 Nationella minoriteter	126	191	194
82 Mänskliga rättigheter	5 299	4 822	4 380
85 Integration	19 632	19 179	21 116
10 Myndighetsövergripande verksamhet	45 393	42 212	39 919
11 Administration och intern service	181 679	162 147	151 766
99 Resurssamverkan ²⁾	385 148	307 158	306 061
20–85 Summa produktion	694 602	758 842	679 075
10–85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	921 674	963 201	870 760
10–99 Total verksamhetskostnad ³⁾	1 306 822	1 270 358	1 176 821

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20–21) fr o m 2018.

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader ska stämma överens med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP.

Kommentar till Tabell A

VÄS 201

2022 genomförde vi de allmänna valen på nationell, regional och lokal nivå till riksdag respektive regionfullmäktige och kommunfullmäktige. Detta var förenat med högre kostnader 2022 men också förberedelser under 2021.

VÄS 28

Ökningen kopplas till arbete inom smittskydd (Vht 283) +3mnkr, vilket delvis beror på arbete med framtagande av ny epizootiberedskapsplan samt arbete med smittskydd med koppling till civil beredskap. Övrig ökning härrör främst till övergripande arbete inom djurskydd (Vht 2820) +3 mnkr.

VÄS 45

Sena rekryteringar och att vi fått använda lägesbildsbidraget till krishantering (proj 214545). Under pandemin använde vi inte våra projektmedel vilket gjorde att de har vi använt senare 2022–23.

VÄS 51

Kostnadsminskningen beror på minskade anslag till skötsel av skyddad natur

VÄS 11

Kostnadsökningen har flera orsaker. De största förändringarna beror på att kostnader för lokaler, säkerhetshöjande åtgärder och konsulttjänster inom IT-verksamheten har ökat. Andra orsaker som bidrar är att delar av stödverksamheten har centraliserats och redovisas inom VÄS 11. I oktober anordnades en Länsstyrelsedag för samtliga 1 100 medarbetare som också bidrar till kostnadsökningen.

VÄS 99

Ökningen av kostnaderna (78 mnkr 2022 -> 2023) följer beslutade planer med beslutad finansiering. Framför allt sker stora satsningar inom ökade säkerhetsförmågor och ökad Cybersäkerhet där extra finansiering skjutits till. Utöver detta sker enligt plan och enligt beslut från Landshövdingemöte 2021, 2022 och 2023 resursuppbyggnad för att möta ökade behov och bygga upp förmågor att möta förändrade konsumtionsmönster och verksamhetsbehov inom förvaltning.

Tabell B1, B2 - Verksamhets- kostnader och myndighets- gemensam verksamhet

Belopp angivna i tkr.

Tabell B1 – Verksamhetskostnader 2023

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH- kostnad (tkr)	OH- kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	32 532	3,53%	9 219	5,42%	41 751	4,83%
201 Allmänna val	1 103	0,12%	238	0,14%	1 341	0,16%
25 Trafikföreskrifter	1 583	0,17%	500	0,29%	2 084	0,24%
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	50 469	5,48%	14 697	8,64%	65 166	7,54%
30 Regional tillväxt	1 274	0,14%	395	0,23%	1 668	0,19%
34 Infrastrukturplanering	1 432	0,16%	461	0,27%	1 893	0,22%
40 Hållbar samhällsplanering och boende	45 680	4,96%	14 362	8,44%	60 042	6,94%
41 Stöd till boende och energiåtgärder	6 243	0,68%	2 010	1,18%	8 252	0,95%
42 Energi och klimat	11 868	1,29%	3 400	2,00%	15 268	1,77%
43 Kulturmiljö	21 725	2,36%	4 655	2,74%	26 379	3,05%
45 Samhällsskydd och beredskap	50 790	5,51%	9 994	5,87%	60 784	7,03%
46 Civilområde	6 237	0,68%	1 945	1,14%	8 182	0,95%
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	49 128	5,33%	13 129	7,72%	62 257	7,20%
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	133 120	14,44%	17 335	10,19%	150 455	17,40%
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	13 468	1,46%	4 329	2,54%	17 797	2,06%
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	64 119	6,96%	17 844	10,49%	81 963	9,48%
54 Mineralfyndigheter	7	0,00%	2	0,00%	9	0,00%
55 Miljöfarlig verksamhet	36 574	3,97%	10 393	6,11%	46 967	5,43%
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	5 438	0,59%	1 722	1,01%	7 160	0,83%
57 Förorenade områden, efterbehandling	12 276	1,33%	3 407	2,00%	15 684	1,81%

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH- kostnad (tkr)	OH- kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
58 Restaurering	4 327	0,47%	932	0,55%	5 259	0,61%
60 Lantbruk och landsbygd	81 662	8,86%	22 775	13,39%	104 437	12,08%
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
62 Fiske	14 011	1,52%	4 169	2,45%	18 180	2,10%
70 Folkhälsa	11 098	1,20%	2 815	1,65%	13 912	1,61%
80 Jämställdhet	13 381	1,45%	3 321	1,95%	16 702	1,93%
81 Nationella minoriteter	126	0,01%	42	0,02%	167	0,02%
82 Mänskliga rättigheter	5 299	0,57%	1 454	0,85%	6 753	0,78%
85 Integration	19 632	2,13%	4 608	2,71%	24 240	2,80%
10 Myndighetsövergripande verksamhet	45 393	4,93%				
11 Administration och intern service	181 679	19,71%				
99 Resurssamverkan ²⁾	385 148		56 920		442 068	
20–85 Summa produktion	694 602	75,36%	170 152	100,00%	864 754	100,00%
20–85 varav personalkostnad kontoklass 4	514 174					
10–85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	921 674	100,00%			864 754	100,00%
10–99 Total verksamhetskostnad³⁾	1 306 822				1 306 822	

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämställs med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20–21).

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell B2 – Myndighetsgemensam verksamhet 2023

Myndighetsgemensam verksamhet	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)
113–115 Samkostnad nivå 1 - Utrustning och gem service, lokaler och IT-verksamhet ¹⁾	126 565	24,62%
110–112, 116–119 Samkostnad nivå 2 - Ekonomi- och personaladministration ¹⁾	55 114	10,72%
100–109 Samkostnad nivå 3 - Myndighetsövergripande verksamhet/ledningsfunktion ¹⁾	45 393	8,83%

¹⁾ Summan på nivå 1–3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vht 2–8 (kkl 4).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell C – Årsarbetskrafter (ÅA) 2021–2023

Verksamhetsområde	2023 ÅA totalt	2023 ÅA kvinnor	2023 ÅA män	2022 ÅA totalt	2021 ÅA totalt
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	34,9	28,3	6,6	37,1	56,3
201 Allmänna val	1,0	0,7	0,3	24,5	1,0
25 Trafikföreskrifter	2,0	1,5	0,6	1,7	2,7
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	57,9	44,8	13,1	48,9	53,2
30 Regional tillväxt	1,1	0,1	0,9	1,5	13,3
34 Infrastrukturplanering	1,7	1,2	0,5	3,2	3,9
40 Hållbar samhällsplanering och boende	50,9	34,3	16,6	49,8	47,7
41 Stöd till boende och energiåtgärder	7,2	3,3	3,9	7,8	24,6
42 Energi och klimat	12,2	5,1	7,1	11,6	10,5
43 Kulturmiljö	17,5	8,9	8,6	19,3	17,9
45 Samhällsskydd och beredskap	31,9	16,2	15,7	34,9	30,7
46 Civilområde	5,5	4,3	1,2	0,4	0,0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	45,1	33,0	12,1	47,2	41,3
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	66,2	34,7	31,5	72,5	71,2
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	16,4	10,8	5,7	16,4	15,5
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	66,6	42,9	23,7	61,0	60,6
54 Mineralfyndigheter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
55 Miljöfarlig verksamhet	35,3	27,4	8,0	36,5	33,5
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	6,0	5,7	0,3	6,2	5,6
57 Förorenade områden, efterbehandling	12,1	7,8	4,3	11,4	9,0
58 Restaurering	3,6	1,0	2,6	2,8	3,6
60 Lantbruk och landsbygd	88,9	65,4	23,5	101,5	94,4
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
62 Fiske	16,2	6,5	9,7	14,9	15,3
70 Folkhälsa	10,3	6,7	3,6	8,2	8,2
80 Jämställdhet	12,2	11,2	1,0	11,0	9,0
81 Nationella minoriteter	0,2	0,2	0,0	0,2	0,3
82 Mänskliga rättigheter	5,5	3,5	2,0	4,9	5,0
85 Integration	17,0	11,8	5,1	17,2	20,5
10 Myndighetsövergripande verksamhet	32,2	20,2	12,0	33,6	32,3
11 Administration och intern service	70,3	52,6	17,8	66,1	62,8
99 Resurssamverkan	196,8	55,9	140,9	175,8	165,9
20–85 Summa årsarbetskrafter produktion	625,4	417,1	208,3	652,8	654,7
10–85 Summa årsarbetskrafter exkl. resurssamverkan	727,9	489,9	238,0	752,5	749,7

Verksamhetsområde	2023 ÅA totalt	2023 ÅA kvinnor	2023 ÅA män	2022 ÅA totalt	2021 ÅA totalt
10–99 Summa årsarbetskrafter totalt	924,7	545,7	379,0	928,4	915,6

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20–21).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP.

Kommentar till Tabell C

VÅS 201

2022 genomförde vi de allmänna valen på nationell, regional och lokal nivå till riksdag respektive regionfullmäktige och kommunfullmäktige. För att genomföra detta anställde vi personal tillfälligt vilket gav ett högre utfall för årsarbetskrafter 2022.

VÅS 28

Rörelserna mellan åren härleds främst till bemanningsläget, där 2022 var lågt och påverkades av frånvaro samt försenade rekryteringar. Fokus 2023 på att stärka verksamhetsområdet, livsmedelsförsörjningen, smittskydd, ny epizootiberedskapsplan samt civil beredskap är några exempel.

VÅS 51

Minskningen återfinns framför allt inom vht 511 och 512. För vht 512 så beror det lägre antalet årsarbetskrafter på minskade externa anslag för skötsel av skyddad natur varvid vakanser inte återtillsatts. För vht 511 är anledningen till minskningen att de externa anslagen till åtgärdsprogram för hotade arter och grön infrastruktur minskat eller försvunnit helt samt att färre personer arbetat med områdesskydd finansierat av förvaltningsanslaget.

VÅS 53

Ett nytt treårigt uppdrag gällande dricksvattenförsörjning.

VÅS 60

En hög nivå 2022 på grund av hantering av krisstöd med extra personal som inte finns kvar. Vi arbetade övertid 2022 för att skapa så goda förutsättningar som möjligt inför uppstarten av strategisk plan. Uppstarten av strategisk plan har krävt en startsträcka av handläggningen. Därav skillnaden mot föregående år.

VÅS 99

Ökningen av antalet IT medarbetare från 2022 till 2023 följer beslutade planer, och beslutad finansiering för uppbyggnad av ökade säkerhetsförmågor och cybersäkerhet samt för att möta kraftig tillväxt, förändrade konsumtionsmönster och verksamhetsbehov inom förvaltning.

Tabell D – Representation

Nyckeltal	År 2023 totalt (tkr)	År 2023 per ÅA (kr)	År 2022 totalt (tkr)	År 2022 per ÅA (kr)	År 2021 totalt (tkr)	År 2021 per ÅA (kr)
Intern representation	109	118	546	588	245	268
Extern representation	957	1 035	864	931	528	576

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell D

Kostnaderna för intern representation minskar. Det beror på att Länsstyrelsen valt att inte bjuda personalen på julbord. Vi hade i stället en gemensam myndighetsdag för alla medarbetare, den klassas dock inte som intern representation utan som verksamhetskostnad.

Tabell E – Lokaler

Nyckeltal ¹⁾	Lokal	År 2023	År 2022	År 2021
Lokalkostnader (tkr), VÅS 103 ²⁾	Residens	2 692	2 396	2 268
Lokalyta (m ²)	Residens	1 198	1 324	1 324
Lokalkostnad per m ² (kr)	Residens	2 247	1 810	1 713
Lokalkostnader (tkr), VÅS 113 ³⁾	Lokaler, övriga ³⁾	53 348	44 397	43 178
Lokalyta (m ²)	Lokaler, övriga	27 445	28 044	26 921
Lokalkostnad per m ² (kr)	Lokaler, övriga	1 944	1 583	1 604
Lokalkostnader per årsarbetskraft (tkr)	Lokaler, övriga	58	48	47
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Lokaler, övriga	30	30	29
Kontorslokalyta (m ²) ⁴⁾	Kontorslokaler	24 597	25 143	24 275
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Kontorslokaler	27	27	27
Lokalkostnader (tkr)	Lokaler totalt	56 040	46 793	45 446

¹⁾ Urvalen för lokalkostnaderna som redovisas i denna tabell är inte desamma som de urval som görs för de lokalkostnader som redovisas i resultaträkningen. Dessa tabeller har inte samma definition.

²⁾ Residensets lokalkostnader redovisas under VÅS 103 Servicestöd till ledningen.

³⁾ Med lokaler, övriga avses samtliga utrymmen förutom residenset som kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m. Dessa kostnader redovisas under VÅS 113 Lokaler.

⁴⁾ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark som kontorsrum, biyta som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell E

De ökade lokalkostnaderna jämfört föregående år beror främst på ökade bevakningskostnader, hyreshöjningar, hyra för tillfälliga lokaler samt förberedelser för inflyttning i nyrenoverade lokaler.

Delar av verksamheten har varit placerad i tillfälliga lokaler, renoveringen för delar av kontoret i Göteborg färdigställdes i september. Renoveringen innebar en tillfällig ökning av kontors- och lagerlokaler.

De nyrenoverade lokalerna ökar kapaciteten för tillgängliga arbets- och mötesplatser och därmed ett minskat behov av tillfälliga lokaler vid kommande renoveringar i Göteborg.

Tabell F - Redovisning av ärenden 2023

(samtliga ärenden oavsett databas)

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
10–11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	181	370	1 016	1 407	160	9
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	1 498	15 211	1 913	17 105	1 517	398
201 Allmänna val	3	322	2	318	9	0
25 Trafikföreskrifter	275	705	22	715	287	8
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	601	5 793	2 968	8 770	592	1
30 Regional tillväxt	6	4	2	4	8	0
34 Infrastrukturplanering	6	55	1	52	10	0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	574	4 408	18	4 620	380	1
41 Stöd till boende och energiåtgärder	185	2 698	90	616	2 357	1
42 Energi och klimat	83	232	12	310	17	3
43 Kulturmiljö	458	2 556	105	2 748	371	16
45 Samhällsskydd och beredskap	212	480	219	699	212	18
46 Civilområde	0	17	6	12	11	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	495	1 128	72	1 228	467	27
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	323	274	261	600	258	72
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	337	2 177	154	2 332	336	2
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	537	1 058	211	1 260	546	41
54 Mineralfyndigheter	0	5	0	3	2	0
55 Miljöfarlig verksamhet	670	1 763	215	1 944	704	42
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	167	1 181	73	1 182	239	17
57 Förorenade områden, efterbehandling	201	202	39	213	229	54
58 Restaurering	5	15	11	18	13	2
60 Lantbruk och landsbygd ¹⁾	1 954	39 364	148	26 425	15 041	97
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	0	0	0	0	0
62 Fiske	159	810	34	822	181	1
70 Folkhälsa	229	25	22	143	133	2
80 Jämställdhet	18	14	16	26	22	2
81 Nationella minoriteter	0	0	1	0	1	0

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
82 Mänskliga rättigheter	16	24	11	24	27	2
85 Integration	60	72	25	94	63	3
10–85 Totalt antal ärenden	9 253	80 963	7 667	73 690	24 193	819

¹⁾ Under 2023 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete hanterat stöd i den nya strategiska planen för ny jordbrukspolitik där jordbrukarstöd och projekt- och investeringsstöd hanteras i Jordbruksverkets IT-system. I den ingående balansen ingår dock jordbrukarstöd och landsbygdsstöd från ÅR 2022 och tidigare. Helt rättvisande statistik över handlagda ärenden inom området jordbrukarstöd (601) är inte möjliga att hämta ut i sin helhet. Statistik för ansökan om åtaganden och några få mindre stödformer ingår inte. För landsbygdsstöden (602) och projekt- och investeringsstöden (603) redovisas komplett ärendestatistik av både ansökningar om stöd och utbetalningar. Det som redovisas här är den ärendestatistik som hämtas från Länsstyrelsens ärendehandläggningssystem Platina summerat med ärenden från Jordbruksverkets IT-system, BLIS.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentar till Tabell F

VÄS 41

Ökningen beror på att ett nytt stöd lanserades 2023, energieffektivisering för småhus. Stödet fanns inte 2022, därav den stora ökningen.

VÄS 55

Miljöfarlig verksamhet täcker allt från händelsestyrd tillsyn till prövningsärenden om nya industrier. Därmed varierar antalet ärenden mellan åren. Vi kan dock se ett ökat antal ärenden med en informationsinsats med anledning av svinpesten under hösten 2023.

VÄS 60

Se kommentar under tabellen

VÄS 62

Det finns en naturlig variabilitet i antalet inkomna ärenden mellan åren. I tillägg sker en handläggning av ärenden inom flera olika områden (ex förnyelse av fisketillsynsförordnanden och yrkesfiskelicenser i Vänern) under vissa år, och inte alls under andra år. Detta leder sammantaget till signifikanta skillnader i antalet inkomna ärenden mellan olika år.

Tabell G – Överklagade beslut 2023

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut ¹⁾	Antal beslut ²⁾	Andel överklagade beslut ³⁾ (%)
10–11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	6	1 407	0
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	62	17 105	0
201 Allmänna val	0	318	0
25 Trafikföreskrifter	45	715	6
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	124	8 770	1
30 Regional tillväxt	0	4	0
34 Infrastrukturplanering	0	52	0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	484	4 620	10
41 Stöd till boende och energiåtgärder	21	596	4
42 Energi och klimat	1	310	0
43 Kulturmiljö	3	2 748	0
45 Samhällsskydd och beredskap	9	699	1
46 Civilområde	0	12	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	170	1 229	14
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	15	600	3
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	81	2 332	3
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	32	1 260	3
54 Mineralfyndigheter	0	3	0
55 Miljöfarlig verksamhet	15	1 944	1
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	2	1 182	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	1	213	0
58 Restaurering	0	18	0
60 Lantbruk och landsbygd	88	26 425	0
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	0	
62 Fiske	13	822	2
70 Folkhälsa	0	143	0
80 Jämställdhet	0	26	0
81 Nationella minoriteter	0	0	
82 Mänskliga rättigheter	0	24	0
85 Integration	0	94	0
10–85 Totalt antal ärenden	1 172	73 671	2

¹⁾ Avser beslut som överklagats till högre instans 2023, oavsett vilket år som beslutet är fattat.

²⁾ Avser beslut som fattats av länsstyrelsen under 2023.

³⁾ Avser antalet överklagade beslut under 2023 dividerat med antalet beslut under 2023.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina.

Kommentar till Tabell G

Inga markanta skillnader från tidigare år.

Tabell H - Överklagade beslut som ändrats i högre instans

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ¹⁾	varav antal ändrade beslut i högre instans ²⁾	Andel ändrade beslut (%) ³⁾
10–11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	7	0	0
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	90	8	9
201 Allmänna val		0	
25 Trafikföreskrifter	33	7	21
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	104	2	2
30 Regional tillväxt	1	0	0
34 Infrastrukturplanering			
40 Hållbar samhällsplanering och boende	448	76	17
41 Stöd till boende och energiåtgärder	49	3	6
42 Energi och klimat	0		
43 Kulturmiljö	4	0	0
45 Samhällsskydd och beredskap	13	6	46
46 Civilområde			
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	177	11	6
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	18	4	22
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	81	18	22
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	27	8	30
54 Mineralfyndigheter			
55 Miljöfarlig verksamhet	12	4	33
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	1	0	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	1	0	0
58 Restaurering			
60 Lantbruk och landsbygd	88	7	8
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)			
62 Fiske	14	2	14
70 Folkhälsa			
80 Jämställdhet			
81 Nationella minoriteter			
82 Mänskliga rättigheter			
85 Integration			
10–85 Totalt antal ärenden	1 168	156	13

¹⁾ Avser antalet beslut som överklagats i högre instans vars domar/beslut inkommit till länsstyrelsen under 2023.

²⁾ Avser beslut som ändrats under 2023 på grund av domar/beslut i högre instans.

³⁾ Antal ändrade beslut i högre instans under 2023 dividerat med antal beslut som överklagats till högre instans med dom/beslut under 2023.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina.

Kommentar till Tabell H

Inga markanta skillnader från tidigare år.

Tabell I - Handläggningstider

VÄS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2021–2023	Utfall (%) 2023	Utfall (%) 2022	Utfall (%) 2021	Medel-antal dagar 2023	Medel-antal dagar 2022	Medel-antal dagar 2021
202 Anmälan om svenskt medborgarskap ¹⁾	45	80,3	92	97	34,1	24	21
204 Begravningsfrågor ¹⁾	45	92,9	98	98	21	13	10
212 Auktorisation av bevakningsföretag ¹⁾	180	83,3	-	91	128,2	-	102
282 Ansökan om tillstånd enligt 6 kap 4§ djurskyddslagen ²⁾	90	100	98	97	8,2	12	12
282 Ansökan om förprovning djurstall ²⁾	56	99,2	100	99	38,5	33	35
282 Anmälningsärenden djurskydd	90	97,4	98	97	22,6	22	24
40321 Överklagande av lov, förhandsbesked	150	45,3	51	49	157,5	160	200
40322 Överklagande av bygglov för bostäder, dock ej fritidsbostäder	120	96,9	90	96	49,2	65	67
4034 Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	180	58	35	30	170	247	263
505 Överklagade kommunala beslut miljöbalken m.fl. författn.	180	52,5	53	69	181,9	238	203
525 Samråd enligt 12 kap. 6§ miljöbalken	42	52,9	83	90	52,3	35	28
526 Granskning av kommunal strandskyddsdispens ³⁾	21	99,5	99	99	6,1	9	8
551 Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. miljöbalken - Ansökan om tillstånd (konc) ^{2, 4)}	180	95,8	94	90	154,3	153	148
555 Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet	75	80,4	76	79	63,7	100	70
562 Prövning av avfall och producentansvar	40	90,2	92	91	29,6	23	27
566 Tillsyn av avfall och producentansvar	30	97,4	99	95	8,4	8	13
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – företagsstöd ^{5,6)}	180	34	45	41	256	50	244
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder	180	77	84	53	119	51	243

VÄS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2021–2023	Utfall (%) 2023	Utfall (%) 2022	Utfall (%) 2021	Medel-antal dagar 2023	Medel-antal dagar 2022	Medel-antal dagar 2021
– projektstöd ^{5, 6)}							
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – miljöinvesteringar ^{5, 6)}	180	94	56	91	73	71	95
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden - företagsstöd ^{5, 6)}	180	-	87	100	-	110	54
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden - projektstöd ^{5, 6)}	180	-	-	-	-	-	-
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder-företagsstöd ^{6, 7)}	120	88	91	92	76	69	67
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – projektstöd ^{6, 7)}	120	73	87	84	99	82	84
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – miljöinvesteringar ^{6, 7)}	120	60	67	57	123	115	126
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – företagsstöd ^{6, 7)}	120	46	71	33	204	93	167
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – projektstöd ^{6, 7)}	120	67	-	-	123	-	-
623 Ansökan tillstånd flyttning och utplantering av fisk	30	69,7	76	89	25,3	23	21
623 Ansökan om förordnande som fisketillsynsman	40	91,4	87	79	22,7	24	34

¹⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Skåne, Västra Götalands, Dalarnas, Västernorrlands och Norrbottens län.

²⁾ Målet är satt från komplett ansökan.

³⁾ Enligt 19 kap 3 b § miljöbalken.

⁴⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

⁵⁾ Handläggningstid, ansökan om stöd: Mätning från att ansökan kom in till Länsstyrelsen fram till att Länsstyrelsen har fattat beslut om stöd. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om stöd ska vara beslutade inom 6 månader.

⁶⁾ Målet enligt SUSS PoF (Styr- och Uppföljningssystem i Samverkan för LB/Fiskestöden) Hämtas från Jordbruksverkets uppföljningsverktyg BLIS.

⁷⁾ Handläggningstid, ansökan om utbetalning: Mätning från att ansökan om utbetalning kom in till Länsstyrelsen fram till beslut. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla

ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om utbetalning ska vara beslutade inom 4 månader.

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentar till Tabell I

40321 Överklagade av lov, förhandsbesked

Vi har fortsatt haft många äldre ineliggande ärenden och när vi avgör dem leder det till en lägre uppfyllnad av handläggningstiderna. Vi har dock avgjort fler ärenden än vad som kommit in.

4034 Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen

Vi har fortsatt haft många äldre ineliggande ärenden och när vi avgör dem leder det till en lägre uppfyllnad av handläggningstiderna. Vi har dock avgjort fler ärenden än vad som kommit in och betydligt fler än tidigare år.

505 Överklagade kommunala beslut miljöbalken m.fl.

Vi har fortsatt många äldre ineliggande ärenden och när vi avgör dem leder det till en lägre uppfyllnad för handläggningstiderna. Vi har dock avgjort ungefär lika många ärenden som kommit in.

525 Samråd enligt 12 kap. 6§ miljöbalken

Vi har prioriterat ärenden som styr mot den gröna omställningen (tex vindkraft, solceller och batterifabriker) på bekostnad av andra ärenden. Det gör att handläggningstiderna för framför allt samråd har förlängts.

602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – företagsstöd

Vi har jobbat för att avsluta landsbygdsprogrammet efter att av olika anledningar ha dragits med balanser under i princip hela programperioden. Det har inneburit att många av de ärenden som har hanterats under året har varit gamla ärenden. Mängden nya ärenden som har tillkommit har samtidigt varit mycket begränsad och det har ytterligare bidragit till den låga siffran.

602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – projektstöd

I och med att vi närmar oss avslut av programperioden ökar antalet utbetalningar, samtidigt som resurserna för hanteringen har varit begränsade. Uppstart av strategisk plan, avslut av landsbygdsprogrammet samt ett mycket högt söktryck inom Havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet har påverkat hanteringen av utbetalningar.

602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – miljöinvesteringar

I och med att vi närmar oss avslut av programperioden ökar antalet utbetalningar, samtidigt som resurserna för hanteringen har varit begränsade. Uppstart av strategisk plan, avslut av landsbygdsprogrammet samt ett mycket högt söktryck inom Havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet har påverkat hanteringen av utbetalningar.

622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – företagsstöd

Antalet utbetalningsärenden har varit begränsat och samtidigt har vi haft ett antal särskilt komplicerade ärenden från en och samma stödmottagare, där vi har behövt göra extra besiktningar ihop med Jordbruksverket och med stöd av Polis. Det har gjort att tiden för dessa ärenden har dragit ut på tiden.

622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – projektstöd

Begränsat antal ärenden som också påverkats av begränsade resurser och tidskrävande ärenden inom utbetalningar företagsstöd (se ovan).

623 Ansökan tillstånd flyttning och utplantering av fisk

Orsakerna är flera. Den personal som är tillgänglig för att gemensamt hantera ärenden har minskat över tid. Under 2022 och 2023 introducerades ny personal med lägre erfarenhet på de aktuella ärendena, detta ledde till något längre handläggningstid än tidigare. I takt med minskande finansiering behöver Fiskerietenheten arbeta alltmer med åtgärdsinriktade projekt som utförs under fältsäsongen, april-oktober. För att allokera nödvändig tid till detta anmodas sökande att inkomma med sina ansökningar i inledningen av året. När detta sker i stor omfattning byggs det upp en arbetspuckel som kan leda till att målet blir svårt att uppnå i samtliga ärenden.

Finansiell redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Resultaträkning

Belopp i tkr.

Resultaträkning	2023	2022	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	490 698	464 101	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	449 004	397 365	2
Intäkter av bidrag	349 249	418 753	3
Finansiella intäkter	8 448	2 663	4
Summa	1 297 399	1 282 881	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-774 467	-736 937	5
Kostnader för lokaler	-62 003	-56 491	6
Övriga driftkostnader	-419 356	-432 791	7
Finansiella kostnader	-4 035	-863	8
Avskrivningar och nedskrivningar	-46 960	-43 277	
Summa	-1 306 822	-1 270 358	
Verksamhetsutfall	-9 423	12 523	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	51 220	40 563	9
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-51 220	-40 563	9
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	74	64	
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	439 767	247 460	10
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	54 802	150 283	11
Finansiella intäkter	58	12	
Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för	967	-95	12

Resultaträkning	2023	2022	Not
transfereringsändamål			
Lämnade bidrag	-486 642	-387 134	13
Saldo	9 026	10 590	
Årets kapitalförändring	-397	23 113	14

Balansräkning

Belopp i tkr.

Tillgångar	2023-12-31	2022-12-31	Not
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	44 228	26 880	
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	9 908	23 185	
Summa	54 136	50 065	15
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader, mark och annan fast egendom	444	567	
Förbättringsutgifter på annans fastighet	42 166	10 622	
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	112 783	36 625	
Summa	155 392	47 814	16
Varulager m.m.			
Fastigheter	1 436	1 436	
Förskott till leverantörer	0	100	
Summa	1 436	1 536	
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	2 576	2 656	
Fordringar hos andra myndigheter	84 471	64 889	17
Övriga kortfristiga fordringar	215 444	205 113	18
Summa	302 491	272 658	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	58 625	62 914	
Upplupna bidragsintäkter	60 336	54 649	
Övriga upplupna intäkter	19 955	16 674	
Summa	138 916	134 237	19
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	-5 817	133 964	
Summa	-5 817	133 964	20
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	225 369	280 254	
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	59 175	52 120	
Kassa och bank	1 542	1 920	
Summa	286 086	334 293	
Summa tillgångar	932 641	974 567	

Kapital och skulder	2023-12-31	2022-12-31	Not
Myndighetskapital			
Statskapital	12 397	22 058	
Balanserad kapitalförändring	265 932	233 159	
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	-397	23 113	
Summa	277 931	278 329	21
Fonder			
Fonder	2 720	3 687	
Summa	2 720	3 687	
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	1 743	1 054	22
Övriga avsättningar	10 616	9 805	23
Summa	12 358	10 858	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	199 379	80 240	24
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	-	-	25
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	45 034	147 024	26
Leverantörsskulder	93 227	110 088	
Övriga kortfristiga skulder	22 002	16 470	27
Depositioner	59 084	52 119	28
Summa	418 726	405 941	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	81 152	66 803	
Oförbrukade bidrag	113 307	154 434	
Övriga förutbetalda intäkter	26 447	54 515	
Summa	220 905	275 752	29
Summa kapital och skulder	932 641	974 567	

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr.

Anslag	Ing. överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regl. brev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskrående	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	NOT
Utgiftsområde 1									
Rikets styrelse									
01 05 001 012 Länsstyrelserna m.m. Västra Götalands län	13 091	491 708	0	0	0	504 799	-490 714	14 085	30
Utgiftsområde 19									
Regional tillväxt									
19 01 001 012 Regionala utvecklingsåtgärder Västra Götalands län	585	68	0	0	-585	68	-57	11	31
Summa	13 675	491 776	0	0	-585	504 867	-490 771	14 096	

Redovisning mot inkomsttitel

Belopp i tkr.

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster	NOT
2394 110 Övriga ränteintäkter		1	
2511 008 Expeditions- och ansökningsavgifter	5 300	4 499	
2537 108 Miljöskyddsavgift	27 800	28 794	
2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	2 900	2 981	
2552 106 Stiftelser, tillsynsavgift		914	
2552 206 Stiftelser, registerhållningsavgift		1 061	
2552 306 Avgifter enligt avfallsförordningen		992	
2552 406 Övriga avgifter vid länsstyrelserna		15	
2714 Sanktionsavgifter m.m.	4 900	13 525	
2714 106 Sanktionsavgifter		2 711	
2714 542 Brott mot utlänningslagen		874	
2714 621 Övriga sanktionsavgifter		9 940	
2811 196 Övriga inkomster	1 100	1 421	
Summa	42 000	51 220	9

Ökade sanktionsavgifter består till största del av tillsyn gällande åtgärder mot penningtvätt som ökat med 6,1 mkr samt sanktionsavgift gällande arbetstidslagen som ökat med 1,2 mkr. Att förutse nivå för sanktionsavgifter är mycket svårt och de kan variera mycket över tid då detta helt beror på vilka avgifter som respektive tillsynsmyndighet utdömer.

Tilläggsupplysningar och noter

Allmänt

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat inte anges. De flesta belopp i resultatredovisning och de finansiella delarna är framtagna med hjälp av ett länsstyrelsegemensamt rapportpaket i Excel. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enligt 6 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring. Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2024.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Med årsarbetskrafter avses antalet anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar. Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 %. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Avvikelser från generella ekonomiadministrativa regler

I regleringsbrevet 2023 har regeringen beslutat om följande undantag från det ekonomiadministrativa regelverket:

- ”Bestämmelsen i 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att resultatredovisningen ska omfatta antalet och styckkostnaden för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden, ska inte tillämpas på länsstyrelserna.”
- ”Med undantag från vad som gäller enligt 3 kap. 1 § tredje stycket och 3 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, ska verksamhetskostnader och årsarbetskrafter redovisas i en för länsstyrelserna enhetlig struktur efter närmare anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.”

Redovisnings- och värderingsprinciper

Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor t.o.m. brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningspost. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till 20 tkr.

Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader som hyror med mera för att kostnaden ska belasta rätt period. Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och värderas i samband med bokslut.

Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en ekonomisk livslängd om minst 3 år och ett anskaffningsvärde på minst ett halvt basbelopp redovisas som anläggningstillgångar. Immateriella anläggningstillgångar vid anskaffningsvärde på minst 1 000 tkr och för förbättringsutgifter på annans fastighet på minst 50 tkr och markanläggningar som klassas som infrastrukturella tillgångar (naturmiljötillgång) på minst 250 tkr

Stationära och bärbara persondatorer kostnadsförs direkt på grund av den tekniska utvecklingen och prisnivån samt för bärbara datorer eftersom de utsätts för extra stort slitage.

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis.

Tillgångstyp	Avskrivningsplan
Immateriella anläggningstillgångar	5 år
Markanläggningar	Respektive komponents nyttjande period
Förbättringsutgift på annans fastighet	Högst 7 år
Maskiner	5 år
It-teknisk utrustning	3 år
Leasingavtal	3 år
Bilar och transportmedel	5 år
Konst	Ingen avskrivning
Övriga inventarier	5 år
Pågående nyanläggningar	Avskrivning startas vid färdigställning och inplacering i anläggningsgrupp

Jordfonden

Jordfondens fastigheter värderas till inköpspris, med justering för gjorda åtgärder. Enligt regleringsbrev 2023 avseende utgiftsområde 23 anslag 1:20 anslagspost 2 villkor 6 ska vinst vid försäljning återinvesteras i Jordfonden.

Lånefordringar

Länsstyrelsen gör bedömning av nedskrivningsbehov inför årsbokslut.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Lönegarantifordran värderegleras kollektivt med 85 procent, vilket motsvarar det erfarenhetsmässiga sambandet mellan utbetalningar och utdelningar.

Stora genomslag i den finansiella redovisningen

Verksamhetens intäkter och kostnader

Utöver nedanstående kommentarer till noter finns inget väsentligt att redovisa här.

Transfereringar

Utöver nedanstående kommentarer till noter finns inget väsentligt att redovisa här.

Uppgifter om rådsledamöter enligt 7 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Namn	Ersättning kronor	Andra uppdrag
Landshövding		
Tolgfors, Sten	1 722 405	
Länsöverdirektör		
Schultze, Lisbeth	1 376 141	Styrelseledamot Göteborgs universitet
Insynsråd		
Ahlberg, Ann-Christin ¹⁾	1 200	KUBIS i Sjuhärad AB
Bonnier, Åke	4 700	BonEstate AB, Pontus Bonnier AB
Kåberger, Thomas	9 200	Persson Invest AB, Hymeth Sweden AB, Celcibus AB, Tanke och Möda AB
Niklasson, Lars ¹⁾	1 600	
Hederstedt, Peter	5 400	
Holmqvist, Paula	2 700	Jämställdhetsmyndighetens insynsråd
Karlsson, Sofia	13 900	Agroväst AB, Västerhavets vattendelegation
Alm, Ann-Sofie	7 700	
Johansson, Klas		Polismyndigheten, Kustbevakningens insynsråd, Polisutbildningsrådet
Nilsson, Helena		

¹⁾Rådsledamot tidigare år som har fått justerad ersättning utbetalt 2023.

Noter till resultaträkning

Not 1

Intäkter av anslag	2023	2022
01 05 001 012 Förvaltningsanslag	490 641	464 030
19 01 001 012 Regionala tillväxtåtgärder	57	71
Summa intäkter av anslag	490 698	464 101

Not 2

Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2023	2022
Offentligrättsliga avgifter	9 539	8 523
Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	436 513	388 507
Intäkter av andra ersättningar	2 952	335
Summa	449 004	397 365
Varav intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen består av		
Intäkter uthyrning	1 279	1 416
Intäkter utbildning/konferenser	5 813	5 356
Intäkter konsultuppdrag	426 469	379 189
Intäkter övriga 4 § avgifter	2 952	2 545
Summa	436 513	388 507

Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not. Den separata tabellen avser enbart sådan verksamhet som ska ge ett årligt resultat. Övriga intäkter av avgifter har inte motsvarande kostnader och uppvisar inte något resultat utan ingår bland annat i anslagsredovisningen, älgvårdsfond och externa medel gentemot andra myndigheter.

Länsstyrelsernas gemensamma IT-avdelning står för stora delar av Länsstyrelsens avgiftsintäkter. Intäkter av avgifter för IT-avdelningen uppgick till 383 (331) mnkr under 2023. En ökad fakturering till övriga länsstyrelser har skett till följd av ökat verksamhetsbehov inom förvaltning samt uppbyggnad av ökad säkerhetsförmåga och cybersäkerhet.

Not 3

Intäkter av bidrag	2023	2022
Bidrag från statliga myndigheter	341 555	412 113
<i>varav</i>		
Länsstyrelsen i Örebro län	102 790	162 477
Naturvårdsverket	95 982	131 071
Statens jordbruksverk	53 903	42 646
Havs- och vattenmyndigheten	36 698	32 897
Länsstyrelsen i Jönköpings län	12 966	9 914
Riksantikvarieämbetet	9 755	9 697
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	9 703	11 411
Länsstyrelsen i Västmanlands län	4 867	2 992
Kammarkollegiet	3 579	1 308
Länsstyrelsen i Östergötlands län	2 949	403
Länsstyrelsen i Värmlands län	1 825	-763
Statens energimyndighet	1 750	-
Tillväxtverket	1 151	828
Arbetsförmedlingen	947	1 712
Post- och telestyrelsen	665	914
Länsstyrelsen i Västerbottens län	507	407
Länsstyrelsen i Dalarnas län	396	1 124
Övriga motparter	370	379
Energimarknadsinspektionen	346	400
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	290	-
Kärnavfallsfonden	111	186
Länsstyrelsen i Uppsala län	44	612
Länsstyrelsen i Skåne län	10	-184
Skogsstyrelsen	7	87
Länsstyrelsen i Stockholms län	0	16
Länsstyrelsen i Kalmar län	-	-0
Länsstyrelsen i Kronobergs län	-	79
Länsstyrelsen i Gotlands län	-	45
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	-	-0
Migrationsverket	-	-3
Verket för innovationssystem	-	10
Länsstyrelsen i Västernorrlands län	-	30
Länsstyrelsen i Södermanlands län	-2	-
Länsstyrelsen i Jämtlands län	-55	1 416
Bidrag från övriga	7 694	6 639
<i>varav bidrag från EU:s fonder</i>	-	-
Summa	349 249	418 753

Intäkter av bidrag består till allra största del av bidrag från Länsstyrelsen i Örebro och Naturvårdsverket. Intäkter av bidrag minskar jämfört med 2022 genom minskade bidragsintäkter från Länsstyrelsen i Örebro, vilket till stor del består av bidrag för Länsstyrelsens kostnader i samband med valet i Riksdag, Region och Kommun 2022.

Neddragningen på Naturvårdsverkets anslag för värdefull natur gjorde att bidragsintäkter från Naturvårdsverket minskade 2023 mot 2022.

Not 4

Finansiella intäkter	2023	2022
Räntekonto i Riksgälden	8 275	2 568
Övriga finansiella intäkter	173	95
Summa	8 448	2 663

Riksbankens höjning av räntan har genererat ökade ränteintäkter under året jämfört med tidigare.

Not 5

Kostnader för personal	2023	2022
Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-514 313	-490 663
<i>varav Lönekostnader för insynsråd och ej anställd personal (uppdragstagare)</i>	<i>-1 407</i>	<i>-1 132</i>
Arbetsgivaravgifter, pensionspremier samt övriga kostnader för personal	-260 154	-246 274
Summa	-774 467	-736 937

De ökade personalkostnaderna består till stor del av nyrekryteringar inom den gemensamma IT-verksamheten samt den årliga lönerrevisionen.

Not 6

Kostnader för lokaler	2023	2022
Kostnader för lokaler	-62 003	-56 491

De ökade lokalkostnaderna jämfört föregående år beror främst på årlig indexuppräknning, andra hyreshöjningar och hyra för tillfälliga lokaler samt ökade energikostnader.

Not 7

Övriga driftskostnader	2023	2022
Övriga driftskostnader	-419 356	-432 791

Den största anledningen till minskade övriga driftskostnader beror på neddragningen på Naturvårdverkets anslag för värdefull natur. Det gjorde att totala intäkter minskade 2023 mot 2022. Till följd blev det mindre utbetalt till skötsel av naturreservaten. Vår största leverantör gällande skötsel av naturreservat arbetade upp ca 44 mkr år 2022 respektive 14 mkr år 2023.

Not 8

Finansiella kostnader	2023	2022
Räntekostnader i Riksgälden	-3 356	-594
Övriga finansiella kostnader	-680	-269
Summa	-4 035	-863

Högre lån och Riksbankens höjning av räntan har genererat ökade räntekostnader under året jämfört med tidigare.

Not 9

Avgifter m.m. som inte disponeras, inkomsttitel och verksamhet	Intäkter 2021	+/- 2022	Budget intäkter 2023	Intäkter 2023	Kostnader 2023	+/- 2023	Ackumulerat +/- utgående 2023
Avgifter med bestämt ekonomiskt mål¹⁾							
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	4 878	4 029	5 300	4 499	-1 435	3 064	7 093
2537 Miljöskyddsavgifter	26 901	12 403	27 800	28 794	-25 355	3 439	15 842
2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	2 996	303	2 900	2 981	-3 244	-263	40
-varav avgifter enligt stiftelseförordning	2 074	-208		1 974	-2 809	-835	-1 043
- varav avgifter enligt avfallsförordningen	898	499		992	-428	564	1 064
- varav övriga avgifter	25	12		15	-8	7	19
Övriga intäkter som inte disponeras och inte har bestämt ekonomiskt mål	6 862			14 947			
2394 Övriga ränteinkomster	0			1			
2714 Sanktionsavgifter m.m.	6 560		4 900	13 525			
<i>2714 Sanktionsavgifter enligt arbetsmiljölagen</i>	6 232			2 711			
<i>2714 Särskild avgift enligt utlänningslagen</i>	328			874			
<i>2714 Övriga sanktionsavgifter</i>	0			9 940			
2811 Övriga inkomster	303		1 100	1 421			
Summa avgifter redovisade mot inkomsttitel	41 638			51 220			

1) Tidigare har länsstyrelserna haft ett undantag i regleringsbrevet enligt 6 kap 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag från att redovisa kostnaderna för avgiftsbelagd verksamhet i vilken intäkterna inte får disponeras. Från och med regleringsbrevet 2022 är undantaget borttaget. Inga jämförelsetal avseende kostnader för året 2021 kan tas fram. Som en följd av det ändras notens uppställning till att omfatta intäkter för år 2021 samt nettoutfall år 2022. År 2023 redovisas både kostnader och intäkter. Ackumulerat utfall avser åren 2022 och 2023.

Uppgifterna speglar tabell 6.2 i Regleringsbrev för budgetåret 2023 avseende länsstyrelserna. Noten är uppdelad på avgifter med bestämt respektive inte bestämt ekonomiskt mål.

Ökade sanktionsavgifter beror till största del av tillsyn gällande åtgärder mot penningtvätt som ökat med 6,1 mkr samt sanktionsavgift gällande arbetstidslagen som ökat med 1,2 mkr.

Att förutse nivå för sanktionsavgifter är mycket svårt och de kan variera mycket över tid då detta helt beror på vilka avgifter som respektive tillsynsmyndighet utdömer.

Not 10

Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2023	2022
Från myndighet		
Kammarkollegiet	294 224	85 546
Havs- och vattenmyndigheten	48 876	66 413
Naturvårdsverket	47 345	47 069
Socialstyrelsen	21 904	22 096
Riksantikvarieämbetet	17 738	15 896
Länsstyrelsen i Västerbottens län	4 323	3 190
Länsstyrelsen i Örebro län	2 732	3 985
Länsstyrelsen i Jönköpings län	1 318	197
Statens jordbruksverk	997	319
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	200	700
Post- och telestyrelsen	55	179
Länsstyrelsen i Västmanlands län	45	432
Länsstyrelsen i Dalarnas län	10	609
Länsstyrelsen i Uppsala län	-	829
Summa	439 767	247 460

Erhållna medel från Kammarkollegiet består av Länsstyrelsens redovisade kostnader för utbetalda lönegarantiersättningar i förhållande till inbetalningar. Lämnade bidrag har ökat till 340 (221) mnkr inom verksamhetsområdet lönegaranti. Totalt har 4 243 personer fått lönegarantiersättning under 2023, vilket är en ökning jämfört med 2022 (2 920 personer). Antalet företag som gått i konkurs har ökat från 311 till 469 och rekonstruktionerna har minskat från 25 till 21.

Not 11

Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2023	2022
Life	0	3 618
Älgvårdsfonden	-988	-33
Bygdemedel	529	487
Lönegaranti konkurser	46 582	137 708
Lönegaranti rekonstruktioner	8 679	8 504
Summa	54 802	150 283

Medlen finansierar i huvudsak lönegaranti. Saldot för lönegaranti konkurser och lönegaranti rekonstruktioner består av årets utbetalningar, utdelningar, avskrivningar samt en värdereglering av fordran till 15 procent. Årets utbetalningar har varit större än föregående år, och uppgår till 341(221) mnkr. Även årets avskrivningar av lönegarantifordringar har ökat från 124 mnkr till 155 mnkr.

Not 12

Avsättning till/upplösning av fonder med mera för transfereringsändamål	2023	2022
Ingående balans	3 687	3 591
Årets förändring	-967	95
Utgående balans	2 720	3 687
Uppdelat på		
Älgvårdsfonden ingående balans	1 765	1 910
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	-988	-33
Lämnade bidrag	-128	-111
Älgvårdsfonden utgående balans	649	1 765
Bygdemedel ingående balans	1 921	1 681
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	529	487
Finansiella intäkter	58	12
Lämnade bidrag	-438	-259
Bygdemedel utgående balans	2 071	1 921

Not 13

Lämnade bidrag	2023	2022
Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-117 428	-139 432
Lämnade bidrag till övriga samt periodiseringar	-369 214	-247 702
Summa Lämnade bidrag	-486 642	-387 134
Lönegaranti	-340 440	-221 329
Efterbehandling av förorenade områden	-36 098	-26 972
Miljömål	-33 426	-50 688
Kalkning av försurade vatten	-24 757	-26 139
Frågor inom mänskliga rättigheter	-22 018	-22 760
Byggnadsvård	-12 658	-12 086
Fornminnes- och kulturlandskapsvård	-3 652	-2 726
Jakt och viltvård	-3 600	-2 117
Jämställdhetsfrågor	-1 558	-1 443
Kulturhistoriskt värdefulla miljöer	-1 429	-1 062
Integrationsfrågor	-1 318	-197
Allmänt och övergripande inom lantbruk och landsbygd	-979	-319
Tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden	-961	-869
Stöd till fisket	-751	-700
Förvaltning av kvalitén på vattenmiljön	-596	-2 122
Deponering, administration och fördelning av medel, allmänna arvsfonden m.m.	-438	-259
Dricksvattenförsörjning	-397	-5 719
Fiskevård och fritidsfiske	-392	-1 045
Miljöövervakning	-245	0
Riskhantering och säkerhet	-200	-700

Skydd av områden och arter (exkl. vattenskyddsområden och kulturresevat)	-167	-1 120
Förvaltning och skötsel av skyddade områden	-155	-4 825
Främjande insatser inom folkhälsoområdet	-117	-355
Individärenden	-74	-
Kommunikationsplanering	-55	-179
Allmänt och övergripande inom restaurering	-50	139
Stöd till jordbruket enligt EG:s förordningar	-45	-432
Övriga ärenden inom lantbruk och landsbygd	-25	-
Allmänt och övergripande inom folkhälsa	-20	-
Utveckling av jordbruksnäringen och landsbygden	-17	-
Övriga ärenden inom fiske	-6	-
Regional projektverksamhet	-	-44
Planeringsunderlag enligt plan- och bygglagen och miljöbalken	-	162
Klimatanpassning	-	-829
Fornminnen	-	-21
Allmänt och övergripande inom vattenverksamhet	-	-32
Prövning av vattenverksamhet	-	-100
Allmänt och övergripande inom mänskliga rättigheter	-	-245
Summa	-486 642	-387 134
<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>	-	-

Lämnade bidrag ökar jämfört med 2022 och det beror främst på ökade bidragsutbetalningar inom verksamheten lönegaranti. Utbetalningarna uppgår till 341 (221) mnkr fördelade på 491 (336) företag. Totalt har 4 169 (2 920) personer fått lönegarantiersättning under 2023.

Not 14

Årets kapitalförändring	2023	2022
Verksamhetsutfall		
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	-4 609	21 695
Avslutade externa medel och ANL RTA	979	-123
Avsl externa medel och ANL SCR	-5 798	-9 613
Semesterlöne- och löneskuld	5	563
Summa verksamhetsutfall	-9 423	12 523
Uppbörd	0	0
Transfereringar		
Lönegaranti konkurser	10 798	14 657
Lönegaranti rekonstruktioner	-1 772	-4 066
Summa transfereringar	9 026	10 590
Summa årets kapitalförändring	-397	23 113

Det negativa verksamhetsutfallet beror dels på underskott inom den avgiftsfinansierade verksamheten. Underskottet för IT-avdelningens avgiftsfinansierade verksamhet 2023 uppgår till 4,3 mkr för året och medför att det ackumulerade överskottet nu uppgår till 52,6 mnkr.

Saldot som uppstår i transfereringsavsnittet beror till största del på den värdegrerling som Länsstyrelsen gör för statens räkning gällande lönegarantin. Avskrivningarna påverkar resultaträkningen genom att värderingen på 15 procent som fordran för dessa företag värderats till, blivit en konstaterad förlust.

Noter till balansräkning

Not 15

Immateriella anläggningstillgångar	2023-12-31	2022-12-31
Balanserade utgifter för utveckling		
Ingående anskaffningsvärde	88 426	79 212
Årets anskaffning	19 783	10 817
Årets försäljning, utrangering	-1 700	-1 603
Utgående anskaffningsvärde	106 508	88 426
Ingående avskrivningar	-61 546	-58 402
Årets avskrivningar	-2 434	-4 747
Årets försäljning, utrangering	1 700	1 603
Utgående avskrivningar	-62 280	-61 546
Bokfört värde	44 228	26 880
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
Ingående anskaffningsvärde	91 632	95 148
Årets anskaffning	0	5 607
Årets försäljning, utrangering	-2 393	-9 122
Utgående anskaffningsvärde	89 240	91 632
Ingående avskrivningar	-68 447	-59 673
Årets avskrivningar	-13 278	-17 897
Årets försäljning, utrangering	2 393	9 122
Utgående avskrivningar	-79 332	-68 447
Bokfört värde	9 908	23 185
Bokfört värde immateriella anläggningstillgångar	54 136	50 065

Not 16

Materiella anläggningstillgångar	2023-12-31	2022-12-31
Byggnader, mark och annan fast egendom		
Ingående anskaffningsvärde	615	0
Årets anskaffning	0	615
Utgående anskaffningsvärde	615	615
Ingående avskrivningar	-48	0
Årets avskrivningar	-123	-48
Utgående avskrivningar	-171	-48
Bokfört värde	444	567
Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Ingående anskaffningsvärde	38 498	42 040
Årets anskaffning	35 636	575
Årets försäljning, utrangering	-672	-4 117
Utgående anskaffningsvärde	73 462	38 498
Ingående avskrivningar	-27 876	-27 895
Årets avskrivningar	-4 092	-4 096
Årets försäljning, utrangering	672	4 115
Utgående avskrivningar	-31 296	-27 876
Bokfört värde	42 166	10 622
Maskiner, inventarier, installationer mm.		
Ingående anskaffningsvärde	153 926	146 541
Årets anskaffning	103 256	18 754
Årets försäljning, utrangering	-36 232	-11 369
Utgående anskaffningsvärde	220 949	153 926
Ingående avskrivningar	-117 300	-112 173
Årets avskrivningar	-27 034	-16 489
Årets försäljning, utrangering	36 168	11 361
Utgående avskrivningar	-108 166	-117 300
Bokfört värde	112 783	36 625
Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	155 392	47 814

Ökningen beror till största del av investeringar gjorda inom regeringsuppdrag gällande Digital infrastruktur som avser stärka länsstyrelsernas digitala motståndskraft och förmåga inom säkerhet och civilt försvar.

Not 17

Fordringar hos andra myndigheter	2023-12-31	2022-12-31
Diverse fordringar andra myndigheter	60 755	35 972
Mervärdesskatt	23 716	28 917
Summa	84 471	64 889

Ökningen består till största del av fordran på Kammarkollegiet gällande lönegaranti december.

Not 18

Övriga kortfristiga fordringar	2023-12-31	2022-12-31
Lönegarantifordringar	210 483	201 457
Uppbördsfordringar	4 911	3 552
Övriga kortfristiga fordringar	50	103
Summa	215 444	205 113

Lönegarantifordringar består av statens fordran på företag som genomgått en rekonstruktion eller gått i konkurs. Fordran värderegleras utifrån historiska utdelningar och återbetalningar de senaste fem åren 2019–2023. Värde regleringen uppgår till 85 procent, vilket bedöms ge en rättvisande bild av aktuella fordringar. Värde regleringen är en modell som i stor utsträckning tillämpas enhetligt för alla sju län som handlägger lönegarantiärenden.

Den senaste utförda avskrivningen gjordes 2023-12-12. Eftersom Länsstyrelsen värdereglerar fordran till 15 procent är det enbart denna del som påverkar den minskade fordran och medför en konstaterad förlust. Kvarstående fordran avser 976 (777) konkurser och rekonstruktioner varav 775 (652) ärenden är slutredovisade till konkursförvaltaren alternativt rekonstruktören. Fordran kvarstår till dess Tingsrätten fattat beslut om avslutad konkurs alternativt att återkrav har reglerats från rekonstruerat företag.

Not 19

Periodavgränsningsposter	2023-12-31	2022-12-31
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyror	13 424	12 037
Övriga förutbetalda kostnader	45 201	50 877
Summa förutbetalda kostnader	58 625	62 914

Upplupna bidragsintäkter		
Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter	58 345	54 247
<i>varav</i>		
Statens jordbruksverk	50 463	44 985
Kammarkollegiet	2 336	1 606
Länsstyrelsen i Jönköpings län	1 811	2 190
Länsstyrelsen i Västmanlands län	1 338	730
Tillväxtverket	767	447
Naturvårdsverket	693	1 469
Havs- och vattenmyndigheten	520	416
Länsstyrelsen i Jämtlands län	120	751
Riksantikvarieämbetet	96	-
Arbetsförmedlingen	72	117
Länsstyrelsen i Örebro län	56	1 433
Länsstyrelsen i Värmlands län	34	7
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	26	-
Länsstyrelsen i Uppsala län	6	87
Länsstyrelsen i Skåne län	4	4
Länsstyrelsen i Kronobergs län	2	2
Energimarknadsinspektionen	1	-
Länsstyrelsen i Stockholms län	0	0
Länsstyrelsen i Dalarnas län	-	1
Länsstyrelsen i Södermanlands län	-	2

Upplupna bidragsintäkter från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	1 991	402
<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>	-	-

Totala upplupna bidragsintäkter	60 336	54 649
--	---------------	---------------

Övriga upplupna intäkter	19 955	16 674
---------------------------------	---------------	---------------

Summa periodavgränsningsposter	138 916	134 237
---------------------------------------	----------------	----------------

Not 20

Avräkning med statsverket	2023-12-31	2022-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	-3 559	-5 824
Redovisat mot inkomstitel (-)	-51 220	-40 563
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	49 860	42 828
Skulder avseende uppbörd	-4 919	-3 559

Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	71	0
Redovisat mot anslag (+)	57	115
Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-128	-44
Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	0	71

Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-13 091	-19 407
Redovisat mot anslag (+)	490 714	464 050
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-491 708	-463 839
Återbetalning av anslagsmedel (+)	0	6 106
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-14 085	-13 091

Övriga fordringar på statens centralkonto		
Ingående balans	150 542	96 242
Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	803 550	895 554
Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-891 174	-798 469
Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar (+/-)	-49 732	-42 784
Övriga fordringar på statens centralkonto	13 186	150 542

Summa utgående balans avräkning med statsverket	-5 817	133 964
--	---------------	----------------

Not 21

Förändring av myndighetskapitalet	Statsskapital	Donationskapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapitalförändring, bidragsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkning	Summa
Utgående balans 2022	22 058	0	0	38 651	194 508	23 113	278 329
<i>Varav</i>							
Ej lånefinansierade inventarier	22 058	0	0	0	0	0	22 058
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	38 651	0	21 695	60 346
Avslutade externa medel och ANL RTA	0	0	0	0	3 949	-123	3 826
Semesterlöne- och löneskuld	0	0	0	0	-568	563	-5
Lönegaranti konkurser	0	0	0	0	97 296	14 657	111 953
Lönegaranti rekonstruktioner	0	0	0	0	93 571	-4 066	89 505
Avsl externa medel och ANL SCR	0	0	0	0	259	-9 613	-9 354
Ingående balans 2023	22 058	0	0	38 651	194 508	23 113	278 329
<i>Varav</i>							
Föregående års kapitalförändring	0	0	0	21 695	1 417	-23 113	0
<i>Varav</i>							
Årets förändring							
<i>Varav</i>							
Ej lånefinansierade inventarier	-9 661	0	0	0	9 661	0	0
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	0	0	-4 609	-4 609
Avslutade externa medel och ANL RTA	0	0	0	0	0	979	979
Semesterlöne- och löneskuld	0	0	0	0	0	5	5
Lönegaranti konkurser	0	0	0	0	0	10 798	10 798
Lönegaranti rekonstruktioner	0	0	0	0	0	-1 772	-1 772
Avsl externa medel och ANL SCR	0	0	0	0	0	-5 798	-5 798
Summa årets förändring	-9 661	0	0	0	9 661	-397	-397
Utgående balans 2023	12 397	0	0	60 346	205 586	-397	277 931

Kapitalförändringen enligt resultaträkningen består av årets verksamhetsutfall och saldot i transfereringsavsnittet, se not 14.

Statsskapitalet består av anläggningstillgångar som är finansierade av MSB 2:4 anslag, samt markanläggningar finansierade av NV 1:3 anslag, vilka inte är lånefinansierade utan påförs statsskapitalet. Kommande års avskrivningar minskar värdet för dessa anläggningar på statsskapitalet.

Not 22

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2023-12-31	2022-12-31
Ingående avsättningar	1 054	1 212
Årets pensionskostnader	1 380	438
Årets pensionsutbetalningar	-691	-596
Utgående avsättning	1 743	1 054

Avsättningarna består av delpensioner till anställda.

Not 23

Övriga avsättningar	2023-12-31	2022-12-31
Lokalt omställningsarbete årets förändring	811	1 355
Lokalt omställningsarbete utgående balans	10 616	9 805
Omstruktureringsåtgärder årets förändring	0	0
Summa övriga avsättningar	10 616	9 805

Under året har 1,5 mnkr i avsättning för omställningsmedel gjorts och 0,7 mnkr har förbrukats. Länsstyrelsen bedömer att omställningsmedel i nivå 3,5 mnkr kommer att förbrukas under 2024.

Not 24

Lån i Riksgäldskontoret	2023-12-31	2022-12-31
Ingående balans	80 240	75 475
Under året upptagna lån	157 311	35 553
Årets amorteringar	-38 172	-30 788
Utgående balans	199 379	80 240
Beviljad låneram	268 500	115 000

Länsstyrelsens anläggningstillgångar finansieras i stor utsträckning genom lån i Riksgälden, se not 15 och 16. Ökningen beror till största del av investeringar gjorda inom regeringsuppdrag gällande Digital infrastruktur som avser stärka länsstyrelsernas digitala motståndskraft och förmåga inom säkerhet och civilt försvar.

Not 25

Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	2023-12-31	2022-12-31
Utnyttjad kredit	-	-
Beviljad kreditram	30 000	30 000

Not 26

Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2023-12-31	2022-12-31
Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	20 065	123 449
Lagstadgade arbetsgivaravgifter	24 321	16 721
Premier avtalsförsäkringar	-270	-0
Mervärdesskatt	918	6 853
Summa	45 034	147 024

Diverse skulder minskar väsentlig jämfört med 2022, vilket beror på en utdelning gällande SAAB:s konkurs i december 2022 med 103 mnkr. Denna utdelning överfördes till Kammarkollegiet i januari 2023. Lagstadgade arbetsgivaravgifter innefattar både anställd personal samt lönegaranti.

Not 27

Övriga kortfristiga skulder	2023-12-31	2022-12-31
Personalens källskatt	11 400	11 763
Övriga kortfristiga skulder	10 602	4 707
<i>Övriga kortfristiga skulder består av</i>		
Preliminärskatt lönegaranti	9 725	2 989
Transfereringar under utbetalning	17	1 293
Övrigt	860	425
Summa	22 002	16 470

Not 28

Depositioner	2023-12-31	2022-12-31
Depositioner	59 084	52 119

Inbetalt belopp uppgår till 35 (61) mnkr, medan utbetalt belopp uppgår till 29 (46) mnkr. Utbetalning genomförs när gäldenären kräver det eller efter dom i tingsrätt. När detta sker är svårt att bedöma varvid Länsstyrelsen väljer att inte ange någon del av posten som kommer regleras efter mer än 12 månader.

Not 29

Periodavgränsningsposter	2023-12-31	2022-12-31
Upplupna kostnader - Upplupna löner, arvoden inkl social avg	15 810	6 630
Upplupna kostnader - Upplupna semesterlöner inkl social avg	52 548	48 257
Upplupna kostnader - Upplupna räntor	-	1
Upplupna kostnader - Övriga upplupna kostnader	12 793	11 915
Summa upplupna kostnader	81 152	66 803

Årets lönerrevision blev försenad och de första utbetalningarna gjordes först i januari 2024. Uppbokningen för lön inklusive sociala avgifter för oktober till december var 8,6 mkr

Oförbrukade bidrag från annan myndighet	107 218	145 323
<i>varav</i>		
Naturvårdsverket	44 510	58 702
Statens jordbruksverk	26 863	26 885
Havs- och vattenmyndigheten	11 782	16 122
Länsstyrelsen i Örebro län	9 351	18 630
Länsstyrelsen i Östergötlands län	4 153	4 874
Riksantikvarieämbetet	3 497	5 882
Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande	2 266	2 266
Länsstyrelsen i Jönköpings län	1 139	2 457
Länsstyrelsen i Västerbottens län	887	919
Länsstyrelsen i Västmanlands län	812	2 388
Länsstyrelsen i Uppsala län	786	910
Post- och telestyrelsen	337	216
Länsstyrelsen i Dalarnas län	326	234
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	246	2 560
Kärnavfallsfonden	119	66
Länsstyrelsen i Jämtlands län	76	-
Socialstyrelsen	60	1
Verket för innovationssystem	8	8
Statens energimyndighet	0	-
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	0	-
Länsstyrelsen i Värmlands län	-	1 769
Länsstyrelsen i Stockholms län	-	43
Skogsstyrelsen	-	7
Energimarknadsinspektionen	-	2
Kammarkollegiet	-	381

Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas inom tre månader	28 748	59 802
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas mellan mer än tre månader till ett år	45 618	54 555
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas mellan mer än ett år till tre år	32 852	28 779
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas mer än tre år	-	2 187

Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	6 089	9 111
<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>	-	-
Summa oförbrukade bidrag	113 307	154 434

Minskningen av de oförbrukade bidragen gentemot Naturvårdsverket består till största del av bidrag för förvaltning av naturreservat. Neddragningen på Naturvårdsverkets anslag för värdefull natur gjorde att bidragsintäkter från Naturvårdsverket minskade 2023 mot 2022. Behållningen vid årsskiftet var därmed lägre och vi hade mindre medel att förbruka under första kvartalet än föregående år. Vi har även en minskning inom förorenade områden och där skillnader mellan åren beror på när kommunerna rekvirerar bidragen av Länsstyrelsen.

Övriga förutbetalda intäkter, inomstatliga	26 447	54 515
Summa förutbetalda intäkter	26 447	54 515

De minskade förutbetalda intäkterna beror till betydande del av fakturering 2022 kopplat till uppstart av en flerårig uppbyggnad för ökad digital säkerhetsförmåga. Under 2023–2025 finansieras denna uppbyggnad genom anslag.

Framtida åtaganden gällande beslutade ännu ej utbetalda medel från erhållna bidrag	2023-12-31	2022-12-31
Föreoplagda områden	21 551	26 909
Lokala naturvårdssatsningar (LONA)	8 323	8 342
Lokala naturvårdssatsningar (LONA) Våtmark	3 918	5 122
Vattenhushållande tjänster	-	2 866
Kulturmiljövård	330	2 802
Lokala naturvårdssatsningar (LONA) Pollinering	-	1 735
Viltskadeersättning	744	460
Betalningstjänster	523	55
Summa	35 389	48 291

Noter till anslagsredovisning

Not 30

01 05 001 012 Länsstyrelserna m.m., Västra Götalands län

Villkor för anslag	Belopp	Utfall
Anslagskredit	14 762	-
Anslagsbehållning som får disponeras 3% av årets tilldelning / utfall anslagsbehållning	14 751	14 085
Kredit på räntekonto	30 000	-
Låneram för anläggningstillgångar	268 500	199 379
I anslagsposten ingår 775 000 kronor för utveckling av det länsstyrelsegemensamma arbetet avseende IT-system, datainsamling och bearbetning för havsplanering. (Västra Götaland)	775	775

Utnyttjad låneram i Riksgälden avviker väsentligt mot tilldelad budget. En stor del av IT-avdelnings lånebehov 2023 är kopplat till IT avdelningens program för att stärka digital motståndskraft och förmåga inom säkerhet och civilt försvar. Arbetet i programmet består av olika delar och olika faser och är finansierat över 4 år, 2023–2026 med huvuddelen av investeringarna i början av programmet. Vissa justeringar mot ursprungsplaner, vad gäller omfattning av investeringar och val av lösning har medfört vissa förändringar i investeringsbehovet 2023.

Utöver programmet har starttidpunkt för några av planerade utvecklingsprojekten, som beslutas utanför IT avdelningen senarelagts.

Not 31

19 01 001 012 Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Villkor för anslag	Belopp	Utfall
Anslagskredit	3	-
Anslagsbehållning som disponeras	inget	-
Uppföljning och utvärdering	68	57
Beställningsbemyndigande	-	-

2021 flyttades anslaget till Västra Götalandsregionen. Det innebär att Länsstyrelsen inte fattar några nya beslut efter 2020, utan enbart verkställer utbetalningar av tidigare beslut. Det sista bemyndigandet har betalats ut 2022, varvid inga utestående åtagande kvarstår.

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen

Jag bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Årsredovisningen är beslutad den 21 februari 2024.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Göteborg den 21 februari 2024

Sten Tolgfors

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Sten Tolgfors', written in a cursive style.

Landshövding

Bilagor

Bilaga A. Paragrafer i Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, som redovisas i årsredovisningen

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1§	Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Om länsstyrelsen	Alla län
2§ p1	Verka för att nationella mål får genomslag	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
2§ p2	Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
2§ p3	Främja länets utveckling och följa tillståndet	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
2§ p4	Främja samverkan i länet	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
2§ p5	Ansvara för ålagda tillsynsuppgifter	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
2§p6	Vid behov bistå regeringen och Regeringskansliet inom länet	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
3§ p1	De allmänna valen	Övrig förvaltnings och trafikföreskrifter	Alla län
3§ p2	Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
3§ p3	Regional tillväxt	Regional tillväxt och	Alla län

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
		infrastrukturplanering	
3§ p4	Infrastrukturplanering	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
3§ p5	Hållbar samhällsplanering och boende	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
3§ p6	Energi och klimat	Energi och klimat	Alla län
3§ p7	Kulturmiljö	Kulturmiljö	Alla län
3§ p8	Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
3§ p9	Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Naturvård och miljöskydd	Alla län
3§ p10	Lantbruk och landsbygd	Areella näringar	Alla län
3§ p11	Fiske	Areella näringar	Alla län
3§ p12	Folkhälsa	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3§ p13	Jämställdhet	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3§ p14	Integration	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
4§ p1	Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Areella näringar	Alla län
4§ p2	Barentssamarbetet i Västerbottens och Norrbottens län	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Västerbotten, Norrbotten
4§ p3	I utpekade län göra de utredningar om det allmänna fiskeintresset som begärs av andra myndigheter i ansökningsmål enligt 22 kap. miljöbalken	Areella näringar	Norrbotten, Västernorrland, Västra Götaland
4§ p4	Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, uppgifter som framgår av förordningen (2022:1379) om förvaltning av program för vissa EU-fonder	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Jämtland, Västerbotten, Norrbotten
4§ p5	Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, behörig myndighet enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning m.m.	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Jämtland, Västerbotten, Norrbotten
4§ p6	Dalarnas, Värmlands och Västra Götalands län, uppgifter som följer av jordförvärvslagen (1979:230) och jordförvärvsförordningen (2005:522) m.m.	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Dalarna, Värmland, Västra Götaland
4 a§	Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 m.m.	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
5§ p1	Integrering av jämställdhetsperspektiv	Integrering av	Alla län

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
		tvärsektoriella frågor	
5§ p2	Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Integrering av tvärsektoriella frågor	Alla län
5§ p3	Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Integrering av tvärsektoriella frågor	Alla län
5§ p4	Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Integrering av tvärsektoriella frågor	Alla län
5§ p5	Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Integrering av tvärsektoriella frågor	Alla län
5§ p6	Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl.a. regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Integrering av tvärsektoriella frågor	Alla län
5§ p7	Verka för att förenkla för företag	Integrering av tvärsektoriella frågor	Alla län
5§ p8	Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Energi och klimat	Alla län
5§ p9	Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
6§	Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030 Naturvård och miljöskydd	Alla län
7§	Geografiskt områdesansvar m.m.	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
7 a§	Länsstyrelserna i Norrbottens, Örebro, Stockholms, Östergötlands, Västra Götalands och Skåne län ska vara civilområdesansvariga länsstyrelser enligt förordningen (2022:525) m.m.	Samhällsskydd och beredskap	Norrbotten, Örebro, Stockholm, Östergötland, Västra Götaland, Skåne
7 b§	Beredskapsmyndighet	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
13 a§	Vid Länsstyrelsen i Östergötlands län ska finnas ett nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck.	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Östergötland
14§	Miljöprövningsdelegation	Naturvård och miljöskydd	Stockholm, Uppsala, Östergötland, Kalmar, Skåne, Halland, Västra Götaland, Örebro, Dalarna, Västernorrland,

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
			Västerbotten, Norrbotten
15§	Vattendelegation	Naturvård och miljöskydd	Norrbotten, Västernorrland, Västmanland, Kalmar, Västra Götaland
16§	Delegation för rennärlingsfrågor	Areella näringar	Norrbotten, Västerbotten, Jämtland
17§	Kampsportsdelegation	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Örebro
18§	Viltförvaltningsdelegation enligt förordning (2009:1474)	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
19§	Fjälldelegation	Naturvård och miljöskydd	Dalarna, Jämtland, Västerbotten, Norrbotten

Bilaga B. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller återrapporteringar och uppdrag som redovisas i årsredovisningen och som framgår i länsstyrelsernas regleringsbrev 2023.

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område i regleringsbrev	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1A1 Främja arbetet med Agenda 2030	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
1A2 Livsmedelsstrategi – bidra till ökad livsmedelsproduktion	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A3 Tillsyn hyresbostäder, studentbostäder m.m.	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
1A4 Översyn bevarandepplaner Natura 2000-områden	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A5 Strandskyddstillsyn och tillsynsvägledning m.m.	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A6 PFAS - övervakning, inventering och kartläggning m.m.	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A7 Föreerade områden	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A8 Ingen övergödning - miljö kvalitetsmålet	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A9 Dricksvatten enligt EU-direktiv	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A10 Effektivisering och handläggning jordbrukspolitiken 2023–2027 m.m.	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A11 Nationella och regionala	Mål och återrapporteringskrav	Naturvård och miljöskydd	Alla län

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område i regleringsbrev	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
skogsprogram	/ A. Nationella mål		
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
1B1 Naturvård - regional samordning och ledning	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1B2 Restaurering ängs- och betesmarker - nationellt program	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1B4 Webbplatsen informationsverige.se	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Västra Götaland
1C1 Förenkla för företag åtgärder	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
1C2 Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C3 Mål i regionala utvecklingsstrategin m.m.	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Berörda län
1C4 Bredband tillgång, utbyggnad och samverkan m.m.	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C8 Regional förvaltningsplan skarv, behov och ev. åtgärder	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan	Mål och återrapporteringskrav /	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område i regleringsbrev	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
	D. Tillsyn		
1D6 Tillsyn och prövning effektivitet, enhetlighet och handläggningstider	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
2.1 Årsredovisning i enhetlig struktur, redovisning av statistik m.m.	Organisationsstyrning	Året i siffror	Alla län
3B16 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län

Bilaga C. Övriga uppdrag, förordningar m.m. som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller exempel på regeringsuppdrag och hänvisningar till paragrafer i förordningar i vilka det uttryckligen framgår att återrapportering/redovisning ska ske i årsredovisningen.

Uppdrag/Förordning	Område	Avsnitt i årsredovisning
2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Förhållanden av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning av verksamheten	Övrig redovisning
3 kap. 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Information av väsentlig betydelse	Övrig redovisning
3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Avgiftsfinansierad verksamhet	Övrig redovisning
3 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Kompetensförsörjning	Arbetsmiljö och medarbetare
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Skattepliktig ersättning till ledamöter i styrelse, råd utsett av regeringen och myndighetens ledande befattningshavare	Finansiell redovisning
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Frånvaro på grund av sjukdom	Arbetsmiljö och medarbetare
Hur medel för att förstärka arbetet med civilt försvar har använts (Fö2023/00751)	Anvisningar för det civila försvaret för försvarsbeslutsperioden 2021–2025	Samhällsskydd och beredskap

Bilaga D. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning

Bilagan innehåller regleringsbrevsuppdrag i länsstyrelsernas regleringsbrev 2023 som redovisas i särskild ordning.

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
2.2 Underlag till tabeller i årsredovisningen	Organisationsstyrning	2024-02-22	Lst Örebro
3A1 Minskat och förenklat uppgiftslämnande	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-03-25	Klimat- och näringslivsdepartementet, Lst Kronoberg samordnar
3A2 Energi- och klimatpolitiska målen	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-02-16	Lst Dalarna redovisar till Klimat- och näringslivsdepartementet
3A3 Skydda dricksvattenförsörjningen m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-03-01	Lst Kalmar redovisar till Klimat- och näringslivsdepartementet
3A4 Regionala analyser och kunskapsunderlag kemikalier dricksvatten m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-03-31	Redovisas till Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Västernorrland samordnar
3A5 Kontinuitetsplanering dricksvattenförsörjning, utbildning och stöd m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-05-10 2024-01-31	Delredovisning muntlig Slutredovisning till Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet Lst Jönköping samordnar
3A6 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-02-15	Lst Västernorrland redovisar till Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Klimat- och näringslivsdepartementet)
3A7 Restaurering och anläggning av våtmarker	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-02-15	Lst Gotland redovisar till Klimat- och näringslivsdepartementet
3A8 Skydd, skötsel och förvaltning av värdefulla naturområden m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-02-15	Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Klimat- och näringslivsdepartementet)
3A9 Kompensationsåtgärder mot övergödning – underlag och styrmedel	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-10-01 2024-09-25	Gäller Lst vattenmyndigheter Delredovisning Slutredovisning till Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Västmanland samordnar
3A10 Uppgifter om strandskyddsbeslut	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Klimat- och näringslivsdepartementet)
3A11 Kostnader för hantering av EU-stöden	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-03-01	Statens jordbruksverk (kopia till Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet)
3A12 Föregående års fisketillsyn	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-03-15	Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Landsbyggs- och

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
			infrastrukturdepartementet)
3A13 Insatser samverkan enligt förordningen om vattenverksamheter m.m.	Uppdrag / A. Nationella	2024-03-15	LST Jönköping redovisar samlat till Klimat- och näringslivsdepartementet
3B1 Statlig närvaro och service i länet	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-10-31	Finansdepartementet, Lst Örebro samordnar
3B2 Planering bostadsförsörjning - råd, information och underlag	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-06-15	Bostadsmarknadsanalys till Boverket enligt 2 § förordningen (2011:1160)
3B3 Inriktningsmål för överklagade kommunala beslut om lov	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-02-29	Boverket (kopia till Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet)
3B5 Kyrkliga kulturarvet och den kyrkoantikvariska ersättningen	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-05-02	Riksantikvarieämbetet (kopia till Kulturdepartementet)
3B6 Försvarssekretess i samhällsplaneringsfrågor	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-06-16	Försvarsdepartementet Lst Västra Götaland samordnar
3B7 Regionala arbetet med friluftspolitiken	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Klimat- och näringslivsdepartementet)
3B8 Minska spridning av granbarkborrar från skyddade områden	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-12-01	Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet Lst Kronoberg samordnar
3B9 Verka för minoritetspolitikens fastställda mål	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-31	Gäller endast Lst Stockholm som redovisar till Kulturdepartementet
3B10 Tillämpning av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-11-14	Alla län redovisar till Lst Stockholm och Sametinget (kopia till Kulturdepartementet)
3B11 Aktiviteter på demokratiområdet	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-15	Lst Jönköping redovisar till Kulturdepartementet
3B12 Tillämpningen av barns rättigheter	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-31	Socialdepartementet, Lst Dalarna samordnar
3B13 Föräldraskapsstöd - utsatta områden, bekämpa och förebygga kriminalitet barn och unga m.m.	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Berörda Lst till Socialdepartementet Redovisas årligen 2024–2027
3B14 Mänskliga rättigheter samordning	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Gäller endast Lst Dalarna som redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B15 Jämställdhetspolitiska målen och länsstrategier 2024–2027	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2025-03-01 2028-03-01	Delredovisning Slutredovisning Jämställdhetsmyndigheten (kopia till Arbetsmarknadsdepartementet)
3B17 Nyanlända m. fl.,	Uppdrag / B.	2024-03-01	Justitiedepartementet

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
lägesbilder boende och skola	Samordnande och sektorsövergripande		Lst Västernorrland samordnar
3B18 Mottagande ensamkommande barn, asylsökande m.fl. (2016:1363)	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Justitiedepartementet Lst Västernorrland samordnar
3B19 Insatser för asylsökande m.fl. enligt förordningen (2016:1363 och 2016:1364)	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Justitiedepartementet Lst Västernorrland samordnare
3B20 Statlig ersättning för insatser för vissa utläningar (2010:1122)	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Justitiedepartementet Lst Västernorrland samordnare
3B21 Resultat statlig ersättning för insatser för vissa utläningar enligt 37 a §	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Justitiedepartementet Lst Västernorrland samordnare
3B22 Redovisning om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Justitiedepartementet Lst Västernorrland samordnare
3C1 Redovisa den svenska beslutade och utbetalda medfinansieringen av territoriella program Nord m.fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-31	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet)
3C2 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Nord m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-31	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet)
3C3 Redovisa den svenska beslutade och utbetalda medfinansieringen av territoriella program Aurora m.fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-31	Gäller endast Lst Jämtland och Norrbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet)
3C4 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Aurora m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-31	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet)
3C5 Lämna utgiftsprognoser anslag 1:1 m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	-	Gäller berörda län som redovisar till Tillväxtverket
3C6 Regionala resurscentra hedersrelaterat våld m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-01 2024-03-01	Gäller enbart Lst Östergötland som redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet Redovisas årligen
3C7 Mäns våld mot kvinnor inkl. kommunernas regionkoordinatorer mot	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-01 2024-03-01	Redovisas till Arbetsmarknadsdepartementet Redovisas årligen

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
prostitution och människohandel			
3C8 Förvaltningsanslag som har använts till arbetet mot mäns våld mot kvinnor	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-01 2024-03-01	Redovisas till Arbetsmarknadsdepartementet Redovisas årligen
3C9 Överföra kunskap och rutiner, telefonlinje beteende	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-10-01	Gäller endast Lst Stockholm som redovisar muntligt till Arbetsmarknadsdepartementet
3C10 Kunskapshöjande insatser och främja erfarenhetsutbyte, barnrätt och våld i nära relationer	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2024-04-30	Samlad delredovisning till Arbetsmarknadsdepartementet. LST Östergötlands län samordnar uppdraget och redovisningen.
3D1 Redovisa uppgifter från byggnadsnämnderna, tillämpning PBL flytt byggnader	Uppdrag / D. Tillsyn	2024-02-15	Boverket (kopia till Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet)
3D2 Uppföljning av byggnadsnämndernas tillsynsarbete – hissar och kompetensförsörjning	Uppdrag / D. Tillsyn	2024-02-15	Boverket (kopia till Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet)
3D3 Tillsynsutveckling enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2024-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Klimat- och näringslivsdepartementet)
3D4 Prövning enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2024-03-31	Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Västernorrland samordnar
3D5 Uppgifter - inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-11-30	Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Skåne samordnar
3D6 Ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-03-15	Naturvårdsverket
3E1 Redovisa prognoser	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2023-02-06 2023-04-25 2023-07-28 2023-10-23	Hermes
3E2 Kartläggning dispositionsrätter och fördelningsnycklar m.m.	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2023-09-23	Finansdepartementet, Lst Örebro samordnar
3E3 Åtgärder för att öka säkerheten i digital infrastruktur	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2023-12-31	Finansdepartementet, Lst Västra Götaland samordnar
3E4 Utveckla arbetet med en god förvaltningskultur	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2023-09-15	Finansdepartementet, Lst Västmanland samordnar
3E5 Systematisk användning och analys av data och statistik	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2023-06-15	Finansdepartementet, Lst Stockholm samordnar

Bilaga E. Länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som genomförs samordnat

Länsstyrelsernas gemensamma IT-avdelning

Länsstyrelsernas IT-avdelning är en nationell verksamhet som arbetar med länsstyrelsegemensamt perspektiv. IT-avdelningen levererar och utvecklar IT-tjänster till alla länsstyrelser. Länsstyrelsen i Västra Götaland är värdlän för IT-avdelningen.

Utvecklingsprogrammet för förstärkt digital motståndskraft är startat, med målet att genomföra regeringsuppdraget förstärkt säkerhet i länsstyrelsernas digitala infrastruktur.

IT-avdelningen har bidragit till länens riskmedvetenhet och kontinuitetsarbete genom omvärldsbevakning och kompetenshöjande insatser.

Länsstyrelsernas IT-avdelning har bidragit i den länsstyrelsegemensamma portföljstyrningen i förvaltning och projekt inom bland annat digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen och att ta fram ett nytt system för vatteninformation. IT-avdelningen har bidragit i Projektet Digital Samverkan som är ett länsstyrelsegemensamt projekt som går ut på att etablera en eller flera lämpliga och användarvänliga tjänster för att kunna samverka digitalt inom länsstyrelsen och med andra myndigheter och externa parter.

Telefonistorganisation

Funktionens uppdrag är att hantera samtal för 20 länsstyrelser genom vår gemensamma växel och En väg in (EVI) Kundsupport för jordbrukarstöd. Den övergripande inriktningen för telefonistorganisationen är att bedriva verksamheten med balans mellan kostnadseffektivitet, kvalitet och god service. Värdlän för telefonistorganisationen är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Telefonistorganisationen har levererat god service bland annat genom en hög tillgänglighet. Vi har besvarat fler samtal även under perioder när vi haft en lägre inkommande trafik. En stor mängd samtal har exempelvis handlat om energieffektiveringsstöd och varningsmottagare för invånare i kärnkraftslänen.

Telefonisterna i växeln har tagit emot hotfulla samtal med hot som var riktade mot telefonisten själv och mot vårt län men även samtal där hoten varit riktade mot andra län. Denna typ av samtal har inte förekommit innan och är en eskalering av det stegvis förändrade samtalsklimatet vi över tid uppmärksammat.

Under 2023 påbörjades en ny programperiod för jordbrukarstöden. Det i kombination med perioder av torka, stora mängder regn och en ny typ av digital markuppföljning bidrog till en periodvis ökad mängd inkommande samtal för EVI kundsupporten för jordbrukarstöd.

Verksamheten arbetar för att kunna erbjuda länen en bredare service. Ett verksamhetsanpassat stödsystem som möjliggör utvecklingen är under produktion.

Samordnad löneservice

Funktionens uppdrag är att hantera löner för 22 myndigheter, 21 länsstyrelser samt Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF. Till och med september hanterade Löneservice även lönerna för Brottsförebyggande rådet. Löneservice huvuduppgift är att hantera löneutbetalningarna och leveranser inom utsatta tider för uppdragsgivarna med hög kvalitet och med god service. Vårdlän för Löneservice är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Löneservice har i snitt hanterat 7 700 löner per månad för länsstyrelserna. Samma siffor för år 2022 är 7 900 löner per månad. Skillnaden beror dels på att 2022 var det valår och antalet anställda ökar tillfälligt. Uppsägningar och varsel på flera länsstyrelser har en viss påverkan redan nu.

Samordningen bidrar till en enhetlig och kostnadseffektiv hantering av löneutbetalningarna. Samordningen av lönehanteringen underlättar även i kontakt med andra myndigheter till vilka rapportering ska ske, exempelvis pensionsuppgifter, statistik och skatteuppgifter som rapporteras varje månad. Samarbetet i länsstyrelsernas nationella arbete blir enklare avseende lönerelaterade frågor och rutiner.

Löneservice har aktivt deltagit i projektet för anslutning till Statens servicecenters, SSC, lönetjänst. SSC har presenterat en förförstudie innehållande en utredning av införande av nytt systemstöd. Förstudiens krav och kriterier har analyserats av länsstyrelserna för att kunna fatta beslut om kravuppfyllnad.

Ekonomiadministration LstEA

LstEA har i uppdrag att effektivisera och samordna ekonomiadministration och redovisningsmodell så att länsstyrelsernas ekonomiska information är enhetlig, jämförbar och rättvisande. Vårdlän för ekonomiadministrationen är Länsstyrelsen i Örebro län.

LstEA har arbetat med att bland annat stödja och effektivisera arbetet för länsstyrelserna gällande ekonomi- och administration. LstEA har uppdaterat ekonomi- och lönehandboken, flera manualer samt hanterat drygt 1 000 supportfrågor genom LstEA support.

LstEA har gjort drygt 30-tal utsökningar ur ekonomisystemet för länsstyrelsernas räkning och på sätt effektiviserat hanteringen och kvalitén för dessa förfrågningar, såväl interna som externa.

VÄS-förvaltningen har arbetat med att utveckla verksamhets- och ärendestrukturen (VÄS), vilket resulterat i en nytt VÄS-dokument.

ÅR-mallgruppen har förvaltat och utvecklat den länsstyrelsegemensamma årsredovisningsmallen som ligger till grund för länsstyrelsernas årsredovisning.

Med frågeställningen om hur länsstyrelserna kan göra leverantörsbetalningarna mer säkra har LstEA gjort en förstudie och ett förslag som delgetts till alla länsstyrelser.

LstEA har haft en del fokus på att utveckla länsstyrelsernas arbete med e-handeln genom support, utformande av workshops, en nätverksdag samt ett strategidokument.

Dataskydd och informationssäkerhet

Safirns uppdrag är att främja informationssäkerhet och dataskydd både i det länsstyrelsegemensamma perspektivet och inom varje länsstyrelse. I funktionen ingår sedan tidigare befattningen dataskyddsombud och från 2023 den länsstyrelsegemensamma informationssäkerhetssamordnaren. Vårdlän för Safir är Länsstyrelsen i Stockholms län.

Tillsammans med förvaltningsorganisationen, Gemensamma kansliet och IT-avdelningen arbetar Safir systematiskt och riskbaserat med ständiga förbättringar i hanteringen av länsstyrelsernas information. Samverkan med IT:s säkerhetsenhet har fördjupats inom ramen för Utvecklingsprogrammet för stärkt digital motståndskraft. Vi har även haft god samverkan bland annat med det nystartade servicechefsnätverket.

Vi har genomfört en särskild insats för ökad och likartad förståelse om begreppet informationssäkerhet och de faktiska uppgifter som följer av detta för länsstyrelsernas del. Vårt uppdrag från länsrådsgrupp 7 att ta fram en styrmodell för hantering av risker i de länsstyrelsegemensamma portföljerna är genomfört och beslutat. Även i år har Safir varit en drivande aktör och expertstöd för hur de 21 länsstyrelserna på ett säkert och effektivt sätt ska kravställa, anskaffa och hantera digitala arbetsredskap och "molntjänster".

En effekt av det länsstyrelsegemensamma arbetet med informationssäkerhet och dataskydd är att vi har höjt säkerhetskulturen genom ökad medvetenhet hos medarbetarna och framför allt hos de grupper som arbetar direkt med informationssäkerhetsfrågor.

Gemensamma kansliet

Gemensamma kansliet är en av länsstyrelsernas gemensamma stödverksamheter, som har i uppgift att stärka och stödja det länsstyrelsegemensamma utvecklings- och förvaltningsarbetet kopplat till digitalisering. Vårdlän för Gemensamma kansliet är Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Gemensamma kansliet har samordnat och hanterat finansiella medel för den länsstyrelsegemensamma utvecklings- respektive förvaltningsportföljen. Det handlar bland annat om att medel ska betalas ut till respektive länsstyrelse för nedlagd arbetad tid i det gemensamma utvecklings- och förvaltningsarbetet. Den ekonomiska hanteringen mellan länsstyrelserna är en förutsättning för att kunna arbeta gemensamt med utveckling och förvaltning och ha ekonomi i balans. Det har bidragit till att respektive länsstyrelse kan upprätthålla god redovisningssed, i den finansiella redovisningen.

Gemensamma kansliet har i uppdrag att stödja ledningarna i länsrådsgrupp 2 och 7 samt länsrådsmötet. Kansliet ger också stöd till Landshövdinge-IT (LH-IT) och presidiet för Länsråds- och Landshövdingemöte (LR-LH). I stort handlar det om att ta fram verksamhetsanalyser och beslutsunderlag, att samordna och administrera möten samt ansvara för att sammanställa uppföljningen av de länsstyrelsegemensamma stödfunktionerna. Stödet har bidragit till att arbetet i grupperna har kunnat bedrivas på ett effektivt sätt.

Gemensamma kansliet har utvecklat och förvaltat strukturer, processer och modeller för det länsstyrelsegemensamma utvecklingsarbetet och lyft behov av utveckling av dessa till berörd länsrådsgrupp. Detta innebär att stödja i processer, rutiner och modeller för projektledare och styrgrupper, analysera och bereda behov av gemensam nyutveckling och ansvara för länsstyrelsens gemensamma verksamhetsarkitektur. Gemensamma kansliet samordnar också länsstyrelsernas deltagande och arbete inom eSam (e-samverkansprogrammet).

Sammantaget har detta uppdrag genomförts enligt plan och med bland annat följande resultat:

- Tillsammans med IT och den länsstyrelsegemensamma stödfunktionen för informationssäkerhet och dataskydd genomfört ett utvecklingsarbete med syfte att stärkt länsstyrelsernas förmåga att driva utveckling ur ett helhetsperspektiv, förbättrat resursnyttjandet och bidragit till ökad transparens
- Ökad samverkan mellan länen genom att samordna ett forum för verksamhetsutvecklare med fokus på processbaserad verksamhetsutveckling. I dagsläget finns 12 länsstyrelser representerade.
- Bidragit i arbetet med att effektivisera länsstyrelsernas prövning och tillsyn
- Tillsammans med IT drivit ett utvecklingsuppdrag i syfte att identifierat eventuella behov av anpassningar av länsstyrelsernas förvaltningsmodell.

Gemensamma kansliet har utvecklat och förvaltat strukturer, processer och modeller för länsstyrelsegemensamma förvaltningsområden samt stöttat dem i arbetet. Arbetet innebär också att etablera nya förvaltningsområden samt planera och samordna gemensamma möten och konferenser för områdenas ledning.

Sammantaget har uppdraget genomförts enligt plan och med bland annat följande resultat:

- Etablerat ett nytt gemensamt förvaltningsområde
- Etablerat en ny struktur inom ett befintligt förvaltningsområde
- Ökat kunskapen om länsstyrelsernas gemensamma förvaltningsmodell genom att genomföra utbildningar och konferenser för objektägare och förvaltningsledare
- Genomfört ett utvecklingsarbete i syfte att förbättra de gemensamma strukturerna för kommunikation, information och uppföljning.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med könsuppdelad statistik

Individbaserad statistik redovisas inte genomgående könsuppdelat vid länsstyrelsen. Motiveringen till det är bland annat att länsstyrelserna saknar systemstöd som möjliggör uppdelning av ärendestatistik efter kön. En stor del av länsstyrelsernas ärenden berör inte enskilda individer, det vill säga saknar uppgifter som kan relateras till kön. Det i kombination med krav på hantering av personuppgifter, ekonomiska resurser och nödvändiga prioriteringar av nya uppdrag i samband med större samhällsstörningar är exempel på förklaringar till varför arbetet med att vidareutveckla länsstyrelsernas könsuppdelade statistik inte har kunnat prioriteras.

Det finns ett behov av och relevans att kunna följa upp kön i delar av länsstyrelsernas ärendehantering. Därför har ett beslut fattats om att länsstyrelserna gemensamt ska driva ett nationellt utvecklingsprojekt för att vidareutveckla statistik och systemstöd för redovisning av könsuppdelade uppgifter. Arbetet har resulterat i att länsstyrelserna gemensamt har identifierat ett antal ärendegrupper där det finns personnummer registrerade och som är bra exempel att utgå ifrån i det fortsatta utvecklingsarbetet. Detta underlag blir en gemensam utgångspunkt i det fortsatta arbetet med att skapa bättre förutsättningar för att hantera könsuppdelad statistik i länsstyrelsernas gemensamma ärendehanteringssystem.

Exempel på ärendegrupper som har identifierats är

- personal i bevakningsföretag
- tillsyn över hund och katt
- bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer
- samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken
- tillstånd för förvärv av lantbruksfastighet.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med Agenda 2030

Det länsstyrelsegemensamma arbetet med Agenda 2030 har som syfte att stödja länsstyrelserna i arbetet med regleringsbrevsuppdrag 1A1 avseende Agenda 2030 och fylla rollen som en regional samordnare. Arbetet har resulterat i fördjupad kunskap om agendans koppling till länsstyrelsernas verksamhet, spridning av goda exempel och tvärspektoriella arbetssätt, samt bättre omvärldsbevakning. Exempel på prestationer:

- Länsstyrelserna ingår i myndighetsnätverket GD-forum Agenda 2030. Länsstyrelsen är sedan 2022 samordnare för GD-forum; dels Lilla GD-gruppen, där landshövdingen i Värmland är ordförande, dels den Operativa gruppen, som består av tjänstepersoner.
- Medverkan i FN:s högnivåmöte i New York 9–19 juli. Inför mötet bidrog länsstyrelserna med ett flertal exempel på hållbarhetsarbete vilka användes och refererades till av den svenska delegationen. Medarrangör av aktivitet vid expertmöte för EU:s rådsarbetsgrupp för hållbar utveckling under Sveriges ordförandeskap.

- Extern samverkan med bland annat Nationella samordnaren för Agenda 2030 och Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). Medverkan i RKA:s översyn av nyckeltal för Agenda 2030.
- Fördjupningar inom det länsstyrelsegemensamma Agenda 2030-arbetet; hur Agenda 2030 beaktas i beslut och processer, data/analys, kommunikation samt transformativ implementering dvs. hur myndigheten kan hantera komplexa hållbarhetsutmaningar. Möten med alla länsstyrelser, chefsnätverk och länsråd.
- Nyhetsbrev om Agenda 2030 och gemensam samverkansytan för Agenda 2030.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår målet för det länsstyrelsegemensamma arbetet.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med miljömålen (RUS)

Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (RUS) är länsstyrelsegemensamt samverkansorgan som finansieras genom anslag 1:2 Miljöövervakning m.m. RUS samordnar och utvecklar miljömålsuppföljningen, bidrar till att åtgärdsarbetet intensifieras och följs upp samt förstärker länkarna mellan nationell, regional och lokal nivå. Arbetet bedrivs utifrån en verksamhetsplan med mål för perioden 2022–2024. Målen handlar om att utveckla miljömålsuppföljning och utvärdering, miljöinformationsförsörjning samt stöd i åtgärdsarbetet för att nå miljömålen.

I RUS styrgrupp ingår berörda chefsnätverk på länsstyrelserna, Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen samt Naturvårdsverket och SKR som adjungerade. I RUS arbetsgrupp ingår medarbetare från flera länsstyrelser. Exempel på prestationer:

- Påbörjat arbete med hur miljömålsuppdraget kan stärkas med bland annat en workshop.
- Samordnat, publicerat och analyserat regional årlig uppföljning av miljömålen som underlag för nationell uppföljning och regionalt kunskapsunderlag.
- Inom projekten miljöövervakning som underlag till miljömålsuppföljning, strategisk samhällsplanering som bidrar till miljö- och klimatmålen och cirkulär ekonomi i växtodling publicerat slutrapporter och kommunicerat resultaten.
- Genomfört sju webinarier om hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi för länsstyrelser, regioner och kommuner.
- Genomfört workshoppar om synergier mellan miljömål, klimatanpassning samt energi och klimat.
- Tagit fram vägledning för etappmål och regionala åtgärdsprogram för miljömålen. Medverkat i förvaltning av Åtgärdswebb för miljömålen.
- Samordnat, medverkat i och kommunicerat arbete med Miljömålsrådet och Agenda 2030.
- Medarrangerat miljömålsdagarna i Borlänge och årligt möte för länsstyrelsernas miljömålsuppdrag.

Bedömningen är att RUS aktiviteter i allt väsentligt bidragit till de uppsatta målen för 2022–2024.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med energi och klimat (LEKS)

Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS) har som uppdrag att stödja, effektivisera och bidra till att utveckla länsstyrelsernas arbete med energiomställning och minskad klimatpåverkan. Genom dialog med Regeringskansliet om uppdrag och finansiering, samt en ledningskonferens med temat Energiutbyggnad med miljö i fokus, har LEKS stöttat länsledningarna i att leda den regionala energi- och klimatomställningen.

Under 2023 har LEKS utvecklat investeringsstöden Klimatklivet (stöd, utbildningar, rutiner, IT-utveckling, kommunikation) tillsammans med Naturvårdsverket och Elektrifieringspiloter (stöd, mallar och rutiner) tillsammans med Energimyndigheten. Detta har varit en förutsättning för att länsstyrelserna kunnat genomföra sina uppdrag med anpassning till de nya förordningarna. LEKS bedömning är att samordningen har bidragit till en mer enhetlig, rättssäker och kostnadseffektiv hantering av stöden.

LEKS har erbjudit länsstyrelserna forum för erfarenhetsutbyte och kompetenshöjning i genomförande av energi- och klimatstrategier, energibesparingsuppdraget (Fi2022/02571) samt områden som robusta energisystem, effektiv energianvändning och regeringsremisser. LEKS bedömning är att detta tillsammans med gemensamt kommunikationsmaterial, som omvärldsbevakning och sammanställning av aktuella stödmedel, har underlättat, effektiviserat och utvecklat länsstyrelsernas regionala arbete med uppfyllandet av de nationella energi och klimatmålen.

Dialoger och samarbeten med andra länsstyrelsenätverk bedöms ha stöttat olika sakområden med energi- och klimatintegrering samt hantering av målkonflikter. Dialoger och samarbeten som skett med andra myndigheter, externa nätverk, arbetsgrupper bedöms bidra till ett samordnat och effektivt arbete med gemensamma frågor.

Länsstyrelsegemensamt arbete med civilområden

De civilområdesansvariga länsstyrelserna har ett geografiskt områdesansvar för sitt område när det gäller civilt försvar. Civilområdesansvariga länsstyrelser har uppgifter inför och vid fredstida kriser som handlar om att verka för länsöverskridande samordning av länsstyrelsernas planering och förberedelser inom civilområdet samt att ha en förmåga att utgöra en gemensam stödfunktion för länsstyrelserna vid hantering av fredstida krissituationer som berör flera län inom civilområdet. Civilområdesansvariga länsstyrelser får under vissa omständigheter ta över ansvaret för kommunal räddningstjänst inom sitt civilområde.

Civilområdesansvariga länsstyrelserns uppgifter inför höjd beredskap fokuserar bland annat på planering mellan statliga myndigheter och Försvarmakten och

på att stödja länsstyrelsernas planering och förberedelser inom respektive län. Ytterligare ett uppdrag rör förberedelser av civila aspekter av värdlandsstöd.

Civilområdesansvariga länsstyrelser är högsta civila totalförsvarsmyndighet inom respektive civilområde och ska vid höjd beredskap bland annat samordna de civila försvarsåtgärderna och den civila delen av värdlandsstödet samt verka för att det civila och militära försvaret samordnas. De ska vidare ansvara för att en samlad lägesbild sammanställs och hålla regeringen informerad om händelseutvecklingen samt ge länsstyrelserna inom civilområdet vägledning i fråga om inriktning och prioritering.

Civilområdesansvariga länsstyrelser har under 2023 bemannat kanslierna i respektive civilområde, utvecklat strukturer för samverkan mellan civilområden, strukturer för samverkan med bland andra Försvarsmakten inom civilområden och strukturer för samverkan mellan civilområden och sektorsansvariga beredskapsmyndigheter. Länsöverskridande samordning av länsstyrelsernas planering och förberedelser är påbörjad. En gemensam plan för övertagande av kommunal räddningstjänst är framtagen och implementeringen är påbörjad i respektive civilområde. De civilområdesansvariga länsstyrelserna har etablerat en grundläggande förmåga att kunna vara ett stöd till berörda länsstyrelser vid fredstida kriser.

Civilområdesansvariga länsstyrelsernas geografiska områdesansvar för civilt försvar inför och vid höjd beredskap är klarlagt och deltagit i övningar kopplat till rapportering vid höjd beredskap. En struktur för krigsorganisation håller på att tas fram.

Vidare har civilområdesansvariga länsstyrelser fattat beslut om implementering av enhetliga former för gemensam beredskapsplanering.

En särskild satsning har genomförts avseende civila aspekter av värdlandsstöd och tillsammans med Försvarsmakten har en riktad utbildningsinsats genomförts gentemot berörda länsstyrelser, regioner och utvalda kommuner. Därefter har planering av värdlandsstöd initierats. Civilområdesansvariga länsstyrelser har även arbetat tillsammans med MSB i framtagandet av en nationell strategi för civilt värdlandsstöd.

Länsstyrelsegemensamt arbete med uppdrag "Rätt att försvara" – beakta jämställdhet och mänskliga rättigheter i krisledning

Länsstyrelsen Kronoberg har samordnat uppdrag C8 "Rätt att försvara". Till uppdraget har en styrgrupp och en verkställande grupp varit kopplade.

Uppdraget syftar till att säkerställa att jämställdhetsperspektiv och frågor om mänskliga rättigheter beaktas i alla relevanta delar av krisledningen, både i fredstida kriser och under höjd beredskap.

Uppdraget har tydliggjorts i en projektplan där målet satts till att stärka länsstyrelsernas beredskapsorganisationer och dess olika funktioner (L1-L9, stabschefer, TiB samt myndighetsledning) i att efterfråga information, analysera underlag och fatta beslut som säkerställer att jämställdhet och mänskliga rättigheter beaktas i alla relevanta delar i hanteringen av händelser,

med hänsyn till aktuella kriser, erfarenheter och behov för länsstyrelserna och deras samarbetspartners. Detta görs genom att ta fram funktionsanpassade beslutsstöd, utbildningsinsatser samt övningsunderlag inom området samt vid behov andra relevanta insatser. Projektet ska vidare implementeras på ett sätt som gör att insatserna blir förenliga och skapar synergier med andra länsstyrelsegemensamma arbetsgrupper och samordningsprocesser inom såväl krishantering, jämställdhet som mänskliga rättigheter.

I arbetet med uppdraget har följande produkter tagits fram:

- Funktionsspecifika stödmaterial för L1-L9, stabschefer samt myndighetsledning. Detta material innehåller även en kunskapsdel om mänskliga rättigheter och jämställdhet i kris- och krigsledningsarbetet.
- Övningsmaterial kopplat till de funktionsspecifika stödmaterialen
- Rekommendationer

Arbetet har genomförts i bred samverkan såväl internt som externt.

Länsstyrelsen i Kronobergs län gör den sammantagna bedömningen att syfte och mål för uppdraget är uppfyllt. Projektet har bidragit till att stärka förutsättningarna för länsstyrelsernas förmåga att värna civilbefolkningen i kris- och krigsledningsarbetet och i förlängningen att stärka försvarsviljan samt samhällets motståndskraft. De framtagna stödmaterialen bedöms bidra till att öka länsstyrelsernas förmåga att efterfråga information, analysera underlag och fatta beslut som säkerställer att jämställdhet och mänskliga rättigheter beaktas i alla relevanta delar i hanteringen av händelser. Vidare har uppdraget bidragit till att skapa synergier mellan olika nätverk och sakområden inom länsstyrelsernas verksamheter och genom detta skapat förutsättningar för en fortsatt utveckling efter projektets avslut.

**Länsstyrelsen
Västra Götaland**

lansstyrelsen.se/vastra-gotaland